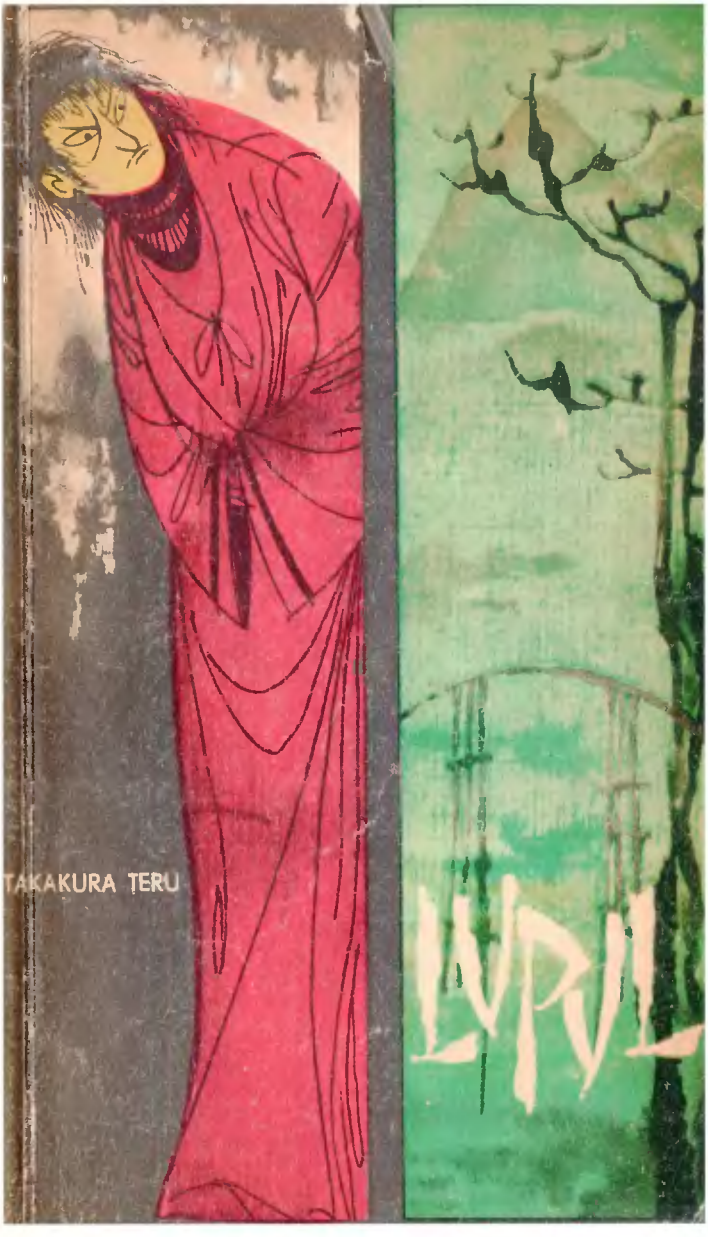
TAKAKURA TERU
LUPIN

TAKAKURA TERU

LUPUL

TAKAKURA TERU

IUBIRI

În romîneşte de
E. NAUM şi N. ANDRONESCU

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ • BUCUREŞTI • 1962

Coperta de *Val Munteanu*

Такакура Тэру
ВОЛК
Издательство ЦК ВЛКСМ „Молодая Гвардия"
1959

CUVINT INAINTE

Autorul acestui mic roman se numără printre cei mai de seamă reprezentanţi ai orientării realiste în literatura japoneză contemporană. Născut în anul 1891, Takakura Teru, după absolvirea studiilor la universitatea din Kyoto, se consacră activităţii literare. El este autorul unui mare număr de povestiri, nuvele, romane care se bucură de o binemeritată popularitate în rîndul cititorilor din ţara sa şi din străinătate. Takakura Teru s-a situat pe o poziţie progresistă încă din anii tinereţii, afirmînd curajos idealul unei vieţi libere. În perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial, scriitorul intră în rîndurile Partidului Comunist din Japonia. Arestat de cîteva ori de autorităţi, Takakura Teru, după eliberarea din închisoare, a continuat să fie un luptător activ, şi în 1950 este ales deputat în parlamentul japonez, ca reprezentant al Partidului Comunist.

Romanul *Lupul* nu constituie cea dintîi traducere în limba romînă. Povestirea istorică *Apele Hakonei* [1] şi nuvela *Cîntecul porcului* [2] exprimau foarte bine personalitatea originală a scriitorului japonez care, militant neobosit pe tărîmul vieţii sociale, îşi alege subiectele din realitatea înconjurătoare.

Aspectele exterioare, frecvente în maculatura literară tipărită de editorii capitalişti, sînt ignorate de Takakura Teru, care continuă tradiţiile sănătoase, realiste, ale literaturii clasice japoneze.

[1] Takakura Teru: *Apele Hakonei*, E.S.P.L.A., 1956.
[2] Takakura Teru: *Cîntecul porcului*, E.S.P.L.A., 1956.

In *Lupul,* ca de altfel și în nuvela *Cîntecul porcului,* găsim surprinsă imaginea apăsătoare a vieții în climatul societății capitaliste. Tînărul Setaro, fiul industriașului Sesaku Furuhata, caută să afle adevărul în legătură cu moartea enigmatică a mamei sale, Sidzue. În cele din urmă descoperă că din interese meschine, de teamă ca nu cumva flagelul crizei economice din 1929—1933 să se extindă și asupra situației sale, Sesaku Furuhata hotărîse să-și ucidă soția și chiar trecuse la fapte. Paralel cu această descoperire cumplită, de natură să-i dezvăluie trăsăturile inumane ale tatălui său, mare industriaș, tînărul Setaro are prilejul să cunoască lupta curajoasă a muncitorilor împotriva exploatării capitaliste, și se alătură ei.

Este foarte bine reprezentată în romanul lui Takakura Teru creșterea conștiinței revoluționare în rîndurile muncitorilor din Japonia. Mijloacele de represiune, închisorile, torturile la care sînt supuși nu-i fac să se descurajeze ci, dimpotrivă, ei continuă lupta eroică pentru o viață luminoasă, pentru o societate în care să nu mai existe exploatarea omului de către om. Intîlnim în romanul lui Takakura Teru cîteva figuri de muncitori a căror atitudine demnă, combativă față de venalitatea și imoralitatea capitaliștilor are o influență hotărîtoare asupra evoluției lui Setaro, fiul industriașului, care se convinge pînă la sfîrșit de absurditatea modului de viață burghez. El respinge încercările mamei vitrege de a-l ademeni în legături vinovate, descifrînd în noua căsătorie a tatălui său un nou exemplu de dezgustătoare concepție mercantilă asupra tuturor problemelor vieții.

În contrast cu viața de huzur a familiei Furuhata, obsedată numai de sporirea averii, apare viața muncitorilor exploatați nemilos de o mînă de monopoliști. În fabrica lui Furuhata condițiile de muncă sînt inumane, echipele de textiliști lucrînd sub supravegherea bestială a polițiștilor. Comunista Mițue, fire energică și plină de curaj, alături de ceilalți comuniști din fabrică, luptă cu îndîrjire pentru a-i sili pe industriași să achite muncitorilor măcar salariile mizerabile pe care le făgăduiseră, participă la acțiuni menite să demaște ticăloșia patronilor. Iată — creionată din cîteva trăsături — viața muncitorilor din întreprinderea lui Furuhata: „Cînd clopotul sună vestind pauza de prînz, lucrătoarele se repeziră care mai de care spre coridor. Erau fericite că măcar o jumătate

de oră nu vor mai trebui să răsucească fusul şi, mai ales, că vor primi de mîncare... Viaţa lucrătoarelor în fabrică nu se deosebea de loc de aceea a deţinuţilor. Aveau voie să părăsească fabrica numai de două ori pe lună. Singurele lor distracţii erau gustarea, prînzul şi cina."

Deşi acţiunea din *Lupul* se petrece în anii 1929—1933, romanul poate fi considerat foarte actual. „Ţara soarelui", cum a fost denumită Japonia, este departe de a oferi poporului japonez lumina unei vieţi libere, prospere. În afara cîtorva grupuri de monopolişti de felul lui Furuhata, marea masă a poporului trăieşte în mizeria şi întunericul descris de Takakura Teru în *Lupul*. Cruzimea, lipsa oricărui scrupul în goana după profituri, laşitatea apar ca trăsături caracteristice capitalismului monopolist şi în Japonia. Procesul de dezumanizare sub influenţa banului este bine prins de scriitorul japonez în figura industriaşului Sesaku Furuhata, după cum simplitatea şi frumuseţea morală le găsim întruchipate în personaje ca Mîţue, Oţuchi sau Tie.

Pe lîngă aspectele din viaţa clasei muncitoare japoneze, în *Lupul* apar şi cîteva elemente care sugerează viaţa plină de privaţiuni a ţărănimii, exploatarea sălbatică la care sînt supuşi de către proprietarii pămîntului. În această privinţă cele cîteva episoade dedicate familiei lui Esimaţu sînt edificatoare.

Conceput ca o suită de portrete, romanul *Lupul* are meritul de a constitui o viguroasă demascare a lumii capitaliste, fiind în acelaşi timp un sprijin valoros dat clasei muncitoare japoneze care luptă împotriva exploatării feudalo-capitaliste din Japonia contemporană.

Liviu Călin

Într-o seară, la începutul verii anului 1929, un tren al Căii Ferate Centrale urca încet, opintindu-se şi pufăind, suişul ce desparte prefecturile Iamanasi şi Nagano.

Erau puţini călători prin vagoane.

În colţul unui compartiment şedea un tînăr chipeş, purtînd uniforma şcolii superioare[2]. Avea trăsături regulate, dăltuite parcă de un gravor. Ochii mari, negri şi limpezi, subliniau albul străveziu al pielii. Se vedea că este înalt şi bine legat.

Studentul privea pe fereastră, cercetînd cu atenţie şi curiozitate priveliştea. Valiza lui era aşezată în plasă şi purta o carte de vizită: *Furuhata Setaro.* Lîngă valiză se mai vedea o cutie de vioară.

Ceilalţi călători, obosiţi şi indiferenţi, şedeau tăcuţi, rezemaţi de spătarele banchetelor. Tăcerea lor nu se datora însă numai oboselii drumului lung. Preocupaţi de greutăţile provocate

[1] Raion situat pe malurile lacului de munte Suva, din mijlocul insulei japoneze Honsiu.

[2] În afara şcolii primare de şase ani şi a şcolii medii de trei ani, în Japonia mai există şcoala superioară de trei ani, care dă dreptul de a intra la universitate.

de criza din ultimii ani [1], oamenii n-aveau chef de vorbă.

În sfîrşit, cineva spuse:

— Se zice că ne aflăm în preajma unui mare război.

— Oamenii vorbesc într-adevăr de mult că războiul e gata să izbucnească. Cum să nu fie război, dacă soldaţii noştri au fost trimişi în China, unde sînt dezordini? [2]

— În realitate ţinta noastră nu este China, ci Rusia. Se spune că în acest scop avem întocmit un plan încă de acum doi ani, de cînd a venit la putere guvernul Tanaka [3]. Generalul Tanaka a mai trimis armatele noastre în Siberia, dar acţiunea lui a dat greş pînă la urmă. În schimb, de data asta, fiindcă sînt tulburări în China, o să cucerim mai întîi Manciuria, apoi China întreagă, şi după aceea Rusia. După ce smulgem din rădăcini molima roşie, punem noi mîna şi pe Europa. Pînă la urmă ocupăm America şi... Japonia va stăpîni atunci întreaga lume.

[1] În primăvara anului 1927, în Japonia a izbucnit o criză. La început a cuprins sfera bancară, apoi şi industria.

[2] E vorba de războiul pe care generalii militarişti chinezi l-au pornit între ei. În mai 1927, profitînd de acest război, guvernul imperialist japonez şi-a trimis armatele în provincia Sandun.

[3] Tanaka Gitti (1863—1929), general şi om de stat japonez. Unul dintre principalii comandanţi ai trupelor japoneze intervenţioniste împotriva Puterii Sovietice. În 1925 s-a retras din armată şi a devenit lider al partidului reacţionar „Scinkai", care exprima interesele marii burghezii şi ale moşierilor. Între 1927 şi 1929 a fost prim-ministru şi ministru de externe. În timpul guvernării lui au fost întreprinse două încercări de intervenţie în China. E autorul faimosului „Memorandum Tanaka", adresat împăratului Japoniei, în care era expus un larg program al agresiunilor imperialismului japonez. Memorandumul punea ca problemă de primă urgenţă ocuparea Chinei, a Mongoliei şi a Siberiei.

Tăcură cu toții un răstimp.

— Of, tare n-aș vrea să fie război! Dacă peste toate ar mai veni acum și un război, ce-o să se aleagă de noi?

— N-are decît să fie și război! Toate se duc de rîpă. Prețul scade la gogoșile de mătase. La mătase așijderea. Lefurile scad și ele. Numai impozitele cresc. Dacă mai merge așa, nu ne va rămîne decît să ne spînzurăm. Și decît să mă spînzur, mai bine să mă sfîșie un obuz!

Între timp trenul ajunsese în sfîrșit în vîrful colinei și își iuțise mersul. În vagon pătrundea acum răcoarea podișului înalt din munți. Călătorii se mai înviorară. Pe Setaro, care abia se întremase după boală, frigul îl pătrundea pînă-n oase. Senzația aceasta îi era însă plăcută. I se părea că simte suflarea patriei lui și inima prinse să-i bată mai repede.

— Numai aici în Sin-sin[1] mai sînt în floare copacii și fînețele, spuse cineva.

Setaro admira cu desfătare florile albe ca neaua care înveșmîntau muntele Tatasino, cu vîrful încă luminat de razele soarelui în asfințit. Devale, în satul învăluit de amurg, luminile începuseră să se aprindă. Iată-l în sfîrșit revenind, după o lungă absență, pe meleagurile unde se născuse.

Cînd trenul se opri într-o gară, Setaro văzu mirat că peronul era înțesat de lume. Domnea o zarvă grozavă. Țipînd și îmbrîncindu-se, oamenii se grăbeau să se urce în tren. Strigătele ascuțite și înju-

[1] Denumirea veche a prefecturii Nagano.

răturile feroviarilor răsunau pe peron. Cît ai clipi, vagonul, gol pînă atunci, fu ticsit de călători.

„La Suva se serbează *Onbasira*[1], își aminti Setaro. Într-acolo se grăbesc toți oamenii". El însuși mergea la sărbătoarea asta.

Zgomotul și învălmășeala de pe peron tot mai continuau. Clopotul sună puternic. Setaro privea cu indiferență cînd, deodată, deveni atent. În vîrtejul mulțimii clocotinde zărise, pentru o clipă, o față cunoscută. Dar pe loc omul se mistuise în mulțime și Setaro nu-l mai putuse regăsi.

Aplecat pe fereastră, Setaro cerceta furnicarul de oameni. În fața lui, călătorii care se îmbrînceau cu înverșunare formau însă un zid și nu puteau distinge nimic.

Garnitura porni lin.

Tulburat, Setaro se așeză la locul său.

Trenul se îndrepta acum în plină viteză spre lac. Pînă la Suva nu mai era departe. Ce mult timp lipsise el din Suva, orașul lui natal!

În ultima vreme Setaro era stăpînit de o bucurie ciudată și în același timp de o neliniște nelămurită. Nu putea să se dumirească ce anume îl determinase pe tatăl său, cu care era de multă vreme în relații proaste, să-și schimbe brusc atitudinea față de el și să-l invite acasă de sărbători. Și mai de neînțeles era faptul că tatăl său, care se împotrivise atîta vreme dorinței lui de a studia muzica,

[1] Din șapte în șapte ani, la templul din Suva are loc o mare sărbătoare. În ziua aceasta este schimbat „Onbasira", un stîlp înalt din curtea templului. În acest scop, se taie în pădure un copac, și o procesiune festivă îl aduce la templu.

părea acum dispus să se împace cu gîndul acesta. Bunica Odziun îi scrisese că, dacă va veni la Suva de sărbători, probabil că lucrurile se vor aranja într-un fel. Era oare posibil ca tatăl lui, care-şi impusese întotdeauna voinţa faţă de toţi cei din jur, să ţină de data asta seama de dorinţa lui? Mai venea apoi şi întîmplarea aceea ciudată. De cîte ori îşi amintea de ea, Setaro era cuprins de un tremur nervos.

În ziua aceea, Setaro, care nu mai fusese de multă vreme pe stadion, ieşise de dimineaţă din casa în care locuia în Higasinakano [1], cu intenţia de a se duce la un meci de baschet. Credea că plăcerea de a asista pentru prima dată după atîtea luni la o asemenea competiţie îi va spori energia.

Nici nu ajunsese bine în stradă, cînd un flăcău, îmbrăcat într-o tunică simplă de muncitor, s-a apropiat de el şi l-a întrebat ducîndu-şi mîna la pălărie:

— Iertaţi-mă, asta este casa lui Furuhata?

— Da.

— Locuiţi cumva şi dumneavoastră în această casă?

Setaro nu se grăbi cu răspunsul. Mirat, îl privea în tăcere pe necunoscut. Era un flăcău obişnuit. Nu se putea însă să nu observi statura lui măruntă, umerii aduşi, mîinile din cale afară de mari şi privirea deschisă.

— Locuieşte aici şi domnul Setaro?

Setaro se dezmetici şi răspunse în sfîrşit:

— Chiar eu sînt Setaro Furuhata.

Flăcăul rîse şi mărturisi:

[1] Raion în oraşul Tokio.

— Mi-am închipuit!

A scos repede o scrisoare din sîn şi i-a întins-o.

— Am venit să vă înmînez această scrisoare. Acum, totu-i în ordine, adăugă apoi. La revedere!

Setaro ar fi vrut să-i mulţumească politicos, dar n-a apucat să rostească măcar un cuvînt, căci tînărul, întorcîndu-i spatele, dispăruse grăbit după colţul străzii.

Zăpăcit, Setaro se uita la scrisoare. Era un plic ieftin pe care scria: „D-lui Furuhata Setaro". Numele expeditorului nu era menţionat. În plic găsi un bileţel în care scria: „Lîngă casa dumneavoastră din Suva se află o magazie veche. Dacă vreţi să aflaţi unde se află mama dumneavoastră, intraţi în magazie".

Setaro nu-şi mai aducea aminte cum a ajuns în camera lui. Puţin mai tîrziu, cînd şi-a revenit, era întins pe canapea.

Ceva i se rotea în faţa ochilor. Mîinile! Mîinile acelea mari, ivite nu ştia de unde. Ridicîndu-se cu greu, reciti scrisoarea: „Lîngă casa dumneavoastră din Suva se află o magazie veche..." Da, era adevărat, lîngă casa din Suva era o magazie.

„Dacă vreţi să aflaţi unde se află mama dumneavoastră..."

Moartea mamei fusese pentru el singura nenorocire din cursul celor douăzeci de ani din viaţă.

Cu şase ani în urmă, pe vremea cînd abia împlinise paisprezece ani şi intrase la o şcoală din Tokio, mama lui dispăruse. Crezuse că va înnebuni de durere. Nu avea nici fraţi, nici surori, şi n-o iubea decît pe ea. Dar iată că, deodată, mama lui dispăruse fără urmă.

Deoarece era prea tînăr, nimeni n-a vrut să-i povestească ce se întîmplase. Izbutise să afle cîte ceva de la bunică-sa, care a stat după aceea cu el la Tokio, şi de la doica Taţu, pe care maică-sa o adusese la Suva cînd se măritase cu tatăl lui. Taţu îl crescuse pe Setaro încă din leagăn.

Aflase aşadar că mama lui nu dispăruse singură. O dată cu ea dispăruse şi un bărbat.

Mai auzise întîmplător pe bunica spunînd: „A fost o soţie necredincioasă". Apoi timpul se scursese şi se vede că oamenii o uitaseră pe mama lui. Iar doica Taţu se îmbolnăvise şi părăsise casa lor din Suva, întorcîndu-se în satul ei.

Iată însă că acum întîmplarea aceea dureroasă ieşea din nou la iveală. Cine era oare flăcăul cu mîinile mari şi de unde aflase el ceva despre mama lui? Ce legătură putea exista între magazia aceea veche şi dispariţia mamei lui? Sau poate că mama lui mai trăia? În bileţel scria: „Dacă vreţi să aflaţi unde se află mama dumneavoastră..." Da! Aşa scria!

În cele din urmă, Setaro se hotărîse să se întoarcă în primul rînd la Suva. Acolo va vedea el ce are de făcut ca să descopere adevărul.

Şuierînd asurzitor, trenul descria o curbă largă înainte de a ajunge în gară. Mii de lumini sclipeau în depărtare. Era Suva! După cîteva clipe trenul trecu pe lîngă marea de lumini care vesteau sărbătoarea şi pe lîngă puhoiul de oameni. Setaro îşi luă grăbit bagajul din plasă, pregătindu-se să coboare.

În clipa aceea, o femeie tînără ieşi din compartimentul vecin şi se strecură pe lîngă el. Setaro înmărmuri. Faţa aceea rotundă şi gingaşă îi era

cunoscută. Pe femeia asta o zărise acolo, în mulţime, la staţia precedentă. Între timp, femeia cea tînără se aplecase pe fereastră şi o mînă se întinsese spre ea din mulţime.

Setaro nu-şi putu reţine o exclamaţie cînd zări şi faţa celui care o ajuta acum să coboare. Recunoscuse pe tînărul care îi înmînase scrisoarea!

Se auzi semnalul de plecare. Setaro, care rămăsese locului, fu îmbrîncit de ceilalţi călători grăbiţi să coboare, şi aşa se trezi şi el pe peron.

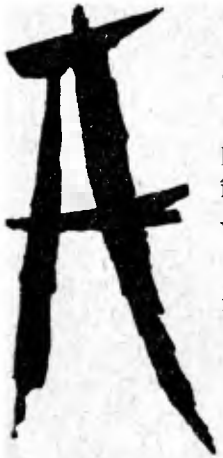

doua zi, Setaro se trezi tîrziu. Noaptea dormise prost. Nici nu izbutea să aţipească bine, că-l şi trezeau nişte vise înspăimîntătoare. Iar pe cînd veghea, viziuni şi mai ciudate i se perindau prin faţa ochilor. Adormi spre dimineaţă, dar fu trezit de zgomotul focurilor de artificii.

N-avea chef să se scoale. Capul îl durea şi îşi simţea tîmplele zvîcnind.

Panoul [1] care despărţea camerele lunecă într-o parte, împins de bunica Odziun, care îl întrebă:

— Nu vrei să te scoli, Setaro? În dimineaţa asta procesiunea princiară [2] va porni chiar din faţa casei noastre. Toată lumea se adună aici.

— Mă scol îndată! răspunse Setaro vioi, văzînd însufleţirea bunicii.

— Ei, cum te mai simţi? Nu prea arăţi bine. Încă de aseară am observat că erai foarte obosit şi păreai preocupat.

[1] În casele japoneze camerele sînt despărţite prin panouri mobile.

[2] În timpul sărbătorii *Onbasira* trece prin oraş o procesiune care înfăţişează alaiul unui mare feudal. La procesiune participă un băieţaş îmbrăcat ca un prinţ; de aici denumirea de procesiune princiară.

Într-adevăr, bunica Odziun venise să-l aştepte la gară. Acum, nu mai trăia decît pentru Setaro. Ori de cîte ori era bolnav, nu se dezlipea de lîngă patul lui pînă nu se însănătoşea. Sesaku, tatăl lui Setaro, se afla de obicei la Suva, sau la Iokosuka [1]. În casa din Higasinakano nu mai trăiau acum decît bunicul Sesuke, bunica Odziun şi Setaro. De doi ani, bunicul era infirm. Piciorul stîng rămăsese inert în urma unui atac de paralizie. De aceea, nici nu venise acum la Suva de sărbători. Bunica Odziun însă, convinsă că în lipsa ei nimic nu se face cum trebuie, sosise înaintea tuturor şi se apucase de pregătiri.

— Ca să nu te oboseşti, o să ieşim abia peste o oră, îl mai dădăci bunica. Pînă atunci soseşte şi mama, care ne-a telefonat ca să ne anunţe că vine şi ea.

Era vorba de Misako, mama lui vitregă. Tatăl lui se însurase cu ea în urmă cu doi ani, deşi ar fi putut să-i fie fiică. Tînără şi elegantă, Misako nu era pe placul bunicii şi al bunicului, mai ales că mai fusese măritată cu un funcţionar de la Ministerul agriculturii şi silviculturii, pe care îl părăsise înainte de a se fi împlinit un an de căsătorie.

Sesaku o cunoscuse de mică pe Misako, pentru că amîndouă familiile aveau fabrici de depănat mătase la Okaia şi locuiau la Iokohama. Acolo fusese crescută Misako şi acolo locuia şi acum mai toi timpul, căci şi ea venea rar la Suva şi la Higasinakano. De altfel, pleca adeseori singură la New-York sau la Şanhai, aşa că o vedea foarte rar.

[1] Oraş în golful Tokio.

Bunicii socoteau că se pot mîndri cu faptul că strămoşii familiei Furuhata fuseseră în trecut vasalii prinţului din Suva. În schimb, o dispreţuiau pe Misako, al cărei bunic fusese proprietarul unei case de toleranţă din port. Iată de ce bunicii Sesuke şi Odziun fuseseră atît de mîhniţi cînd fiul lor, tatăl lui Setaro, luase hotărîrea să se căsătorească cu Misako. Ei considerau că intrarea acesteia în familia Furuhata jigneşte memoria strămoşilor. Pentru bunici nu conta faptul că tatăl lui Misako, după ce fusese misit în comerţul de mătase, era acum proprietarul uneia dintre cele mai importante filaturi.

Acum, bunica Odziun se învîrtea în jurul lui Setaro, pălăvrăgind :

— Bine ar fi să nu plouă. Că dacă plouă, iar se amînă cu o zi alaiul. Alte cheltuieli pentru oraş...

— Uite, mă duc să mă spăl !

Setaro ieşi pe terasă.

Vremea era mohorîtă. Pe cer goneau nori cenuşii din care ploaia părea gata să picure. Printre copacii înalţi, tunşi uniform, se zărea luciul întunecat al apei. Vîntul rece care bătea dinspre lac făcea să foşnească frunzişul verde şi îl învăluia pe Setaro în miresme cunoscute ; de aceea, trase aerul cu nesaţ în piept. Doar aici, ca pe o insulă, se mai păstrau urmele trecutului, în timp ce în valea de la sudul ruinelor castelului Takasima, unde fusese altădată domeniul feudal, se construise oraşul industrial.

Curînd după dispariţia mamei lui Setaro, tatăl său mai cumpărase încă o vilă mare la Simohama, lîngă izvoarele rîului Tenriu, încît acum, chiar dacă

se hotăra să vină la Suva, se oprea de obicei acolo, la vila cea nouă. Pe moşia mare nu mai locuia permanent decît paznicul. Şi de data asta, cînd bunica Odziun venise de sărbătorile *Onbasira,* multe camere fuseseră deschise pentru prima oară după un răstimp de şapte ani.

După ce străbătu terasa din jurul casei, Setaro văzu nişte clădiri în fundul curţii. În spatele acestor clădiri vechi, nefolosite acum, se zărea o magazie mare. Setaro se opri pentru a o privi cu atenţie.

„Asta e magazia!" îşi zise el.

Cineva îi spusese că pe vremuri se păstrau acolo armele. Nu-şi amintea să fi intrat vreodată în magazia aceea. Ce putea fi acum în magazie? Ce legătură putea să fie între magazie şi mama lui?

Setaro privi ţintă, îndelung şi gînditor, clădirea misterioasă.

După micul dejun o întrebă pe bunică-sa, ca într-o doară:

— Clădirile din curte sînt părăsite acum, bunico?

— Nu numai clădirile sînt părăsite. Dacă n-am fi venit noi, şi în casă ar fi rămas toate uşile încuiate.

— Este şi o magazie mare acolo, nu-i aşa?

— Da! Este şi o magazie... răspunse Odziun privindu-l încurcată.

— Şi aia e tot nefolosită?

— Da, desigur... şi magazia aceea...

Bunica se zăpăcise cu totul.

— Vezi tu, cum să-ţi spun... Tatăl tău nu poate s-o sufere...

Se vedea că bunica n-avea chef să discute despre magazie şi privirea stăruitoare a lui Setaro o stînjenea.

— Nici n-avem nevoie acum de magazia aia. Ne ajunge cea nouă. E mai bine să nu-i vorbeşti tatii despre asta.

Setaro îşi încordă şi mai mult atenţia.

— De ce? De ce i-o fi atît de nesuferită?

— Nici eu nu ştiu. Dar e mai bine să nu-l întrebi. Nu se poate vorbi cu el despre magazia aia.

Se priviră încurcaţi.

— Vai, Setaro, ar fi trebuit să-ţi spun! Taţu a murit. Chiar atunci cînd ai fost bolnav şi ţi-era foarte rău. De asta nici nu ţi-am spus pînă acum. Mi-era teamă să nu ţi se urce din nou febra. Ce mult a dorit Taţu să te mai vadă. Îmi tot spunea: „De-aş putea să-l mai văd măcar cu un ochi pe domnul cel tînăr!" Ar fi bine să te duci la mormîntul ei. E înmormîntată lîngă templul Imai.

Pe neaşteptate, panourile fură împinse în lături şi în cameră intră Misako. Era îmbrăcată cu o rochie de culoare stridentă, de croială europeană.

— Bună ziua, Setaro! Te-ai însănătoşit? întrebă ea privindu-şi drept în ochi fiul vitreg.

Sub privirea ei, Setaro nu se prea simţea la largul lui.

— Mai e mult pînă să sosească oaspeţii?

— La ora nouă trebuie să sosească alaiul.

— La nouă? Atunci e cazul să mă schimb.

Odziun se ridică şi ieşi.

— Cine trebuie să vină? se interesă Setaro.

— Asai-san[1]. Cred că-l cunoşti. Ei, cum nu ştii, baronul, bancherul ăla bogat. Fiica lui este acum în anul nenorocos[2]. De aceea a şi venit de sărbătorile *Onbasira* în oraşul ei natal. Ogava-san povestea...

Heikiti Ogava era şi el originar din Suva. Fusese ministru al justiţiei în guvernul Kato şi ministru al căilor ferate în guvernul Tanaka. Pînă şi Setaro ştia că activitatea politică a lui Ogava era finanţată de Furuhata Sesaku, tatăl lui, şi de către mulţi alţi producători importanţi de mătase. Întrucît Ogava era liderul partidului Seiukai, avea firește legături strînse şi cu Asai, un bancher de vază al concernului Miţui, care susţinea acest partid.

Misako rîse cu înţeles şi spuse:

— Hai să-ţi spun, Setaro! Vizita de azi are o legătură şi cu tine.

— Cu mine? În ce fel?

— Asta nu pot să-ţi spun. E o taină mare! Ce ridicol! O fată atît de modernă, înapoiată de curînd din Franţa, să creadă în „anul nenorocos"! Interesant, nu-i aşa? Ce obicei stupid! Sau te pomeneşti că o fi existînd această superstiţie şi în Franţa?!

Setaro privea mirat faţa însufleţită şi mobilă a mamei sale vitrege.

— Tu ai devenit între timp un bărbat în toată puterea cuvîntului! Cînd te gîndeşti că nici n-a

[1] San, sufix care corespunde cu „domnul" şi „doamna".

[2] După credinţa populară japoneză, anul în care o fată împlineşte 19 ani e un an nenorocos pentru ea. În acest an trebuie să se păzească în mod deosebit de primejdii şi să locuiască prin preajma locului natal.

trecut prea mult timp de cînd ne-am văzut ultima dată! Iar acum, cînd te-am zărit, nu-mi venea să cred că eşti tu...

Setaro nu izbutea să deslușească adevărata fire a mamei lui vitrege. De fiecare dată cînd erau împreună i se părea că descoperă în ea o altă femeie. Cîteodată părea matură, aşa cum fusese şi mama lui bună. Altădată se purta ca o fată naivă, de o vîrstă cu el. Se întîmpla să fie de o veselie nestăpînită, pentru ca imediat după aceea să devină dintr-o dată tăcută şi să-l privească mohorîtă pe sub sprîncene.

— Te-ai întors tocmai la timp. Tatăl tău este bine dispus pentru că avem bani mulţi. Îţi mai aminteşti cum se împotrivea să studiezi muzica? Acum, dimpotrivă, i-ar place să vadă că te ocupi de muzică. Curios, nu-i aşa? Mai ales că pînă nu demult susţinea că în Japonia nu se poate studia muzica şi pentru aşa ceva trebuie să pleci în străinătate. Ce schimbare neaşteptată!

— Într-adevăr. Şi ce credeţi că o fi provocat schimbarea asta?

— Văd că şi ţie îţi pare ciudată, nu-i aşa? Există desigur un motiv. Dar e vorba de un secret pe care nu ţi-l pot dezvălui. Ia spune-mi, ţi-ai adus violoncelul?

— Nu, mi-am adus numai vioara.

— Fata lui Asai-san se ocupă şi ea de muzică. Am auzit că în Franţa a studiat mai ales pianul.

Se auzi o maşină oprindu-se în faţa porţii şi claxonînd.

— Cred că au sosit. Du-te şi schimbă-te, pe urmă vino să privim împreună procesiunea.

Ceva mai tîrziu, cînd Setaro intră în salon, se aflau acolo tatăl lui, mama vitregă, soţii Asai cu fiica lor Matiko, şi Momotaro Gomi, tatăl lui Misako.

Sesaku îl prezentă ceremonios pe Setaro oaspeţilor :

— Iată-l pe fiul meu, Setaro, student la secţia de ştiinţe naturale a şcolii superioare. Vă rog să-i acordaţi bunăvoinţa dumneavoastră.

— Ne face multă plăcere să-l cunoaştem, răspunseră amabil oaspeţii.

Asai, îmbrăcat într-un costum de dimineaţă, se ridică puţin şi se înclină în faţa lui Setaro. Tînărul îi impresionase în mod vădit pe musafiri. Soţii Asai, mai ales, nu-l pierdeau din ochi.

— Ce băiat frumos aveţi ! spuse Asai cu sinceritate.

— Mă măguliţi, răspunse Sesaku, pe faţa căruia se citea mulţumirea.

După ce schimbă priviri entuziaste cu fiica ei, Matiko, doamna Asai se adresă lui Setaro :

— Urmaţi la secţia de ştiinţe naturale ? În ce an sînteţi ?

— Sînt abia în anul doi. Acum urma să trec în anul trei, dar m-am îmbolnăvit de tifos tocmai în preajma examenelor.

— Ce păcat !

— Deşi este înscris la secţia de ştiinţe naturale, fiul meu îşi exprimă mereu dorinţa să studieze muzica, interveni Sesaku. La început m-am opus. Mă gîndeam că nu-i potrivit ca băiatul unui industriaş de mătase să devină muzician. El însă a insistat

atîta, încît nu mi-a rămas decît să mă supun şi să-i îngădui să studieze ce-şi doreşte.

— Aşa ? Mă bucură că aţi luat această hotărîre. Şi Matiko a noastră va studia muzica, spuse doamna Asai întorcîndu-se către fiica ei.

Obrajii lui Matiko se îmbujorară cînd îndrăzni să-l privească pe Setaro şi să-l întrebe :

— Dar de ce nu v-aţi dus la şcoala de muzică ?

— Iau de mult cu Rote, de la Universitatea Suruga. lecţii de violoncel. El m-a sfătuit să urmez serios la universitate o limbă străină şi obiectele teoretice de bază, studiind simultan şi muzica. Aş vrea însă să studiez şi compoziţia.

— Compoziţia ? se miră Matiko, dar continuînd să-l privească pe Setaro.

— Vă referiţi oare la acelaşi Rote care a fost izgonit din Rusia ?

— Da, este vorba de acelaşi Rote. Numai că el n-a fost izgonit din Rusia, ci a emigrat în Japonia ca să scape de revoluţie. Pămîntul i-a fost confiscat. lucru care-l face să se cutremure şi acum cînd aude de Lenin. Doar a fost nobil. Se zice că dacă întîlneşte într-un ziar numele lui Lenin, nu-l mai citeşte orice ar scrie în el.

— Ha-ha-ha-ha ! Interesant ! Dar ce să mai vorbim ?! Parcă nu există şi japonezi de ăştia ?

— Vorbiţi de Hoiama ? întrebă rîzînd Gomi.

— Da. Hoiama este tot atît de fricos ca şi Rote. Nimic nu-l sperie mai mult decît revoluţia. Ori de cîte ori mă întîlneşte, mă întreabă : „Ce zici, o să fie revoluţie ? O să fie oare ?“ Eu îi răspund : „Parcă e posibil una ca asta ?“ Atunci se mai linişteşte şi

spune şi el : „Fireşte că nu". Apoi, cînd mă întîlneşte altă dată, iar mă întreabă : „Ce crezi ? Cînd izbucneşte revoluţia ?"

Rîseră cu toţii.

— O dată, nu mai ştiu cine, s-a apucat să-i spună : „O să fie revoluţie, fără doar şi poate", şi el s-a îmbolnăvit din cauza asta. Mărturiseşte singur că nu poate suferi anunţurile companiei de asigurare, pentru că silaba „re" din cuvintele „reînnoiţi asigurările la timp", îi aduce aminte de începutul cuvîntului „revoluţie". Cînd se întîmplă să vadă pe fereastra maşinii un asemenea anunţ, închide ochii şi trece în goană pe alături, mormăind : *Kuvabara ! Kuvabara !*[1] Iată unde a ajuns bietul Hoiama !

— Iar Rote se vaietă : „Ce ghinion ! Numele meu înseamnă pe nemţeşte «roşu», iar eu cum văd cuvintele «steagul roşu» sau «steaua roşie» îmi pierd buna dispoziţie."

— Asta dovedeşte că teama de revoluţie este o boală internaţională.

— Şi totuşi, domnilor, vom ajunge sau nu la revoluţie ? întrebă doamna Asai pe jumătate serios, pe jumătate în glumă, aţintindu-şi privirea neliniştită asupra celor din jur.

— Ha-ha-ha ! Te-ai molipsit şi tu de boala lui Hoiama ? o ironiză soţul.

— S-ar putea să ajungem la revoluţie, doamnă, răspunse Gomi, zîmbind satisfăcut.

— Desigur ! Într-o criză ca asta, revoluţia ar fi chiar folositoare.

[1] Descîntec împotriva calamităţilor naturale.

— Aşa? Şi dumneata ce ai să faci atunci? Ai să te duci să lucrezi în fabrică, împreună cu Matiko?

— Vai de mine, nici nu ne trece prin gînd să lucrăm! Nu-i aşa, Matiko?

— Nu te nelinişti, nevastă! Am să vă duc la fabrică şi am să vă aduc acasă cu maşina. Iar de lucrat, o să lucraţi în salopete de mătase.

— Nici aşa nu vrem! Nu-i aşa, doamnelor?

Izbucniră cu toţii în rîs. În clipa aceea intră Odziun, îmbrăcată într-un kimono şi purtînd blazonul familiei.

— Porneşte procesiunea, Sesaku, anunţă ea.

Sesaku se scuză faţă de oaspeţi şi ieşi împreună cu Odziun.

— Mda... Nu se mai păstrează nici datinile sărbătorilor. Ieri, venind încoace, am întîlnit pe drum o procesiune care m-a impresionat foarte mult, spuse Gomi, încruntat ca de obicei şi mîngîindu-şi chelia lucioasă. Altădată, procesiunile erau organizate de prinţ sau de familii ca a lui Furuhata. Acum, însă, le poate organiza oricine are bani. Fabricanţii de mătase se mîndresc care mai de care unul faţă de celălalt cu procesiunile lor. Arborează cîte un steag cu inscripţia „Compania Oguti" sau „Compania Marui" şi pornesc în alai. Am văzut ieri o procesiune din asta. Steagul avea inscripţia *„Agenţia Nansin gziho"* [1]. Mda... Mi-e scîrbă de toate astea!

În sfîrşit, se anunţă că trece procesiunea princiară. Împreună cu gazdele ieşiră în cerdac şi oaspeţii, aliniindu-se cu toţii în grabă pe estrada de

[1] Agenţie de informaţii.

ceremonii. Intrarea era acoperită de perdele cu blazoane şi împodobită cu lampioane de hîrtie agăţate pe nişte prăjini lungi. Cînd apărură cu toţii pe estradă, mulţimea, care se înghesuia în faţa intrării, începu să se agite zgomotos şi să şuşotească. Privirile erau atrase mai cu seamă de Misako şi de Matiko, îmbrăcate în rochii europene.

Din mulţime se auzeau tot felul de exclamaţii:

— Ce blazon interesant are familia asta!

— Se numeşte „Trifoiul *kadzi*".

— Este blazonul căpeteniei clanului feudal şi în acelaşi timp şi al prinţului din Suva.

— Va să zică e un adevărat blazon de clan.

— Se vede că altădată creştea pe aici mult *kadzi*. La Iamaura mai creşte şi în vremurile noastre. Cînd eram copil, mai existau fabrici de hîrtie pe ici, pe colo. Dar cele de mătase le-au înlocuit pe toate. Nici *kadzi* nu mai găseşti.

În fine porni şi procesiunea princiară.

— *Ha! Ei! Eito-na!* strigă primul străjer şi ridică sulița cu o coadă de cal în vîrf. Purta un veşmînt de slujitor din vechime, însă părul îi era pieptănat cu cărare şi lucea de prea multă pomadă, ceea ce îl făcea extrem de caraghios.

— *Ei! Ei! Ei!*

Îmbrăcaţi în haine cu trene lungi şi purtînd pălării conice de paie, cei din suită coteau la stînga şi la dreapta, mergînd astfel în zig-zag. În fine, făceau cîţiva paşi înainte, apoi se întorceau iar şi rămîneau ţintuiţi locului.

Un băieţaş de vreo zece ani, călare, îl reprezenta pe prinţ. Purta un kimono cu blazoane pe mînecile lungi şi o pălărie de paie conică, colorată. Se vede

că i se şoptea ce trebuia să facă, pentru că în faţa estradei „prinţul" îşi plecă adînc capul, pînă aproape de şa, şi nu se îndreptă cît timp trecu prin faţa domnilor.

— Uitaţi-vă cum se înclină prinţul! Prinţul ăsta e un prost! strigară copiii care căscau gura la procesiune.

— Un prinţ nu se înclină aşa! Uite-l pe adevăratul prinţ!

Lui Setaro i se strînse inima. Îşi amintea că în urmă cu şapte ani, cînd privise ca şi acum procesiunea princiară, mama lui bună stătuse alături de el şi îl cuprinsese de umeri. Şi-o amintea aşa cum fusese atunci. Acum, mama lui nu mai era. Plecase pentru totdeauna.

„Magazia cea veche! Omul cu mîinile mari!" La gîndul acesta i se păru că îi fuge pămîntul de sub picioare.

— Ţi-e rău, Setaro-san? îl întrebă Matiko în şoaptă, luîndu-i îngrijorată mîna. Ai pălit. Mai bine te-ai odihni. Să te conduc?

Setaro o refuză cu un semn din cap şi coborî singur şi neobservat de pe estradă.

Chiar în clipa aceea, nişte foi de hîrtie zburară deasupra mulţimii agitate. Apoi altele fîlfîiră ici şi colo.

— A-a! Manifeste! Manifeste!

— Comuniştii!

— Da! Ei fac asta!

Mulţimea se legănă ca un val uriaş şi se strînse în poartă. Pe stradă, oamenii căzeau ca piesele de domino. Se auziră ţipetele ascuţite ale femeilor şi ale copiilor, înjurături strigate în gura mare. Procesiunea se pierdu în mulţime. Slujitorul fu doborît

la pămînt şi, căzînd, îl împunse cu suliţa pe arcaş. Acesta se rostogoli drept în canalul de scurgere. Calul prinţului începu să necheze şi se ridică în două picioare, dar mulţimea îl strîngea de ambele părţi. Agăţîndu-se de şa, „prinţul" izbucni într-un plîns zgomotos.

— Nevastă! Haide în casă! Repede! strigă Asai.

Îngrozită, pierzîndu-şi firea, doamna Asai se repezi în vestibul, se împiedică de Matiko, căzu peste ea, şi începu să urle plîngînd: „Matiko!"

Se refugiară în salon unde se mai liniştiră, dar rămaseră totuşi nemişcate, strînse una într-alta.

— Ce manifeste au fost astea? întrebă în cele din urmă doamna Asai.

— Cer plata salariilor pentru muncitoare, răspunse Gomi zîmbind. El era singurul care nu-şi pierduse cumpătul. Nimic deosebit, doamnă. Aşa ceva se întîmplă deseori. Am auzit că şi la Simosuva au fost răspîndite ieri manifeste. Tagma asta, cînd se porneşte, nu mai cunoaşte măsura.

— Da, da. Şi la Tokio se întîmplă deseori astfel de lucruri.

— Vai, cum m-am speriat! Unul mi-a aruncat manifestele chiar în obraz şi a strigat: „Tîlharilor!" Părea că vrea să mă înghită. Avea o mutră îngrozitoare.

Doamna Asai mai tremura încă de spaimă şi plîngea.

— Şi anul trecut, şi anul ăsta au fost arestaţi comuniştii prin toată ţara, dar se vede că încă n-au fost prinşi toţi.

— Arestările astea ne-au fost de mare folos. Spiritele erau foarte agitate pe-aici, fiindcă salariile

nu s-au mai plătit de multă vreme la toate fabricile din Suva. Şi federaţia sindicatelor organizează manifestaţii, însă cu conducerea ei poţi totdeauna să cazi la înţelegere şi să aranjezi lucrurile. Cu partidul comunist, însă, e imposibil să te înţelegi. De nu s-ar fi făcut arestările acelea, nici nu ştiu unde am fi ajuns, căci uite şi aşa ce se poate petrece!

— De curînd a fost adoptată „Legea apărării securităţii sociale“ [1]. Pedeapsa maximă, cincisprezece ani de ocnă, a fost înlocuită cu pedeapsa cu moartea şi cu ocna pe viaţă. Heikiti Ogava s-a străduit pentru legea asta mai mult decît oricare altul. El a propus-o şi tot el i-a adus şi amendamente. În privinţa asta meritele lui sînt într-adevăr foarte mari. Profesorii universitari Minobe, Suehiro şi alţii au protestat cu vehemenţă, susţinînd că legea constituie o încălcare a principiilor democratice şi o ignorare a drepturilor parlamentului. Totuşi, Ogava a obţinut ce a vrut. Nici nu se terminaseră bine discuţiile, cînd s-a adresat prin camera inferioară direct împăratului şi a obţinut sancţionarea legii referitoare la pedeapsa cu moartea. Dar credeţi că nemernicii ăştia de comunişti s-au liniştit? Da de unde! De-abia s-au obrăznicit mai rău! Nici de moarte nu le e teamă. E cît se poate de trist că răzvrătiţii ăştia s-au cuibărit pretutindeni. Nu cred nici măcar că Japonia e singura ţară sfîntă din lume şi îndrăznesc să strige „Jos împăratul!“ E revoltător să rosteşti asemenea cuvinte tocmai acum,

[1] Adoptată de guvernul Kato în 1925. E cunoscută sub denumirea de „legea gîndurilor periculoase“. Prevedea ocna pe viaţă şi pedeapsa cu moartea pentru activitatea potrivnică sistemului imperial.

cînd la toamnă va avea loc ceremonia urcării pe tron a împăratului!

— Comuniștii sînt și împotriva extinderii granițelor noastre! Strigă în gura mare: „Jos mîinile de pe China! Jos războiul imperialist!", afirmînd că războiul acesta îmbogățește numai pe capitaliști, iar pe muncitori și pe țărani îi transformă în carne de tun. Hotărît, nu se tem nici de temniță, nici de moarte. Ce oameni neobrăzați!

— În orice caz, atunci cînd au să fie prinși cu toții, o să răsuflăm ușurați. Ce-i drept, cererea lor de a se plăti salariile nu este lipsită de temei. E firească. De plătit, trebuie să le plătești. Dar, după cît se pare, la Suva salariile nu se plătesc decît în șase fabrici, printre care sînt și ale noastre. Dar cîtă vreme va mai merge așa, nu știu. Cu un cuvînt, e firesc să ceri să ți se plătească salariul, dar e tot atît de firesc să nu fii în stare să-l plătești. Ha-ha-ha-ha!

Pe cînd în salon avea loc această discuție, Setaro se îndrepta grăbit spre fundul grădinii. Pînă acolo nu mai răzbeau nici vocile oamenilor, nici zgomotul din stradă.

Un gard despărțea clădirea magaziei celei mari de aripa aceea a casei. Portița era însă încuiată. Setaro o sparse, lovind-o cu piciorul. Pășind apoi prin iarba înaltă, o luă de-a dreptul prin grădina năpădită de mărăcini. În sfîrșit, se opri în fața magaziei. Un lacăt acoperit de rugină roșcată atîrna la ușă.

— Mamă! strigă el fără să vrea. De mult nu mai rostise acest cuvînt drag, pe care altădată îl repetase în fiecare zi.

Privind în jur văzu în apropiere gutuii pe care mama lui îi sădise pentru el. Spunea că fructele lor sînt bune de leac pentru bolile de gît şi de aceea îi sădeşte special pentru el. Îşi amintea că îl duruse des gîtul cît fusese copil. Cînd se coceau gutuile, mama lui le tăia în felii subţiri pe care le aşeza în zahăr una peste alta. În nopţile de iarnă, cînd afară bîntuia furtuna, mama, grijulie, îi vîra în gură cîte o bucăţică de gutuie.

— Mamă !

Setaro plîngea cu hohote, îmbrăţişînd trunchiul copacului.

O floare se desprinse de pe o ramură şi, rotindu-se încet, i se opri în păr.

okose ! Tokose ! Tokose to !
Doarme-n zori tot pe răcoare
Onoratul prinţ din Suva.
Ha ! Eisa ! Eisa ! Eisa !
La prînz vine la mîncare
Şi atunci de-abia, de-abia.
Ha ! Eisa ! Eisa ! Eisa ! [1]

Palanchinul scîrţîie şi se leagănă în ritmul paşilor. Tot aşa, masca uriaşă, *okame* [2], de care sînt prinse fîşii albe de hîrtie.

E procesiunea *Nagatomi,* care se organizează întotdeauna cu ocazia sărbătorilor *Onbasira.* Tinerii trec atunci prin oraş, ducînd pe umeri un palanchin împodobit.

Strada e ticsită de lume. Abia poţi răzbate prin mulţime. Parcă într-adins, ziua e posomorîtă şi înăbuşitoare. Lipsa de aer îţi dă impresia că te poţi sufoca dintr-o clipă într-alta.

Cu un cal bun orice urcuş poţi să-l înfrîngi ;
Cu munţii Vada şi Usui n-ai ce face !
Ha ! Eisa ! Eisa ! Eisa !
Doar ajunul Anului Nou e mai greu !
Nu poţi înfrînge munca şi pace !
Ha ! Eisa ! Eisa ! Eisa !

[1] Poporul cîntă cîntece populare japoneze de felul strigăturilor noastre, aşa zisele *kouta.* Pot fi *kouta* de dragoste, satirice etc.

[2] O mască ce înfăţişează o faţă blîndă de femeie, simbol al fericirii, al liniştei, al prosperităţii şi bunăstării.

— Hei! Ajunge! Nu mai repetați într-una cîntecul ăsta trist! La ce bun să ne tot aducem aminte? protestă cu voce tare un om beat. Se auziră rîsete în preajma lui.

— Are dreptate! Ce să ne tot aducem aminte? aprobă alt spectator, ameţit şi el, ceea ce stîrni din nou rîsetele.

De-a lungul străzii, pe ambele părţi, prăvăliile sînt închise. Dar la toate etajele panourile au fost date în lături şi în deschizături se înghesuie lucrătoarele de la fabrici.

Astăzi e zi liberă la toate fabricile şi lucrătoarele se bucură că au scăpat măcar o zi din căminele fabricilor, unde sînt tratate mai rău decît la închisoare.

Astăzi n-avem de mîncare,
O să treacă de vom vrea!
Ha! Eisa! Eisa! Eisa!
Vom zidi o lume-n care
Totdeauna vom mînca!
Ha! Eisa! Eisa! Eisa!

— Hei! Cine cîntă acolo? strigă un agent de poliţie care, făcîndu-şi loc prin mulţime, se îndrepta spre cei ce cîntau. Nu mai cîntaţi cîntecele astea prosteşti!

Setaro se smulse cu greu din mulţime şi ajunse la marginea drumului.

Simţi că cineva îl bate pe umăr şi, întorcînd capul, văzu un flăcău înalt, gras, cu faţa rotundă, îmbrăcat într-o tunică pe gulerul căreia se vedeau ideogramele „Liga tineretului". Peste tunică era încins cu un prosop în dungi.

Tînărul îl întrebă pe Setaro :

— Măi ! Nu eşti cumva Furuhata ?

— A ! Tu eşti, Uehara ? îl recunoscu la rîndul său Setaro.

— Cînd te-ai întors ? De mult nu ne-am mai văzut ! rosti flăcăul rîzînd mulţumit.

Setaro îl privea şi el cu plăcere pe Esimaţu Uehara, un bun cunoscut al lui şi al familiei Furuhata. Familia lui Esimaţu arenda de multă vreme pămînt de la tatăl lui Setaro, iar Miţue, sora lui Esimaţu, fusese dădacă în casa mamei lui, pe care o îndrăgise mult. De asemenea, Esimaţu şi Setaro făcuseră împreună şcoala primară.

— De cînd nu ne-am mai văzut ?

— De cînd ? De cînd ai plecat la Tokio. Am auzit că ai ajuns la şcoala superioară. Straşnic ai mai crescut !

— Mai mult ai crescut tu ! Nici nu-mi vine să cred cînd mă uit la tine.

Rîsul lui Esimaţu răsună atît de puternic, încît cei din jur îşi întoarseră capetele şi-l priviră, curioşi.

— Acum trebuie să duc palanchinul şi să merg cu procesiunea pînă la Simekake. Tu, unde te duci?

— Avem acelaşi drum. Eu mă duc la Imai.

— Ce cauţi tu la Imai ?

— Vreau să mă duc pe la mormîntul lui Taţu.

—A-a, la mormîntul lui Taţu ? Ştiu... mi-a spus nu demult sora mea că a murit.

— Mittean ? Ce mai face Mittean ?

— E ţesătoare la fabrica voastră.

— La fabrica noastră ? Nu mai spune !

Tăcură cîtva timp, scăpînd în sfîrşit cu totul din mulţime.

— Ce de lume! se minună Setaro.

— Da, e multă lume, dar niciodată n-au fost sărbătorile atît de triste ca anul ăsta.

— Crezi?

— Fireşte, mulţimea a ieşit în stradă ca şi altădată. Dar vezi şi tu ce timpuri trăim. Nu-i arde nimănui de sărbători. A scăzut atît de mult preţul la gogoşile de mătase, încît le dai aproape pe degeaba. La fabrică nu se plătesc salariile, iar acasă n-are cine să lucreze, pentru că băieţii au fost luaţi în armată. Ţăranii sînt întărîtaţi şi au devenit foarte crunţi. Beau rachiu şi sar la ceartă. Aşa a fost şi ieri. Cînd se înălţa stîlpul pentru sărbătorile *Onbasira,* patru oameni au căzut de sus. Se zice că unul dintre ei ar fi pe moarte. Atunci s-au înfuriat cu toţii. E adevărat că deocamdată nu se ating de stăpîni. Zic: „Prinţul din Suva e un zeu rău, dar noi sîntem şi mai răi!" Esimaţu rîse şi schimbă vorba. Pleci curînd la Tokio?

— Nu. De data asta vreau să stau mai mult pe-aici. Treci cît de curînd pe la mine.

— Bine, am să trec. Vino şi tu pe la noi. De sărbători, o să fie şi sora mea acasă.

După ce se despărţi de Esimaţu, Setaro porni singur pe cărarea ce duce la Imai. Sufletul îi era cuprins de tristeţe.

„Sora mea e ţesătoare la fabrica voastră..."

Cuvintele vechiului său prieten îl făceau să simtă din nou diferenţa dintre situaţiile lor. Îşi aminti că printre prietenii lui de la şcoală, era şi un tînăr pe care îl chema Tada. Era unul dintre acei care

se agită mereu cu treburile cercului literar. A fost arestat de două ori şi i s-a interzis să mai vină la cursuri. Trecea deseori pe la Setaro cu cheta. Tada îi plăcea lui Setaro, deşi îi spunea uneori, mai în glumă, mai serios: „Tu eşti totuşi un burghez!" Setaro era convins că prietenul lui glumeşte, dar vorbele acestea îl supărau totuşi de fiecare dată. Foarte blînd de felul său, Setaro ajunsese pînă la urmă să resimtă o antipatie pentru Tada. Această antipatie nu se limita însă numai la Tada, ci se răsfrîngea asupra întregii clase care îl considera pe el un duşman.

Altădată, lui Setaro nu-i plăcuse să se gîndească la lupta de clasă şi dispreţuise în sinea lui prietenii pe care nu-i interesa decît această problemă.

In realitate, se hotărîse să studieze muzica, şi ca să găsească un refugiu în artă, şi ca să uite de toate aceste probleme sîcîitoare.

Acum, după cîţiva ani de absenţă, se întorsese pe meleagurile unde se născuse şi se întîlnise cu un vechi prieten. A fost destul pentru ca să apară din nou problema diferenţei dintre situaţiile lor.

Descoperi uşor cimitirul ascuns într-o pădurice de pini. Şirurile drepte de morminte se întindeau pe povîrnişul muntelui. Printre ele se afla şi o movilită rotundă de pămînt; se vedea că este un mormînt săpat de curînd. Inscripţia indica: „Aici zace Taţu Oţuki".

Pe soţul dădacei îl chemase Oţuki.

Setaro se înclină în faţa mormîntului şi statu tăcut cîtăva vreme. Nu izbutea să-şi închipuie că movilita aceea putea avea vreo legătură cu Taţu, care îl îngrijise cu atîta duioşie.

Deodată simţi că mai era cineva lîngă el şi întoarse capul să vadă cine este. La început nu văzu pe nimeni. Se simţi stingherit şi vru să plece.

Dar tresări ; chiar alături de el stătea o femeie tînără cu un buchet de flori în braţe. După ce o privi mai atent, rămase şi mai uimit.

Era aceeaşi femeie pe care o văzuse ieri ! Aceea care făcuse semne din vagon omului cu mîinile mari !

Avea impresia acum că afară de ieri o mai văzuse cîndva. Se străduia să lămurească imaginile fixate în memorie, cînd deodată înţelese : aceeaşi faţă rotundă, aceiaşi ochi negri, genele lungi...

— Miţue ! exclamă el.

Da, firește, era Miţue, sora lui Esimaţu !

Miţue îl privi şi ea atentă.

— Domnul cel tînăr ! exclamă ea în sfîrşit.

— Chiar tu eşti, Mittean ?

În faţa ochilor îi apăru, ca în vis, imaginea lui Miţue, cu broboada pe cap şi purtînd copilul în spate.

— Ce mult ai crescut !

— V-aţi întors ? Tare v-aţi mai schimbat... spuse ea, privindu-l mirată pe Setaro. La început am crezut că-i o nălucă.

— O nălucă ?

— E stupid, firește, dar mie aşa mi s-a părut. Şi apoi semănaţi atîta cu...

— Cu cine ?

— Cu mama dumneavoastră. Această asemănare m-a făcut să cred că spiritul ei a venit la mormîntul lui Taţu.

— Şi eu, văzîndu-te, mi-am adus aminte de mama.

Ochii lui Miţue se umplură de lacrimi. Stăpînindu-şi şi el plînsul, Setaro se gîndi că această fată este singura fiinţă care i-ar putea aduce mîngîiere.

— Nu vii pe la noi? E şi bunica aici.

— Bine, am să vin. Am să vin negreşit zilele astea.

— Atunci îţi spun la revedere.

Cînd să iasă din cimitir, Setaro se mai uită o dată înapoi. Văzu că şi Miţue îl urmărea cu privirea aşa cum îşi închipuise. Roşi uşor şi îl mai salută o dată. Setaro răspunse la salut şi plecă în grabă. Nori grei păreau că plutesc acum mai aproape de pămînt. Cînd ajunse la îngrăditura păduricei de pini, întîlni un bărbat care tocmai deschidea portiţa.

— Iertaţi-mă!

— Vă rog să mă iertaţi!

Se opriră amîndoi în acelaşi timp.

Mirat, Setaro recunoscu pe cel care stătea în faţa lui.

Era omul care îi adusese scrisoarea aceea ciudată! Fără îndoială, el era!

Celălalt îl recunoscu şi el pe Setaro, şi îi zîmbi. Pe faţa lui se putea citi bunătatea. În mîinile atît de mari, încît păreau vîrîte în mănuşi de *base-ball*, ţinea un buchet de crini.

— Iertaţi-mă pentru cele întîmplate ieri.

Se înclină uşor. Setaro abia îngînă un răspuns. În aceeaşi clipă, tînărul porni mai departe. Mergea fără grabă, dar cu paşi mari şi repezi. Lui Setaro nu-i rămînea decît să-şi urmeze şi el drumul.

Cînd ajunse pe potecă, mai privi o dată înapoi. Printre trunchiurile pinilor se zăreau două siluete.

Tînărul stătea aplecat deasupra mormîntului lui Taţu, iar Miţue se apropiase de el şi, după mişcarea buzelor, se vedea că-i vorbeşte. El scoase un pachet din sîn şi-l dădu fetei.

Incepuse să plouă.

Din depărtare răzbătea glasul mulţimii care participa la procesiune.

Iară se stîrnise furtuna şi o dată cu ea se pornise şi o ploaie torenţială.

În unda lacului care se vedea prin fereastră, şuvoaiele de ploaie împroşcau stropi albi, pe care vîntul îi lua din zbor. Cînd furtuna se mai domolea, răzbăteau pînă în salon sunetele unei viori.

— Ce privelişte admirabilă! spuse entuziasmat Asai, trăgînd din ţigară şi instalîndu-se comod pe sofa. Fireşte că nu e vremea tocmai potrivită pentru o zi de sărbătoare. Dar pentru noi e o plăcere să priveşti. Acum doi ani am fost pe lacul Iunoko din munţii Nikko, la pescuit de păstrăvi. M-a prins acolo o ploaie grozavă. Dar tot nu era ca asta. Poate pentru că acolo peisajul nu este atît de fermecător ca aici. Uitaţi-vă la sălciile de pe malul celălalt. Aşa cum se zăresc prin ploaie, par învăluite în ceaţă. Un adevărat peisaj dintr-o poezie chinezească. Fără să vrei, îţi vin în minte versurile lui Du Fu[1]: „Pe malul de est al celor cinci lacuri,/se văd copacii prin ceaţă".

[1] *Du Fu* sau Tzî Mei (714—774), unul dintre cei mai mari poeţi chinezi clasici. A fost cenzor imperial, dar vigoarea versurilor lui satirice şi politice i-a adus dizgraţia şi a murit în mizerie.

Cîţiva mari fabricanţi de mătase urmau să se întîlnească în seara aceea la cafeneaua Kamisuva, să-l sărbătorească pe Asai. Deocamdată, Asai, Sesaku şi Gomi se întruniseră în salonul de la etajul al doilea al vilei din Simohama, şi îşi sorbeau liniştiţi ceaiul.

— Priviţi, acum plouă ca vara.

— Nu, cred că ploile de vară sînt şi mai puternice. Vara, delta rîului Tenriu nici nu se mai vede de aici.

— Înseamnă că privelişte a este cu atît mai măreaţă! Vă rog deci să-mi permiteţi să mă consider invitatul dumneavoastră şi să vă vizitez la vară. In iulie, cu voia dumneavoastră, aş putea veni aici şi cu soţia şi fiica mea.

— Neapărat. Vă aştept cu plăcere. Numai să nu vă supere înghesuiala de la noi.

— Nimic nu te poate supăra aici. Aţi avut mare noroc că aţi găsit un loc atît de minunat unde să vă puteţi aşeza vila. Cînd aţi construit-o?

— De fapt, eu am terminat-o numai. Futaţughi, un fabricant de mătase din Okaia, a început construcţia acum vreo şase ani. Dar s-a ruinat şi a trebuit s-o vîndă. Atunci, am cumpărat-o eu.

— Deci aşa stau lucrurile! Poate că istoria acestei vile să reconstituie cel mai bine calea urmată de dezvoltarea producţiei japoneze de mătase, spuse Gomi. Atîtea episoade sînt legate de ea! Futaţughi mi-a fost prieten din copilărie. În perioada de avînt economic, s-a dus în China să cerceteze situaţia industriei de mătase de acolo. Cînd s-a înapoiat, i s-a părut că locul acesta aminteşte foarte mult de malul lacului Duntin, unde se află nu mai ştiu ce

castel. Fiindcă trebuie să ştiţi că mai înainte curgea un rîu pe aici. Uitaţi-vă, acolo, rîul acela, care se varsă în lac. E rîul Ekka. Înainte, gura lui se afla aici, chiar pe locul unde e clădită vila. Atunci, Futaţughi a cumpărat de-a lungul ţărmului lacului cam un kilometru de pămînt, începînd de la gura rîului. Apoi i-a deviat cursul, croindu-i albia care se vede acum, iar aici a astupat cu pămînt.

— Ce amintiri interesante!

— Dar înainte de a termina construcţia vilei, Futaţughi a căzut victimă crizei din 1920 şi s-a ruinat. S-a lăsat pradă demoralizării, s-a apucat să bea şi pînă la urmă a murit de congestie cerebrală într-o casă de toleranţă din Kofu. Aşa că n-a ajuns să trăiască niciodată în vila asta. Cred că Furuhata-san îl ţine minte pe Futaţughi ăsta, încheie Gomi rîzînd.

Sesaku ascultase liniştit evocarea amintirilor lui Gomi. Şedea comod, cu mîinile pe genunchi.

Asai continua să tragă alene din ţigară şi să sufle fumul pe nări.

— De mult a început să se dezvolte aici industria de mătase?

— Nu, nu s-ar putea spune că a trecut mult timp de atunci. După cîte am auzit, compania Ono a început producţia mecanizată a firelor de mătase la Kamisuva în al şaselea an *meidzi* [1]. Asta înseamnă că n-au trecut nici şaizeci de ani de atunci. Cînd te gîndeşti că totuşi atît a fost de ajuns pentru ca

[1] În Japonia, anii se socotesc după domnia împăraţilor. Al şaselea an *meidzi* înseamnă al şaselea an al domniei împăratului Meidzi (Muţuhito), adică 1873.

un sat mic, fără importanţă, să se transforme în orăşelul Okaia, în care trăiesc acum cincizeci-şaizeci de mii de oameni! Cînd eram noi copii, pe aici mai hălăduiau cerbii şi vulpile.

— Adevărat? Se mai puteau vedea vulpi pe-aici?

— Desigur. Şi nu numai vulpi, dar şi lupi.

— Lupi?

— Da. Urlau noaptea, uite acolo, în munţi.

— Cînd eram mic şi plîngeam, cei mari mă speriau spunîndu-mi: „Vezi că vine lupul!"

— Dar dumneavoastră, Furuhata-san, vă aduceţi aminte de urletul lupului?

— Nu, sau mai bine zis, uneori mi se pare că l-am auzit şi eu în copilărie, iar alteori că doar mi s-a povestit despre el. Nu izbutesc să desluşesc care impresie reprezintă o amintire adevărată şi care este o simplă închipuire.

— Se prea poate că pe vremea cînd eraţi copil să mai fi existat încă lupi pe-aci. Cum a fost însă instalat utilajul în fabrici, au dispărut fără urmă. Fiarele sălbatice nu suportă zgomotul maşinilor.

— Cum s-ar zice, civilizaţia le-a izgonit. Dar cum e urletul lupului, seamănă cu al cîinelui?

— Da, seamănă, dar tot îl poţi deosebi. Lupii urlă prelung: „U-u-u..." E un urlet extrem de neplăcut!

— Se zice că pe vremuri, în Japonia, n-ar fi existat lupi, ci numai cîini sălbatici.

După această concluzie, reluară subiectul care îi preocupa îndeosebi.

— De ce a început industria mătăsii să se dezvolte mai curînd la Suva decît în alte părţi? Pentru că este suficientă apă pe-aici?

— Nu numai din cauza asta. E drept că şi apa a jucat un rol, dar cauza principală a fost că, pe atunci, locurile acestea erau cu desăvîrşire pustii. Nu existau pe-aici nici terenuri inundabile pentru cultivarea orezului, nici cîmpie pentru agricultură. Chiar dacă pe unele locuri se semăna cîte ceva, recoltele erau atît de proaste, încît nici nu merită să mai pomenim de ele. De aia domnea pe vremuri prin aceste meleaguri o sărăcie lucie. Ţăranii lucrau din zori şi pînă-n noapte. În timpurile alea, nu existau alte regiuni în care locuitorii să se îndeletnicească în număr atît de mare cu muncile sezoniere ca aici. Oamenii din Suva plecau la Edo şi se angajau acolo la negustorii de vin ca hamali. Sau făceau negoţ ambulant cu varză la Aomori. Într-un cuvînt, aproape toţi plecau să caute de lucru. Făceau fierăstraie la Iamaura şi le vindeau apoi colindînd din loc în loc. În afară de asta, se îndeletniceau cu mătasea şi cu bumbacul, care mai era cultivat în unele locuri; o mulţime de vînzători ambulanţi băteau drumurile, oferindu-l trecătorilor.

— Mulţi industriaşi de mătase de astăzi au fost înainte negustori ambulanţi sau cărăuşi. De aceea se mai spune şi azi că fabricanţii de textile sînt nişte ţărani necioplţi. La drept vorbind, asta cam aşa este. Într-adevăr, rar să găseşti printre ei un descendent al samurailor[1], aşa cum sînt reprezentanţii casei în care ne aflăm.

[1] *Samurai:* literal, în limba japoneză, *paznic, străjer.* Luptător din tagma războinicilor puşi în serviciul unui *şogun* („generalissim", de fapt administrator militar al imperiului, alături de *mikado* — împărat). Samuraii au fost nişte instrumente teribile de opresiune în mîna exploatatorilor.

— Am avut prilejul să aflu că tatăl dumneavoastră a fost o personalitate remarcabilă.

— Ei, nu-i chiar aşa. Dar era un om hotărît. Rudele au făcut multă gălăgie cînd au aflat că vrea să se ocupe cu mătasea. Au ajuns chiar să-i pretindă să-şi facă *harakiri* [1]. Mai tîrziu, însă, cînd tata a fost ales în camera superioară, au venit să-i ceară scuze. Îşi izbeau frunţile de podele, rugîndu-l să-i ierte.

— Tatăl dumneavoastră a fost un om clarvăzător. De nu era el, industria japoneză de mătase cu greu ar fi putut ajunge la gradul de dezvoltare pe care îl are acum. Totuşi, în vremurile prin care trecem, este greu de spus dacă mai putem considera un bine pentru noi faptul că el a fost atît de clarvăzător. Nu-i aşa, domnule Furuhata ?

— Da, aşa este. Dacă tata nu s-ar fi ocupat cu mătasea, nici noi n-am fi avut acum atîtea greutăţi.

— Ce putem face ? Nu numai noi, fabricanţii de mătase, avem greutăţi. Lumea întreagă e cuprinsă de criză.

— Aveţi dreptate. Dar se poate oare aduce vreo vină cuiva ?

— Nimănui, desigur, fu de acord Sesaku. Ca să fim sinceri, nu este vorba numai de faptul că noi nu realizăm destule cîştiguri. Dacă decade industria mătăsii, decade şi statul japonez. De aceea, consider că trebuie să ne gîndim serios la reorganizarea industriei noastre de mătase.

— Aşa este, aveţi perfectă dreptate.

[1] Sinucidere prin spintecarea abdomenului, rezervată membrilor tagmei samurailor.

— Mai cu seamă în raport cu situaţia internaţională. Putem să ne aşteptăm la izbucnirea unui război. Ce se va întîmpla atunci, dacă lăsăm totul în starea actuală? Războiul îl vom cîştiga, firește. Dar în cazul în care războiul ar dura doi-trei ani, cum am putea menţine ritmul în industria de mătase? Iar producţia ei constituie patruzeci la sută din export! Cum vom reuşi să asigurăm pîinea populaţiei? Gîndurile acestea nu mă lasă să dorm. Sîntem gata de orice sacrificiu. Socot însă că trebuie să reorganizăm cît mai curînd şi cît mai radical întreaga industrie textilă, astfel ca să fim de pe acum pregătiţi pentru orice eventualitate. Totuşi...

Sesaku avea obiceiul ciudat de a nu-şi termina frazele. Vorbind, repeta într-una: „aşa mi se pare, totuşi...", sau „eu aşa socot, însă..."

Asai stătea tăcut şi gînditor, cu ochii închişi.

— Industria mătăsii e acum sfîşiată de disensiuni. Fiecare vrea să pună mîna pe bani înaintea celuilalt. De cele mai multe ori, marii şi micii fabricanţi de mătase se ciocnesc în problema beneficiilor. Industriaşii şi negustorii au, firește, interese diferite. La rîndul lor, băncile se preocupă de interesul lor şi nu există unitate nici între ele. Chiar dacă am ruga guvernul să ia măsuri, el tot n-ar putea să ne ajute cu nimic. O atare situaţie în ramura cea mai importantă a industriei japoneze, dovedeşte o carenţă a statului însuşi. Poate ar trebui să concentrăm întreaga industrie a mătăsii sub conducerea marelui capital, bunăoară a lui Miţui sau a lui Miţubisi, şi să înlăturăm astfel haosul. Cred că asta este problema a cărei soluţionare se cere imperios să fie găsită.

Asai, înfundat între pernele canapelei, făcu un semn de aprobare.

— V-am înţeles pe deplin şi sînt întru totul de acord cu dumneavoastră. Şi noi ne gîndim la unele măsuri. Va trebui să întreprindem ceva ! Eu personal am să-mi dau toată silinţa.

— Vă rog să-mi acordaţi sprijinul dumneavoastră. Tatăl meu îmi povestea că atunci cînd a pătruns în cercurile fabricanţilor de mătase, nu l-au oprit nici calomniile, nici destrămarea familiei. „N-au decît să mă omoare — zicea el — n-are decît să mi se destrame familia, dar eu sînt nevoit să procedez astfel în numele patriei mele". Am impresia că şi acum trecem prin asemenea momente.

— Perfect adevărat. Trebuie negreşit însă să fim hotărîţi. Şi atunci se va deschide cu siguranţă o cale nouă în faţa noastră. Recunosc cu toată sinceritatea că n-am întîlnit pînă acum un fabricant de mătase cu concepţii atît de ferme ca ale dumneavoastră. Mă entuziasmează hotărîrea de care daţi dovadă. Oameni ca dumneavoastră sînt sprijinul cel mai de nădejde al industriei de mătase şi al statului. Trăim vremuri tulburi şi ne putem aştepta să izbucnească în orice clipă războiul. Avem multe griji. Firește, cercurile militare nu au o părere unitară dar, din fericire, Araki merge pe o cale bună. El e acela care a exprimat ideea : „Manciuria este graniţa vitală a Japoniei". Pe de altă parte, trebuie înăbuşit spiritul antimilitarist al muncitorilor din interiorul ţării. Asta o va face Ogava. El are cea mai bună poliţie secretă din lume. Oricum ar fi, ca să nu ajungem la prăbuşirea industriei

noastre, trebuie s-o întărim pe toate căile. E datoria noastră cetăţenească.

Asai se întinse şi-i strînse mîna lui Sesaku.

— Vă rog pe dumneavoastră să ne conduceţi, spuse Sesaku şi se înclină adînc.

— În orice caz, prietene, în situaţia actuală în oricare profesie îţi rişti viaţa. A venit timpul cînd atît ministrul cît şi omul de afaceri se pot aştepta să se tragă asupra lor. Nu-i aşa ?

— E adevărat, trăim vremuri grele !

— Chiar azi mi-a spus nevasta că s-a dus la templul din Suva şi l-a rugat pe zeu : „Apără-l pe soţul meu de glonte !“ E grozav ! Ha-ha-ha !

— Nu-i nimic de rîs în asta. Trebuie să fim foarte prudenţi...

ărbătorile trecuseră şi se lăsase o linişte ca după un taifun. Musafirii se împrăştiaseră pe la casele lor, bunica se înapoiase la Tokio, iar tata cu mama vitregă la Iokohama. În casa cea mare nu rămăseseră decît bătrînul paznic cu nevasta şi servitoarea care-i gătea lui Setaro.

Acesta îşi regăsi în sfîrşit echilibrul sufletesc. Sub cerul senin era atîta linişte, încît se auzea, cîteodată, glasul unui cuc tocmai din crîngul templului Dzingu.

Într-una din zile, cînd se nimeriră amîndoi în fundul curţii, Setaro îl întrebă pe paznic:

— De mult n-a mai fost deschisă magazia asta?

— Cam de multişor.

— Nici tu n-ai intrat în ea?

— Nu, răspunse bătrînul vădit încurcat.

— Şi ce e în magazia asta?

— În ea se păstrează arcurile şi săgeţile, dar stăpînul a spus că nu mai are nevoie de ele. Ar fi trebuit, firește, aerisită, numai că...

— Cheia e la tine?

— Nu, stăpînul mi-a luat-o de mult. Nu-i place magazia asta...

Setaro nu reuşea să găsească o modalitate de a pătrunde în magazia veche. Conştiinţa unui lucru neîmplinit îl chinuia.

Setaro se scula devreme. Citea, mînca, apoi cînta la vioară. Seara se plimba pe străzi sau pe malul lacului. Viaţa se scurgea încet şi monoton, zi după zi.

Şi totuşi Setaro simţea că-i lipseşte ceva.

Miţue nu mai venea. Spusese că va veni curînd, dar nu venise pînă acum. O aştepta cu o nerăbdare pe care n-o înţelegea. În afară de ea, nu dorea să stea de vorbă cu nimeni despre vremurile trecute, cînd mai era în viaţă mama lui.

În sfîrşit, într-una din seri, se hotărî să se ducă la Esimaţu.

Mergea printre lanurile de orez, împrejmuite cu meri şi gutui, pe lîngă curţile ţărăneşti, din care se auzea guiţatul porcilor.

— A, Furuhata ! exclamă Esimaţu, care îl zărise primul pe Setaro.

Familia lui Esimaţu cina, şezînd în jurul vetrei.

— Intră, te rog, intră ! Terminăm îndată.

— Cine-i ăsta ? Micul Furuhata ? Ia te uită cum a crescut ! se miră Kamekiti, tatăl lui Esimaţu, dînd la o parte ceaşca cu ceai şi ridicîndu-se ca să se încline grăbit de cîteva ori. Intraţi, domnule ! Vă rog să ne iertaţi, e cam dezordine la noi ! Tie ! Deretică un pic. Mai repede ! E ca într-o cocină aici. He-he !

— Şi eu vroiam să trec pe la tine, dar din cauza sărbătorilor s-au adunat atîtea treburi, că n-am mai avut timp, spuse Esimaţu sorbind din ceai după fiecare dumicat de orez. Se uita prietenos la Se-

taro. Acesta, la rîndul său, simţea că găseşte aici liniştea la care năzuia atît de mult.

În cameră se mai făcea foc în sobiţa de fier.

— Nu doriţi şi dumneavoastră un ceai? îl întrebă Tie, sora cea mare a lui Esimaţu, intrînd cu o ceaşcă pe tavă. Tie nu semăna nici cu Esimaţu, nici cu Miţue. Era slabă şi faţa ei avea o paloare bolnăvicioasă.

— Aţi crescut şi v-aţi înălţat mult, domnule. Sînteţi de o seamă cu Esimaţu.

Tie, ca şi ceilalţi membri ai familiei, îl privea zîmbind cu blîndeţe.

— Da' pe mine mă mai ţineţi minte, domnule? Altădată veneaţi deseori pe la noi să vă jucaţi! îl întrebă Kamekiti, şezînd lîngă vatră.

Casa avea numai două camere, inclusiv camera de ceai în care erau întinse pe podea rogojini. Numai cealaltă cameră avea preşuri de paie pe jos. Camerele n-aveau tavan şi deasupra pereţilor se vedea acoperişul de bambus, înnegrit de fum.

— Cum să nu, vă ţin bine minte. Ne povesteaţi întotdeauna întîmplări interesante.

— Aşa va să zică! He-he-he! rîse Kamekiti bucuros.

Terminînd cu mestecatul orezului, Esimaţu îi spuse:

— Hai, ia loc lîngă vatră. Oricît spun eu că nu mai e nevoie de ea, tata o ţine pe-a lui: „E prea devreme s-o scoatem. E prea devreme!"

— Cînd se scoate vatra, domnule, ni se pare că lipseşte ceva din casă, recunoscu Kamekiti.

— Nehotărîţi mai sînt bătrînii! Aşa e tata în toate... spuse cam repezit Esimaţu.

— Ştiţi, domnule, la orice zic, Esi începe acum să strige: „Uniunea ţăranilor, capitaliştii"... Numai că în viaţă nu e totul chiar aşa de simplu!

— Pe la sfîrşitul anului trecut am hotărît la Uniune să plătim numai jumătate din arenda pentru pămînt. Iar tata a dus în lipsa mea tot orezul pentru arendă, ca şi altădată, la voi acasă. „Bine, bine! Tu să taci!" zicea el. Spune şi tu, Setaro, dacă asta-i treabă?

— Nu-i aşa, domnule, că nu poţi să încalci dintr-o dată şi cu de la tine putere ceea ce e orînduit de demult? Sînt atîţia ani de cînd luăm pămîntul în arendă...

— Dar Mittean unde e? izbuti în sfîrşit să întrebe Setaro.

— Miţue? Miţu e la fabrică. Cum s-au terminat sărbătorile, a şi plecat. Zicea că vrea să treacă pe la dumneavoastră, dar se vede că n-a mai avut cînd.

— Îmi pare rău. Şi eu doream s-o văd.

— Se întoarce curînd. Şi atunci are să vină negreşit pe la dumneavoastră.

Tie îi turnă ceai lui Setaro şi îi aşeză la îndemînă orezul şi murăturile.

— Ştii că şi Miţue a avut multe necazuri anul trecut. Mda... Nu i s-a plătit salariul. A lucrat un an încheiat la fabrica Kivaghisi şi n-a primit nici jumătate din cît i se promisese.

— Atît de josnic s-au purtat cu ea?

— Josnic? Asta-i încă bine! La multe fabrici nu s-a plătit nimic.

Terminînd în sfîrşit şi el orezul, Kamekiti se apropie de ei cu o pungă de tutun în mînă. Faţa lui

mică și rotundă, cu dinții ieșiți în afară, devenise roșie și lucioasă din pricina rachiului.

— Se vede, domnule, că li-e greu și fabricanților. Ce să-i faci! E criză în toate părțile.

— Poftim! Uite ce e în stare să spună! Fiicele lui sînt exploatate, nu li se plătesc salariile, iar el îi compătimește pe capitaliști!

— Păi și eu, ca să fiu drept, trec prin mari greutăți pentru că nu se plătesc banii. Mi s-au promis bani pentru îngrășăminte. Dacă nu mi se dau, ce să fac? Anul ăsta Mițu lucrează la fabrica dumneavoastră. M-am dus de cîteva ori să cer cincisprezece ieni pentru îngrășăminte. Nu mi i-au dat. Se vede, domnule, că și dumneavoastră stați prost cu banii.

— Ce tot vorbești, tată? Crezi într-adevăr că nu ți-au împrumutat cîțiva gologani pentru că nu i-au avut?

— Și stăpînul poate să aibă greutăți. Nu mi i-au împrumutat pentru că se vede că nici ei nu stau pe roze.

— Tata îi bagă pe capitaliști în aceeași oală cu el.

— Nu știu de ce, dar noi doi nu gîndim la fel. De aia nu te-am ascultat și mi-am îngrășat pămîntul. Nu-i așa?

— Dar de ce ai făcut-o, știi?

— Ascultați, domnule! Prostul meu de fecior îmi spune: „Anul ăsta nimeni n-o să-și îngrașe cîmpul. N-o să fie nimic dacă nu ni-l îngrășăm nici noi". Cine a mai auzit una ca asta? Ce prostie! Cum să admit eu așa ceva? Muncesc de cincizeci de ani pe cîmpul ăsta și niciodată nu s-a întîmplat să-l las neîngrășat primăvara. Țăranul mai bine flămîn-

zește, decît să nu-și îngrașe cîmpul. Prostul ăsta nu înțelege încă ce durere te cuprinde cînd îl vezi pe vecin îngrășîndu-și cîmpul, iar tu n-ai cu ce să-l îngrași pe al tău. La fabrica dumneavoastră nu mi s-au dat bani și nici nu găsești un cămătar care să-ți dea bani cu împrumut pînă la strînsul gogoșilor de mătase. În fiecare zi plîngeam și mă gîndeam: „Oare n-am să-mi pot îngrășa pămîntul anul ăsta?" Dar zeii m-au ajutat! N-am făcut rău în viața mea. Asta-i adevărul curat! Zeii îmi sînt martori!

— Acuși începi să plîngi! Ajunge, tată! Nu-i frumos.

— Pînă la urmă, domnule, moș Ovari, negustorul, m-a împrumutat cu îngrășăminte. Mi-a dat amoniu pînă la strînsul gogoșilor. Am eu cu el socoteli vechi. Și iată că astăzi, în sfîrșit, mi-am îngrășat pămîntul și am băut după aceea de bucurie. Poate că dumneata gîndești: „S-a îmbătat moșul și flecărește". Nu poți dumneata să înțelegi bucuria țăranului care-și îngrașă cîmpul. Nu! Nu poți s-o înțelegi! Și nici n-ai cum.

— Ajunge, tată. Iar plîngi. E rușine! Știi, Setaro, cît e ziulica de mare, tata o ținea una și bună: „Îngrășăminte, și iar îngrășăminte!" Acum plînge de bucurie.

— Ce să mai vorbim de mine! Să fi văzut cum se bucura cîmpul! Da, am simțit cum se bucura cînd împrăștiam îngrășămintele.

— Știi, pe cînd împrăștia îngrășămintele, tata tot repeta: „Ce zici, cîmpule, te bucuri? Că numai tu mă poți înțelege". Întreba într-una și plîngea. Se scrîntise, nu alta!

— He-he! Şi cîmpul are suflet. Cine-i cu adevărat ţăran, ştie foarte bine.

— Şi mai departe ce o să fie? O să se coacă gogoşile şi iar o să fie greu. Cu ce ai să plăteşti îngrăşămintele, cînd gogoşile sînt atît de ieftine anul ăsta?

— Auzi vorbă! Oricît de greu i-ar fi, ţăranul trebuie să-şi îngraşe cîmpul. Ce să mai vorbesc cu voi? Nu ştiţi decît să spuneţi vorbe mari, că ar fi capitalismul aşa şi pe dincolo, dar să înţelegeţi sufletul ţăranului nu sînteţi în stare! Spuneţi şi dumneavoastră, domnule, n-am eu dreptate? Ce ziceţi, am făcut bine sau nu?

— Ai făcut bine, desigur.

— Asta e. Nu-mi place să trăiesc în necinste. În viaţa mea n-am făcut nimănui nici un rău.

— Şi mama mea spunea totdeauna că nu există oameni mai buni decît familia Uehara.

— Aşa, se pare că a ieşit totul bine. Cîmpul l-am îngrăşat şi de acu' încolo fie ce-o fi. — Kamekiti, cu ochii închişi, se legăna dintr-o parte într-alta. De mult necaz am avut parte. Cînd mi-a murit nevasta, Esi n-avea decît trei ani, Tie — cinci, iar Miţu — doi. Acum Tie şi Miţu duc ele gospodăria, dar pe atunci trebuia să le fac singur faţă la toate. Nimic nu-i mai rău decît o casă fără gospodină! Toţi mă sfătuiau să mă însor a doua oară, da' mie mi-era milă să dau copiii pe mîna unei mame vitrege, aşa că am rămas văduv. Kamekiti tăcu gînditor, suflă o şuviţă de fum de tutun, apoi urmă: Cu toate astea, era mai uşor de trăit pe atunci. În urmă cu două sărbători *Onbasira,* adică acu' paişpe ani,

gogoşile se plăteau paişpe ieni de *kan*[1]. Se zvonise pe atunci că anul următor gogoşile se vor plăti douăzeci de ieni de *kan*. Şi s-a petrecut de sărbători cu multă veselie. Acu' toate-s altfel. Altădată, chiar şi oamenii cei mai săraci le făceau fetelor rochii noi de sărbători, pentru că în orice prăvălie puteai să împrumuţi material pînă la strînsul gogoşilor. Vezi însă că în anul următor gogoşile nu s-au mai plătit decît cu patru ieni. Greu ne-a mai fost atunci. Mulţi n-au mai putut plăti negustorilor datoria nici pînă în ziua de azi, cu toate că le promiseseră s-o plătească la strînsul gogoşilor. A mai venit pe deasupra şi o criză ca asta de acum. Se zice că dacă o să meargă tot aşa, la primăvară preţul la gogoşi o să scadă la doi ieni. Nici nu ştiu ce o să ne facem.

— Dacă o să asculţi mai departe cu răbdare, Setaro, tînguielile astea n-or să se mai sfîrşească. Cînd tata e într-o dispoziţie ca cea de acum, e cu neputinţă să-l asculţi pînă la capăt.

— Nu-i adevărat! Ştiţi, domnule, Esimaţu nu-i chiar atît de rău cum pare. Numai că are prostul obicei de a ocărî stăpînii. Nu bea, nu fumează. E voinic cît cinci. Cînd se apucă de treabă, nimeni nu poate ţine pasul cu el. Toată lumea îl laudă. Numai că-i nesocotit, nu ştiu cum... Nu se teme nici de poliţie, nici de altceva pe lumea asta. Se cuvine să fie aşa? Ştiţi, nu demult...

Nu putu termina vorba. Cineva intrase în casă. Tie strigă din camera vecină:

— Tată, ieşi pînă afară!

[1] Măsură de greutate egală cu 3,75 kg.

— Cine-i acolo, Tie? întrebă Kamekiti, ridicînd mirat capul.

— A venit domnul Ovari, tată!

— Domnul Ovari? Kamekiti sări grăbit în picioare şi privi descumpănit pe cei din jurul său. Aşa? Se vede că vrea să stea de vorbă cu mine despre plata îngrăşămintelor, spuse el mai mult pentru sine şi ieşi.

— Tare e lacom de bani tatăl tău, Furuhata! Din cauza lui a scăzut preţul la gogoşi anul acesta, reluă discuţia Esimaţu.

— Cum aşa?

— Spre sfîrşitul anului trecut, tatăl tău a reuşit să înjghebeze un trust al marilor companii producătoare de mătase. Înainte erau zece companii mari, dar unele dintre ele nu mai puteau realiza profituri. Numai jumătate dintre ele se ţineau bine pe picioare, aşa că tatăl tău a reunit patru companii într-una singură. Acum, trustul ăsta este forţa principală a industriei japoneze de mătase. Se zice că anul ăsta cele patru companii vor achiziţiona gogoşile de mătase în comun. Tot aşa se mai spune că sînt legate prin capital de Miţui, şi că tot creditul a încăput în mîinile acestui trust. Celelalte companii s-au văzut silite să oprească războaiele şi a fost limitată astfel şi circulaţia capitalului. Despre micii fabricanţi de mătase să nici nu mai vorbim! Băncile au refuzat să lucreze cu ei şi acum dau faliment unul după altul. De acum încolo trustul o să fixeze după bunul lui plac preţul la gogoşi, iar noi, ţăranii, o să fim traşi pe sfoară.

— Da, într-adevăr...

— De cum s-a organizat trustul, salariul muncitoarelor textiliste a scăzut de la douăzeci şi cinci

de seni [1] la douăzeci. Ceea ce înseamnă că ţăranii sînt jupuiţi de două ori. Adunînd cîte cinci seni de la toţi muncitorii, se ajunge la o sumă uriaşă ! Orice ai zice, dacă o să meargă tot aşa, băncile au să pună mîna pe toată industria de mătase şi au să stoarcă tot mai mult de la ţărani.

„Da, într-adevăr, de la tata te poţi aştepta la orice", îşi zise Setaro. Se gîndi apoi că, desigur, şi vizita familiei Asai trebuie să fi avut vreo legătură cu toate astea.

Deodată se auziră de alături, din camera de ceai, nişte înjurături grosolane.

— Hoţule ! Ticălosule ! Haide, ieşi ! Afară cu tine !

Se auziră şi lovituri. Setaro şi Esimaţu se repeziră să vadă ce se întîmplă.

— Vai ! Esi ! strigă şi Tie cu glas ascuţit.

Setaro văzu un bărbat de vreo cincizeci de ani, care-l scutura pe Kamekiti de guler, încercînd să-l scoată din casă. Plîngînd, Tie se agăţa de tatăl ei.

— Nemernicule ! Şi mişelia are o limită ! striga bărbatul străin, lovindu-l din nou pe Kamekiti peste obraz.

În clipa aceea, Esimaţu sări la cel care îl lovea pe tatăl său :

— Ticălosule ! Ce faci aici ?

Îl apucă de spate şi ridică braţul. O clipă picioarele agresorului atîrnară în aer. Apoi, cînd Esimaţu îi dădu drumul, căzu jos cît era de lung, sub ploaia de lovituri care se abăteau asupra lui.

— Esi, lasă-l ! strigă Kamekiti.

[1] **Monedă** de mică valoare, reprezentînd a suta parte dintr-un ien.

Cît ai clipi, bărbatul sări în picioare.

— Nemernicule! şi se prinse de hainele lui Esimaţu. Îi ţii partea?! Escroci neruşinaţi! O să vedeţi voi! O să vedeţi voi! Amîndoi.

Sări din nou cu furie asupra lui Esimaţu şi trase de kimono pînă se auzi zgomotul pînzei rupte.

— Aşa? se răsti Esimaţu, ridicînd iar mîna să-l lovească. Dar Kamekiti se agăţă de el şi strigă disperat:

— Numai eu sînt de vină. Numai eu sînt de vină pentru toate astea.

Uluit, Esimaţu îşi lăsă mîna în jos.

— Tată! Dar ce s-a întîmplat, la urma urmelor?

Kamekiti izbucni în hohote de plîns.

— Eu sînt de vină, Esi. Iartă-mă! Am greşit, spuse el, plîngînd ca un copil.

— Domnule Ovari! Ce s-a întîmplat?

— Mai întrebi! Cine a mai văzut una ca asta? Tatăl tău a furat amoniu de la mine, asta e! răspunse Ovari, tremurînd de mînie şi încheindu-şi kimonoul.

— Ce? A furat amoniu?

— Esi! Iartă-mă! E adevărat, mărturisi Kamekiti întinzînd spre Esimaţu mîinile împreunate ca pentru rugăciune şi izbucnind din nou în plîns.

— Ei. asta-i bună! exclamă Esimaţu lăsîndu-se greoi pe rogojină.

— Am bănuit de la început. Ieri, Kamekiti a venit să ia îngrăşăminte de la Kesadzi. A văzut cum Kesadzi mi-a umplut mie cinci saci. Iar cînd m-am dus după adunare să-mi iau sacii, văd că îmi lipsesc trei din ei. Nu mai era nimeni pe acolo, în afară de Kamekiti. „Ciudat!“ mi-am zis eu. După

aia îl aud pe ăsta umblînd şi fălindu-se pe la toată lumea : „Mi-am îngrăşat cîmpul !“ „E clar că el m-a furat“, mi-am zis eu. Acum, cînd am venit la voi, a recunoscut de îndată şi a început să mă roage : „Iartă-mă, domnule !“ Ce măgar ! Se ţine de hoţii, ocăra negustorul, frecîndu-şi mîna lovită.

— Iartă-mă, domnule ! Du-mă la puşcărie ! îl ruga Kamekiti şi lacrimile îi şiroiau pe obraji.

Tie plîngea cu sughiţuri, ascunzîndu-şi faţa în şorţ.

— E limpede că locul unui hoţ e la puşcărie. Dar ce o să-mi folosească dacă ai să stai tu la puşcărie ? Cine are să mă despăgubească ?

— Domnule ! Am să-l rog pe Esi. El are să-ţi plătească negreşit.

Setaro îl întrebă pe Esimaţu în şoaptă :

— Dacă i s-ar plăti îngrăşămintele, ar fi totul în ordine ?

— Cred că da.

— Dacă-i aşa, mîine am să aduc eu banii. In seara asta n-am să mai am timp, dar mîine dimineaţă îi aduc.

Esimaţu îl privi ţintă pe Setaro.

— E neplăcut, dar n-avem altă ieşire. Dacă-i aşa, îi cer scuze chiar acum. Dar să ştii că mă simt foarte stingherit faţă de tine... şi Esimaţu strînse cu putere mîna lui Setaro.

— Ce tot spui ? Mai bine te-ai grăbi să-i vorbeşti lui Ovari.

— Bine.

Esimaţu se apropie de negustor :

— Domnule, eu n-am ştiut nimic. Aşa că iartă-mă. Tata a făcut o greşeală. Scuză-ne.

— Ce tot spui? Să vă iert? Să iert o treabă ca asta?!

— Am să vin negreşit la dumneata să-ţi cer iertare! Noi ţi-am pricinuit o pagubă. Mîine dimineaţă am să-ţi plătesc îngrăşămintele. Aşa că scuză-ne.

— Lasă! Nu mă păcăleşti tu cu una cu două. De unde o să luaţi voi atîţia bani pînă mîine dimineaţă, cînd sînteţi atît de săraci?

— Sîntem săraci, firește, şi n-avem atîţia bani, dar o să mi-i împrumute prietenul meu.

— Cum? El? Cine-i ăsta?

— El? Esimaţu zîmbi cu înţeles. E fiul lui Furuhata.

— Cum? Dumnealui este fiul domnului Furuhata? se miră negustorul, privindu-l neîncrezător pe Setaro.

— Da, şi am să vă aduc banii mîine dimineaţă.

— Eşti într-adevăr fiul domnului Furuhata?

De data asta zîmbi Setaro.

— Da, eu sînt. Setaro Furuhata. Dacă vă e teamă că vă mint, veniţi cu mine.

— Domnule! Iertaţi-mă! N-am să uit pînă la moarte binefacerea asta! izbucni în plîns Kamekiti.

Tie plîngea şi ea. Numai Esimaţu stătea tăcut, cu capul plecat şi cu braţele încrucişate pe piept.

pre seară, cînd Setaro ajunse acasă şi tocmai intra pe portiţă, se opri în faţa casei un automobil şi din el coborî Misako.

— Setaro!

— V-aţi întors? întrebă emoţionat Setaro, privind-o surprins pe mama lui vitregă, care avea părul strîns într-o coafură maru-mojhe[1].

— Nu mă privi aşa, spuse Misako luînd bagajul din mîna şoferului. Am fost ieri la o nuntă... Vin direct de acolo. De aceea sînt în ţinuta asta... poate cam ridicolă... Rîsul ei tineresc răsuna în întuneric.

— Daţi-mi vă rog bagajul să vi-l duc eu.

— Mulţumesc. Pentru asta am să-ţi fac mîine un cadou minunat. Astăzi nu pot, dar ţi-l dau mîine la Simohama. Ghici, ce e?

— Nu ştiu.

Rîzînd provocător, Misako porni spre casă, urmată de jupîneasă, care venise între timp şi luase valizele.

Cînd intră în casă, Setaro se înclină stîngaci pentru salutul tradiţional:

— Bine aţi venit!

[1] O pieptănătură înaltă, pe care şi-o fac femeile măritate, la ocazii festive.

— Te-ai însănătoşit şi arăţi foarte bine. Ţi s-au rotunjit obrajii şi nu mai eşti palid.

— N-aţi venit împreună cu tata ?

— Tata e foarte ocupat. Acum e pe insula Kiusiu [1] şi apoi vrea să viziteze fabricile de pe insula Sikoku [2]. Abia după aceea se întoarce. Curînd, preţurile la mătase se vor urca, aşa că acum trebuie mărită producţia. O să avem cîştiguri mari, ceea ce înseamnă că pentru noi totul e bine.

— Da ? O să avem cîştiguri mari chiar şi în timpul unei crize ca asta ?

— Se pare că da. Se zice că va scădea cursul de schimb şi că de aceea vom avea cîştiguri. Dar toate astea sînt chestiuni plicticoase şi eu nu le pricep de loc. Nu mă interesează cum se cîştigă bani, numai cîştig să fie. Vorbea în timp ce despacheta. Uite un cadou pentru tine. Nişte şuncă fină adusă de curînd din Anglia.

— Mulţumesc !

— Acum, aşteaptă-mă puţin. Vrei ? Am să fac o baie. Nu mă simt bine aşa, transpirată şi plină de praf. Astă seară o să duc tratative cu tine.

— Tratative ? Cu mine ?

— Da, tratative. Şi încă nişte tratative foarte importante. Cele mai importante de la tratativele japono-chineze încoace !

Setaro privi impresionat în urma lui Misako. Ce diferenţă ! Cu cîteva ore în urmă, în casa lui Esimaţu, o văzuse pe Tie, istovită de o sărăcie fără margini, iar acum o vedea pe Misako, căreia nu-i lipseşte nimic !

[1,2] Kiusiu şi Sikoku, două din cele patru insule mari ale Japoniei.

Acolo, atît tatăl cît şi copiii se înclinaseră respectuos cînd le promisese o mică sumă de bani pentru îngrăşăminte, iar aici, în familia lui, se cheltuiesc cu multă uşurinţă banii pe lucruri care costă de zece ori pe atîta. Şi toate astea stau alături, coexistă, în aceeaşi societate.

Setaro se gîndi cu şi mai multă simpatie la familia lui Esimaţu. Oamenii aceia îl primiseră ca pe unul de-ai lor. Îl cuprinse mila faţă de el însuşi, care era atît de dornic să aibă astfel de relaţii.

Miresmele nopţii, îmbibate cu aroma înţepătoare a garoafelor, umpleau odaia.

Misako reveni curînd, uşor rumenită după baie.

— La Suva e într-adevăr răcoare. E cu totul altfel decît pe ţărm. Acolo, după ce mă scald, mă trec iar toate năduşelile.

Era îmbrăcată într-un kimono de mătase şi se tolănise pe sofa, masîndu-şi insistent vîrfurile degetelor.

— Ce ar fi să-mi petrec vara asta la Suva? Acum eşti şi tu aici...

— Despre ce fel de tratative e vorba? întrebă scurt Setaro.

Misako îl privi lung şi rîse.

— Sînt tratative extrem de serioase!... Pentru asta am şi venit, ca să discutăm temeinic.

— Vă ascult.

— În primul rînd tu nu poţi să mă suferi. Am dreptate?

Setaro, încruntat, asculta atent.

— Am venit în casa asta ca să devin mama ta. Iar ţie se vede că nici nu ţi-a trecut prin cap că aş putea să fiu o mamă bună!

— Nu-i chiar aşa.

— Ţi-ai schimbat părerea ? De cînd ?

— Astăzi, de pildă.

— Pentru că ai primit un dar de la mine ? Interesatule !

— Nu, nu pentru asta.

— Bine, s-o lăsăm baltă. Nu ştiu de ce, dar astăzi nu vreau să ating problema asta, nici n-am destul curaj. Avem alt subiect mult mai plăcut şi, anume, despre însurătoarea ta.

— A cui ?

— A ta. Unde s-a mai văzut mire, care să nu ştie că se însoară ?

— Şi de ce adică să mă însor, aşa, din senin ?

— Intrebi de ce ? Asta-i bună ! Te însori şi atîta tot. N-ai încotro. In curînd o să aibă loc nunta. Ce-i drept, pieptănătura mea nu-i destinată pentru nunta ta, dar mă apucă de pe acum durerea de cap la gîndul că o să fiu silită să înalţ din nou toată construcţia asta pe creştetul meu.

— Da ? E chiar aşa de incomodă pieptănătura asta ?

— Cum poţi să fii atît de indiferent faţă de propria ta însurătoare ? Parcă nici nu te-ar privi pe tine ! Căsătoria este pasul cel mai important din viaţă. Nu eşti de acord cu mine ?

— Sînt de aceeaşi părere. Insă...

— Ce nehotărît eşti ! Trebuie să fii mai energic. E vorba de căsătoria ta, nu de a altcuiva

— Desigur, numai că...

— Vrei să spui că nu ştii cu cine o să te însori ? Uite, îţi spun eu. Mireasa e fiica lui Asai-san, care a fost nu demult pe la noi.

— Încep să înțeleg...

— Aha! Ai roșit! Vezi ce ingenios au fost ticluite lucrurile? Vederea s-a aranjat fără ca nimeni să bănuiască ceva.

Setaro nu se mai putu stăpîni și protestă rîzînd:

— Nu e adevărat. Dumneavoastră ați știut bineînțeles totul.

— Asta n-are importanță. Tu, ce părere ai? Ai priceput, în sfîrșit, ce rost au avut toate astea? De ce te-a invitat tata de sărbători? De ce te lasă să studiezi muzica, deși s-a împotrivit atîta vreme?

— S-a hotărît deci tata să mă însoare?

— Desigur. În curînd o să fii însurat. Așa că, pregătește-te. De altfel, nu înțeleg ce găsești de mirare ca doi oameni tineri și frumoși să se căsătorească.

— Bine, dar...

— Vrei să spui că totul pare cam ciudat?

— Da.

— De ce să fie ciudat? Că sînteți amîndoi încă prea tineri?

— Da, și asta...

— Chiar de aia s-ar putea ca deocamdată să vă logodiți numai. Nunta o să fie mai tîrziu. Iar după logodnă o să plecați împreună în Franța sau în Germania să studiați muzica. O să fie minunat. Sînt convinsă că această perspectivă te încîntă. Peste cîțiva ani o să vă întoarceți, o să faceți cununia oficială și o să dați cu ocazia asta un mare concert. Te rog să nu mai faci mutra asta acră. Între timp va fi creată o mare companie de producție a mătăsii și tata o să fie președintele sau directorul ei.

— Totul este deci plănuit în amănunt?

— Da, e adevărat. Totuşi, unele lucruri sînt cam de neînţeles. Planurile tatii sînt totdeauna ciudate. Are însă destulă energie să le ducă pînă la capăt. Legăturile de înrudire proiectate sînt probabil independente de alte ţeluri urmărite. Se vede însă că tata are nevoie să stabilească cu orice preţ legături de afaceri cu Asai, care ocupă un loc important în administraţia lui Miţui. Dacă nu reuşeşte, compania noastră o să dea faliment. Tot aşa s-a întîmplat şi cu familia mea, acum doi ani cînd a apărut noul trust.

— Ceea ce înseamnă că în toată combinaţia asta eu nu sînt decît o simplă marionetă?

— Da, dacă vrei. Dar parcă nu e tocmai neplăcut să fii o astfel de marionetă. Toate astea îi vor prinde bine şi lui Asai, care va avea şi el mult de cîştigat. De altfel, cîştigă încă de pe acum. Este adevărat că Matiko va fi jertfită. Dar de ce să mai vorbim despre asta? Astfel de lucruri se petrec cu duiumul. Şi-apoi, nu va fi neplăcut nici pentru Matiko. Se pare că mama ei doreşte foarte mult s-o mărite. Tu, vrei, nu vrei, va trebui să te îndrăgosteşti de ea. Este prima ta datorie filială. La vară, Matiko o să vină pe la noi, iar tu ai s-o îndrăgeşti, spuse Misako rîzînd. Altădată se spunea că imoralitatea este o ruşine într-o familie. Acum, vremurile s-au schimbat. Ca să dovedeşti că eşti ascultător, trebuie să te pricepi să seduci femeile. Ia-o pe Matiko şi fugi cu ea de acasă. Asta o să-l bucure grozav pe tata.

— Ce prostii! exclamă Setaro şi izbucni în hohote de rîs.

— Oricum, nu trebuie să te încăpăţînezi. O să poţi să te ocupi în voie de muzica ta iubită. Călătoria în Europa se pare că n-o să te coste nimic. Mireasa e frumoasă, de parcă ar fi picată din cer. Ce mai vrei? Nici nu are sens să spui că ar fi vorba de nişte maşinaţiuni, cărora le-ai căzut jertfă! Compară toate astea cu soarta mea!

— Dar ce s-a petrecut cu dumneavoastră?

— Nu înţelegi? Sau poate crezi că am venit în casa asta fiindcă m-am îndrăgostit?

— Presupuneam cel puţin că...

— Oricum aş fi arătat, era cît se poate de natural să doresc să mă mărit cu un om mai tînăr şi mai blînd. Nici părinţii mei nu consideră că m-au făcut fericită. Ar fi fost mult mai firesc să mă dea unui bărbat mai sărac, dar mai potrivit cu mine.

Buzele lui Misako continuau să zîmbească la fel ca şi pînă atunci, dar lui Setaro i se păru că ochii îi erau plini de lacrimi.

— Nici părinţii mei, nici tatăl tău n-au urmărit fericirea mea. Toţi au urmărit numai crearea trustului de care ţi-am vorbit.

— A trustului?

— Da. A trustului constituit acum doi ani. Compania noastră s-a unit cu a voastră, au mai fost atrase alte două companii, şi astfel s-a format trustul. Iar eu am fost jertfită pe altarul lui, conchise Misako cu o ironie tristă. Ei, ai înţeles acum?

— Da, am înţeles, răspunse Setaro, căruia nu-i mai ardea de rîs.

— Crezi că acum ai să mă poţi respecta?

— ?...

— Consideri că asta este o altă problemă? Îţi ascunzi gîndurile. În orice caz, nu poţi să negi că

sînt o femeie extrem de virtuoasă. Nu-i aşa? În timpurile vechi aş fi fost trecută cu siguranţă în „Codicele soţiilor virtuoase“ [1]. Acum sînt categorisită ca o fiinţă imorală. De ce? Pentru că s-au schimbat vremurile, explică Misako rîzînd. Ei, hai să ne ducem la culcare. S-a făcut tîrziu... Iar mîine... Mîine mergem împreună la Simohama. Noapte bună! Aici se face totdeauna frig la ora asta. Am impresia că am să dorm bine în astă-noapte...

[1] Poveţe pentru femei, care se editau în Japonia feudală în toate raioanele ţării. În astfel de poveţe se vorbea despre femeile credincioase datoriei lor faţă de soţi şi de părinţi.

doua zi, Setaro se trezi foarte devreme şi aşteptă cu nerăbdare deschiderea băncii.

După ce primi banii, se grăbi să ajungă la Esimaţu. Apropiindu-se de casa acestuia se întîlni cu Miţue.

— Miţu ?

— Domnul cel tînăr !... Unde vă duceţi ?

— Eu ? La voi.

— La noi ? se miră Miţue. Mă întorc şi eu acasă.

— Nu mai lucrezi ?

— Fabrica nu lucrează astăzi. Curentul electric este oprit.

Merseră mai departe împreună.

— Trebuie să vă cer scuze, domnule, pentru ziua aceea.

— Nu mai vorbi despre ce s-a întîmplat atunci. De altfel, aş vrea să te întreb ceva, Mittean.

— Vă ascult...

— Cînd ne-am întîlnit la mormîntul lui Taţu...

— Da...

— S-a apropiat de tine un bărbat tînăr şi aţi discutat ceva, nu-i aşa ?

Se opriseră amîndoi din mers. Setaro credea că Miţue se va emoţiona şi va roşi. Nu observă însă la ea nici urmă de jenă. Il privea cu ochii larg

deschişi, dar pe faţa ei nu se putea citi decît frica. Setaro rămase uimit.

— Îl cunoşti pe omul acela ?

— Da, rosti Miţue cu greu.

— Trebuie să-ţi spun că şi eu îl cunosc. A venit pe la mine, la Tokio.

— El la dumneavoastră ? se miră ea.

— Da ! A venit, dar nu mi-a dat răgaz să-l întreb ceva sau să-i aflu numele. Mi-a înmînat o scrisoare lîngă poarta casei mele şi a plecat.

— O scrisoare ?

— O scrisoare al cărei conţinut m-a cutremurat, pentru că se referea la mama mea.

— A ! Am înţeles. Trebuie să fi fost scrisoarea lui Taţu. E cu siguranţă scrisoarea ei ! exclamă Miţue. Este fiul lui Taţu.

— Cum ? Omul acela este fiul lui Taţu ?

De data asta Miţue păli. Se vedea că regreta adînc ceea ce spusese.

— Domnule — rosti ea în sfîrşit — vă rog să nu povestiţi nimănui ce v-am spus. Ar fi trebuit să păstrez această taină.

Fu rîndul lui Setaro să se mire, dar îi făgădui :

— Bine, n-am să spun nimănui.

— Cum de-am putut să vorbesc ? se tînguia Miţue străduindu-se să-şi stăpînească plînsul.

— Fii liniştită, Mittean. Dacă vrei să nu spun, n-am să spun nimănui. Va să zică, e fiul lui Taţu...

Porniră amîndoi mai departe. În acel ceas al dimineţii, razele soarelui nu încălziseră încă pămîntul.

— Tată, a venit domnul cel tînăr ! strigă Tie, zărindu-l de departe pe Setaro.

— Uite, e şi Miţu cu el, spuse Kamekiti ieşindu-le grăbit în întîmpinare. Ai astăzi zi liberă, ori ce-i ?

Am şi uitat cu totul... Intraţi, domnule! Iertaţi-mă pentru cele petrecute ieri. Numai dumneavoastră m-aţi salvat, se văieta Kamekiti înclinîndu-se pînă la pămînt. Miţu, mulţumeşte-i şi tu domnului cum se cuvine. El ţi-a scăpat tatăl de închisoare.

— Surioară, ce se petrece aici? întrebă Miţue privindu-i uimită pe toţi.

— Să-ţi spun, Miţu! îi răspunse Tie apropiindu-se de ea pentru a-i şopti ceva la ureche.

Veni şi Esimaţu. Era încruntat.

— Îţi mulţumesc, Furuhata, pentru tot ce ai făcut spre binele nostru ieri.

In sfîrşit, Miţue se adresă şi ea lui Setaro. Se vedea însă că încearcă să-şi ascundă nemulţumirea:

— Domnule, mi se pare că tata v-a pricinuit multă bătaie de cap.

Privind-o pe Miţue, Setaro tresări, atît de mult se schimbase. Era acum palidă şi parcă împietrită.

Îl cuprinse un fior de tristeţe. Ar fi vrut să plece de acolo imediat.

— Ajung banii aceştia? întrebă el încurcat, punînd în faţa lui Esimaţu două hîrtii a cîte zece ieni.

— Scuză-ne, Furuhata!

— Domnule, n-am să uit nici în mormînt binefacerea dumneavoastră! mulţumi din nou Kamekiti, care se înclina atît de adînc, încît se părea că va atinge podeaua cu fruntea.

Miţue privea nemişcată şi tăcută cele ce se petreceau în faţa ei. Dar, pe neaşteptate, izbucni plină de mînie şi, cu buzele tremurînde, rosti:

— Frate! Vrei într-adevăr să iei banii ăştia?

Întinse mîna, luă banii de pe sobiţă, îi mototoli şi îi zvîrli cu putere în obrazul lui Esimaţu.

— N-aveţi pic de ruşine! mai strigă ea.

Esimaţu se trase înapoi şi hîrtiile căzură, fără să-l atingă, pe plapuma din pat.

— Ce faci, zgripţuroaico? urlă Kamekiti aruncîndu-se asupra lui Miţue. O ploaie de lovituri se abătu pe capul şi pe obrajii fetei.

— Tată! strigă Tie.

Esimaţu se repezi la tatăl său şi-l prinse de mîini.

— Stai, tată! Hei! Stai, cînd îţi spun!

— Lasă-mă! Fetişcana asta... Cum îndrăzneşti?! continua să ţipe Kamekiti, încercînd să scape din mîinile lui.

— Stai, cînd îţi spun! Tată!

— Miţu, vino repede încoace! o rugă Tie care, împreună cu Setaro, o îndepărtară cu greu pe Miţue de tatăl ei.

— Miţu! Vino-ţi în fire, se tînguia Tie.

Miţue o respinse mînioasă.

— Lasă-mă, Tie! Cum poţi, Esimaţu, să iei banii ăştia? continuă ea hotărît, făcînd un pas spre fratele ei. Sprîncenele îi erau încruntate, părul zbîrlit, kimonoul i se desfăcuse. Familia omului ăsta ne e duşmană! Iar tu dai din coadă în faţa duşmanilor, iei bani de la ei. Ruşine să-ţi fie, frate!

— Ce tot flecăreşti, blestemato? strigă Kamekiti încercînd să se repeadă din nou la Miţue.

Esimaţu se opuse şi reuşi să-l oprească.

— Aşteaptă, tată, dacă-ţi spun! Mai bine ascultă ce vrea să spună Miţue.

— Cine ne lua orezul pentru arendă încă de pe vremea cînd trăia bunicul? Cine a făcut din tata un

biet rob? Cine l-a silit să fure? întreba acum Miţue, vorbind cu dinţii strînşi. Lacrimile o înecau. Eu muncesc în fabrica lor pentru un salariu de nimic. Şi, cu toate astea, pe martie şi pe aprilie n-am primit o para chioară. Eu nu i-am rugat să-mi împrumute bani pentru îngrăşăminte. N-am cerut să mi se dea decît banii cîştigaţi prin munca mea. Dacă mi-ar fi dat atunci banii mei...

I se ridică un nod în gît, dar ea îşi stăpîni plînsul.

— De ce fură tata? Cine a furat întîi salariul meu? Cine a făcut din tata un hoţ?

— Oh!

— Şi să mai iei bani de la oamenii ăştia? Nu, mulţumesc! Îşi muşcă buzele pînă la sînge. Nu cumva ăştia sînt banii pe care i-au stors de la noi? Tu vorbeşti mereu despre lupta de clasă a Uniunii ţăranilor, tu... Tremurînd toată, îşi stăpîni lacrimile, dar nu mai putu continua.

— Bine, Miţu, dar tu ce zici, trebuie să stea tata la puşcărie sau nu? rosti cu timiditate Tie.

Miţue izbucni în hohote de plîns.

— Mai bine să stea tata la puşcărie, decît să luăm banii ăştia! strigă ea printre lacrimi.

Kamekiti gemu, parcă străfulgerat de o durere puternică, şi îşi lăsă capul în piept.

— Tot ce spui tu e adevărat, zise în sfîrşit Esimaţu. Dar eu nu vreau ca tata să ajungă la puşcărie. Şi pentru asta sînt gata la orice. Tu eşti de altă părere. Dar astea nu-s decît vorbe. Parcă tu vrei de fapt să-l vezi pe tata la puşcărie?

Miţue izbucni şi mai tare în plîns. Esimaţu îi explică:

— Da, vreau să iau cu împrumut banii ăştia de la Furuhata şi să plătesc îngrăşămintele. Dar nu vreau să primesc nici un fel de pomană de la duşman. După cum spui tu, banii ăştia sînt furaţi de la noi. Aşa-i! Nu sîntem decît nişte victime. Cu banii ăştia vreau însă să-l plătesc pe Ovari. Şi vreau să mă înţelegi, căci dacă crezi că sînt nehotărît, te înşeli amarnic. Ziua de ieri a fost un chin pentru mine. Cu cît mi-e mai milă de tata, cu atît creşte şi ura din mine. Ochii lui Esimaţu aruncau priviri scînteietoare. Ţăranii, care-şi istovesc puterile muncind, nu-şi pot îngrăşa pămîntul. Sînt nevoiţi să fure ca să-l poată îngrăşa. Iar după ce fură, se împrumută cu bani de la aceia care i-au furat pe ei. Cum se poate răbda o ruşine ca asta?! De mii de ori mi-am zis astăzi: „Staţi că vă plătim noi!" Niciodată n-am fost atît de furios ca acum, Miţu! Pe ticăloşii ăştia nu-i poţi înfrînge, dacă nu-i urăşti. Mă gîndeam şi la tine, ce surioară bună eşti, şi mă bucuram. Am încredere în tine. Şi tu să ai încredere în mine... sfîrşi Esimaţu, lăsîndu-şi mîna pe umărul lui Miţue.

In liniştea care urmă se auzea numai plînsul cu sughiţuri al lui Tie.

— Probabil că te-am supărat, Furuhata. Îmi pare foarte rău. Dar ce să-i faci? Pe tine nu te urăsc de loc. Te iubesc ca pe un prieten vechi şi-ţi sînt foarte recunoscător pentru serviciul pe care mi-l faci. Păcat că tu eşti bogat, iar eu sînt sărac. De aia ies toate aşa. Te rog, înţelege-mă! Acum glasul lui Esimaţu tremura.

Setaro asistase nemişcat la toată scena. Ascultînd cuvintele lui Esimaţu, fu cuprins de un simţămînt de tristeţe şi ochii i se umplură de lacrimi.

ra aproape de ora prînzului, cînd Setaro se înapoie acasă.

— Doamna a întrebat de cîteva ori dacă nu v-aţi întors, îi spuse femeia de serviciu, privind mirată faţa lui palidă.

Trecu tăcut pe lîngă ea. N-avea chef să vorbească cu nimeni. Dar Misako îl întîmpină bine dispusă:

— Te-ai întors în sfîrşit! Pe unde ai umblat pînă acum? Văzîndu-l cum arată, îl întrebă îngrijorată:

— Ce-i cu tine? De ce eşti atît de palid?

— Nu mă simt prea bine.

— Cum aşa? Ai răcit cumva?

— Nu. Am să stau puţin culcat şi o să-mi treacă.

— Vrei să mănînci ceva?

— Nu, mulţumesc, nu mi-e foame.

— Atunci culcă-te cît mai repede. Ai să mănînci cînd ai să te scoli. Îi făcu apoi chiar ea patul şi îi spuse: Aşa, acum poţi să te culci.

— Mulţumesc.

Misako ieşi şi reveni după o clipă, aducînd o carafă cu apă şi o tavă cu fructe. Puse mîna pe fruntea lui Setaro şi constată:

— N-ai febră. Asta-i bine...

Luă un cuţit şi începu să taie un pepene.

— Pepenele ăsta l-am adus ieri. După etichetă văd că este din prefectura Nagano. Ce stupiditate! Să aducă pepeni tocmai de acolo! Uite, ţi-l pun aici. Îl mănînci cînd vrei. Sau poate vrei să stau cu tine?

— Nu, nu e nevoie.

— Bine, dacă totuşi ai nevoie de ceva, cheamă-mă.

Ieşind, trase panoul în urma ei.

Setaro ţinea pleoapele închise. Imaginile se perindau ca într-un film: Miţue plîngînd, pieptul ars de soare al lui Kamekiti... Deasupra tuturor se înălţa însă un spectru înfricoşător: inegalitatea socială. Gîndul acesta, de nesuportat, îl tortura.

Stătu mult timp culcat şi nemişcat. Cît timp trecuse nu ştia. Se auzi un cuc pe undeva, în depărtare, şi apoi altul care îi răspundea.

Îşi înălţă capul, întinse mîna spre pepenele aşezat la căpătîi şi mîncă o felioară. Pepenele i se topi în gură şi sucul lui dulce îi învioră plăcut gîtlejul uscat.

Simţea că se linişteşte treptat.

In clipa aceea intră Misako.

— Ei, cum te mai simţi?

— Mi-a trecut.

— Foarte bine. Vrei să mănînci?

— Cred că da.

— Să luăm masa împreună, nici eu n-am mîncat încă.

El o privi mirat.

— M-aţi aşteptat?

— Ei, nu... Du-te şi te spală.

— Mă duc.

O transpirație lipicioasă îi acoperea trupul și simțea într-adevăr nevoia să se spele. După ce se scăldă în apa rece, își reveni pe deplin. Cucul tot mai cînta și acum îl asculta cu plăcere.

Misako îl aștepta la masă.

— Ei, ești mai bine dispus acum?

— Mult mai bine.

— Ți-a trecut?

— Da, aproape complet.

— Mă cam speriasem. Arătai de parcă vroiai să te sinucizi din cauza unei iubiri neîmpărtășite. Hai, mănîncă! Eu mi-am și tăiat o bucată de slănină. E destul de gustoasă.

— Și pepenele a fost foarte bun.

— Da? Nu l-am gustat încă. Și pepenii de aici sînt buni de obicei.

Văzînd masa pusă, lui Setaro i se făcu foame.

Misako flecărea mereu:

— Suva e un loc minunat, dar mîncarea de aici e de-a dreptul îngrozitoare! De fiecare dată, cînd vin din Iokohama, sufăr din cauza asta. Numai varza și tăiței din hrișcă sînt buni. Deocamdată nu mi s-a urît de ei. De ce sînt oare atît de nepricepuți la mîncare fabricanții de mătase? Și mai fac pe burghezii! Tatăl tău nu are nici un rafinament în această privință.

— În cazul ăsta, dumneavoastră scăpați de o grijă.

— I se dau de mîncare tot felul de porcării și el nici nu observă. Asta se datorește probabil faptului că printre fabricanții de mătase sînt mulți parveniți. Se zice că bunicul meu a fost proprietarul unei

case de toleranţă, „Hankiro". O casă de toleranţă în port, care a fost vestită odinioară.

— Adevărat ?

— De ce te miri ? Casa aceea a existat. În ea a stat şi Oiran Kiyu [1], ştii, aia care s-a sinucis.

— Nu, n-am auzit nimic despre toate astea.

— Cum n-ai auzit ? Toată lumea ştie despre ea că s-a sinucis. Bunicul meu a fost proprietarul acelei case de toleranţă. Se ducea des la Sinsiu. Într-o zi a cumpărat ceva mătase şi, revînzînd-o, s-a ales cu un cîştig. În felul ăsta a devenit fabricant de mătase. Mulţi fabricanţi de mătase au o biografie asemănătoare. Kaneiti a fost birjar pe vremuri. Futaţughi a fost barcagiu. Ono se trage din cărbunari. Oguti a fost hamal. Aducea cărbuni în cîrcă pînă aici şi îi trecea apoi cu bărcile la Komine. Se ducea încărcat, dar se întorcea cu bărcile goale. Aşa se face că o dată s-a gîndit să cumpere gogoşi de mătase. A venit cu ele la Suva şi le-a vîndut. S-a ales cu un mic cîştig. A doua oară a cumpărat ceva mai multe şi le-a dus din nou la Suva, realizînd un cîştig mai mare. Încetul cu încetul s-a îmbogăţit. Barcagiul care îi trecuse zilnic încărcătura, văzînd asta, şi-a zis : „Ia să încerc şi eu !" A făcut rost de doi ieni şi i-a pus în circulaţie. Acel barcagiu era Futaţughi, pe care-l cunoşti.

— Interesant !

— Toată societatea asta este formată din oameni pentru care, în viaţă, există un singur ţel — cîştigul. Nu se pricep nici la mîncare, nici la nimic altceva. Trebuie să recunoaştem că bucătăria se

[1] Curtezană vestită. S-a sinucis ca să nu devină amanta unui american.

perfecționează numai acolo unde există tradiții. La Șanhai am înțeles asta mai bine ca oriunde. Nicăieri n-am văzut o bucătărie mai rafinată decît acolo. Bucătarii americani nu fac nici o ceapă degerată pe lîngă artiștii culinari de la Șanhai. Să te mai servesc?

— Nu, mulțumesc, îmi ajunge.

— Te-ai și săturat? Nu iei un fruct?

Fără să vrea, Setaro admira modul în care Misako își mișca mîinile și în ce fel curăța, cu abilitate și eleganță, fructele de coajă.

— De ce mă privești așa?

Setaro spuse jenat:

— V-ați gîndit vreodată la lupta de clasă?

— La lupta de clasă? Nu. Dar de ce mă întrebi?

— Așa...

— Dar tu. tu te-ai gîndit?

— Este o problemă care ma preocupă.

— Da? Lupta asta de clasă nu e cumva ceva legat de roșii? De comuniști?

Terminase de curățat fructele și adăugă, ștergîndu-și cu batista degetele frumoase:

— 'Servește-te. te rog! Au o aromă plăcută, nu-i așa?

Îl privea insistent pe Setaro.

El însă își întoarse privirea în altă parte.

— Pentru că veni vorba despre roșii, știi că nepotul lui Tino e și el comunist?

Lui Setaro nu-i venea să creadă.

— Cine? Nepotul lui Tino? Fiul lui Tațu?

— Da, unicul ei fiu. Are acum vreo douăzeci și cinci de ani.

Inima lui Setaro prinse să bată mai repede.

— Și cu ce se ocupă?

— Cu ce se ocupă ? La început a lucrat la o uzină din Okaia. Apoi s-a mutat la Tokio şi a intrat la o uzină metalurgică. De acolo l-au dat afară pentru că era comunist. S-a întors aici. Stai ! Cînd a fost asta ? L-au prins de curînd împărţind manifeste chiar în fabrica noastră. Îi pricinuieşte mari neplăceri lui Tino, care a venit atunci plîngînd să-l roage pe tata să-l ierte.

— Şi apoi ?

— Nimic deosebit. A stat puţin la închisoare. De asta s-a îmbolnăvit Tatu.

— Şi ce face de cînd e liber ?

— Ce face ? Să-ţi spun drept, nu ştiu.

Toate astea îl uimeau pe Setaro. Reuşise cu totul întîmplător să afle cine era omul acela ciudat care-i dăduse scrisoarea. Şi dacă tot ce se spunea despre el era adevărat, însemna că şi în scrisoarea aceea ciudată stă scris adevărul. Simţi şi mai imperios dorinţa de a pătrunde în magazia cea veche. Dar cum să procedeze ? Cheia era la tatăl lui !

— Ei, hai... îi întrerupse Misako gîndurile. Vrei să mergem acum la Simohama ?

— Da, cu plăcere.

— Atunci îmbracă-te repede. Pune-ţi costumul de sport.

— De ce ?

— Şi eu am să mă îmbrac tot într-un costum de sport.

Peste puţin timp coborau din maşină în faţa vilei de la Simohama şi o porniră spre malul lacului.

— O barcă ! exclamă Setaro mirat, descoperind lîngă mal o barcă lungă şi îngustă, acoperită cu o foaie de cort.

— Îţi place cadoul meu? întrebă Misako. Pe cînd aştepta răspunsul lui Setaro, ochii ei străluceau triumfător.

— Cadoul? Va să zică îmi dăruiţi mie această barcă?

Setaro ocoli barca şi aruncă o privire sub foaia de cort.

— Am adus-o de la Chicago, explică Misako. Ne-am plimbat cu ea pe lacul Michigan. Cred că are să ne prindă bine şi aici.

— E o barcă bună. Are un singur loc?

— Da. E construită numai din două bucăţi de lemn, de aceea nu e tocmai ieftină.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc. De mult doream să am o asemenea barcă. Abia aşteptam să vină vara. Eu nu prea practic alte sporturi. Pot s-o încerc?

— Desigur. Va trebui să-i facem un şopron, aşa că ai grijă să alegi un loc potrivit.

Barca luneca uşor pe apa lacului. Norii acoperiseră soarele şi razele lui nu mai dogoreau. Setaro vîslea de-a lungul malului. Miresmele frunzişului tînăr din pădure ajungeau pînă la el. Se simţea uşurat. Gîndurile grele parcă se mai risipiseră.

Privind înapoi o văzu pe Misako, pe mal, ca un punct mic, negru. Dîndu-şi seama că s-a îndepărtat prea mult, întoarse barca şi porni spre locul unde rămăsese Misako.

— Ţi-a plăcut? îl întrebă ea, zîmbind.

— E o barcă admirabilă! E foarte uşoară.

— Ce bine îmi pare că îţi place! Acum vreau să vîslesc şi eu.

Vîslind pe rînd, obosiră amîndoi.

— Nu eşti de părere să ne odihnim?

Se aşezară în poienița din grădină.

— Ce oboseală plăcută îți lasă vîslitul! De mult n-am mai simțit ceva asemănător, mărturisi Setaro lungindu-se pe iarbă.

Cîteva raze de soare străbătură printre nori.

— Uite că se înseninează!

Tăcură amîndoi. Priveau în depărtare, gîndind fiecare la ale lui.

— Casa noastră se vede bine de aici, remarcă Misako.

— Da, se vede foarte bine, aprobă Setaro.

Văzut de aici, crîngul părea des şi nu prea întins.

— Uite, se vede ceva alb lîngă casă... Ce-o fi? Magazia aia veche?

— Da, e magazia pe care tata n-o poate suferi.

Setaro o privi atent şi întrebă:

— Şi de ce nu-i place magazia aceea?

— Chiar nu ştii de ce?

— Nu.

Misako părea cam încurcată.

— Nu ştiu dacă e bine să-ți povestesc despre toate astea. Sau poate că e mai bine să afli. Tu ce părere ai?

— Te rog spune-mi. Vreau neapărat să aflu totul.

Văzînd tristețea întipărită pe faţa lui Setaro. Misako se hotărî să-i vorbească.

— Există o legătură între magazia aceea şi dispariția mamei tale.

Lui Setaro i se strînse inima.

— Din magazia aceea a dispărut fără urmă. Nu se ştie dacă mai e în viaţă sau dacă s-a sinucis. Se ştie numai că n-a dispărut singură. Ai auzit ceva despre asta?

— N-am auzit decît că n-a dispărut singură.

— Şi ştii cine a dispărut o dată cu ea ?

— Nu ştiu.

— Cu ea... cu ea era amantul ei.

Setaro păli şi urechile începură să-i ţiuie.

— Poate că nu-i bine să vorbesc aşa despre tatăl tău, dar el face parte dintre acei oameni care sînt gata de orice ca să-şi atingă scopul. Nu-l impresionează nici sentimentele altora, nici dorinţele lor. Aşa am ajuns şi eu în casa voastră. Aşa s-a întîmplat pe vremuri şi cu mama ta. Pe atunci, tatăl ei era directorul băncii din Suva. Asta l-a determinat pe Sesaku să vrea neapărat să se însoare cu Sidzue. Se spune că pe atunci nici Sidzue, nici familia ei nu era de acord. Dar tatăl tău i-a silit să se învoiască. Se pare că Sidzue ar mai fi fost logodită cu alt bărbat. Amîndoi ar fi vrut foarte mult să se căsătorească. Ţi-aduci aminte de Tamaki, pictorul care picta în manieră europeană ?

— Mi se pare. Ba nu, nu-mi aduc aminte.

Unele imagini din trecut se perindară prin faţa ochilor lui Setaro ca nişte foi rupte dintr-o carte.

— Oricum, tatăl tău a reuşit să se însoare cu Sidzue împotriva voinţei ei. Curînd, Tamaki plecă în Franţa. Iar după ce s-a întors, nu s-a însurat. Cu el a dispărut mama ta.

Setaro devenise şi mai palid.

— Sidzue şi Tamaki se întîlneau în magazia aceea. Cred că acum ai înţeles de ce tatăl tău n-o poate suferi şi de ce s-a împotrivit cu înverşunare dorinţei tale de a te ocupa de artă.

Misako tăcu.

Se stîrni o adiere de vînt, se auzi plescăitul apei şi barca începu să se legene.

— Se vede că mama a murit atunci, spuse Setaro cu glasul stins.

— Cred că da, fiindcă nu-şi luase cu ea nici bani, nici lucruri. Probabil că s-au aruncat amîndoi în lac.

Setaro începu să tremure la gîndul că mama lui zace poate pe fundul lacului pe care se plimbase el cu barca.

— S-a făcut răcoare. Să nu răceşti iarăşi. Hai în casă să bem un ceai.

Se ridicară şi se îndreptară împreună spre vilă.

— Tatăl tău s-a ales cu un cîştig şi din împrejurarea aceea nenorocită. În ce fel ? Puţin mai tîrziu a izbucnit criza. Banca din Suva a dat faliment, iar familia lui Sidzue s-a trezit ruinată. Dacă ea ar mai fi fost soţia lui, tatăl tău ar fi suferit pierderi importante. Ar fi trebuit să participe şi el la achitarea datoriilor şi cine ştie cum s-ar fi descurcat. Aşa, legăturile de rudenie dintre tatăl tău şi familia lui Sidzue fiind rupte, nu mai puteau avea nici o pretenţie şi nimeni nu l-a putut învinui pe tatăl tău că s-ar purta neomenos.

Treceau acum prin desişul crîngului, păşind foarte aproape unul de celălalt. Din cînd în cînd umerii lor se atingeau.

— În felul ăsta s-a procopsit tatăl tău şi pe socoteala băncii din Suva. Cît a fost cu putinţă, s-a folosit de ea din plin, iar cînd banca a dat faliment, n-a rămas nici atunci în pagubă.

Misako se apropie şi mai mult de el şi rîse.

— Tatăl tău e într-adevăr un om îngrozitor. Există astfel de oameni...

Cîntecul unei privighetori se revărsa în triluri deasupra capetelor lor.

Cinară împreună. Cînd terminară cina şi urcară la etaj, se întunecase de-a binelea.

— Am obosit, Setaro!

Misako se aşeză pe o sofa şi îşi aprinse o ţigară.

— Pentru că n-aţi făcut sport de mult. Cred că şi pe mine mă va durea mîine tot corpul.

— Poate că eu nici n-am să mă pot mişca. Să ştii că la Suva nu-i chiar aşa de rău. La Iokohama sînt totdeauna foarte ocupată: mă duc pe la unii sau pe la alţii, am întîlniri, primesc musafiri, mereu tot soiul de treburi absurde...

După vinul băut la masă, lui Misako i se urcase sîngele în obraji. Îmbrăcată într-un kimono larg, legat neglijent cu un cordon îngust, era nespus de atrăgătoare.

— Şi totuşi Iokohama îmi place foarte mult în această perioadă a anului. Parcă văd luminile sclipind pe străzi şi în port. Nu pot să stau multă vreme departe de oraşul ăsta. Acolo m-am născut. E atît de minunat la Iokohama! Seara, sirenele vapoarelor şuieră în port. Te întristează dar îţi fac totodată şi plăcere. Îţi pătrund parcă în suflet.

Tăcu o bucată de vreme, suflînd graţios fumul aromat al ţigării. Setaro privea gînditor, pe fereastra deschisă, luciul întunecat al lacului.

— La ce te gîndeşti, Setaro? îl întrebă Misako. Adică îmi închipui. Te gîndeşti la mama ta, la Sidzue. Nu-i aşa?

Setaro roşi şi recunoscu cinstit:

— Da, la ea mă gîndesc...

— Nu mai fi atît de reţinut. Nu, nu! Nu vreau să spun că faci rău. Dimpotrivă! Dar e greu să găseşti printre tinerii de azi unul la fel de timid ca tine.

Îl privea insistent.

— Ca să spun drept, la început asta mă enerva. Da, da, m-am exprimat bine: „mă enerva". La început. Acum nu mă mai supără.

— De ce?

— Cum să-ţi spun? Vezi, mi-am dat seama de ce te porţi aşa cu mine. Am venit în casa asta ca să-ţi devin mamă. Dar e normal să-ţi iubeşti mama bună şi să nu-ţi pese de mine. Cred că mă urăşti, nu-i aşa?

Setaro o privi mirat pe Misako.

— Uneori.

— Cum „uneori"?

— Uneori am impresia că nu-mi inspiraţi o simpatie prea mare.

Misako rîse.

— Va să zică uneori nu-ţi inspir simpatie. Atîta tot?

— Da.

— Ţi s-a întîmplat vreodată ca mama ta să nu-ţi inspire simpatie?

Setaro tăcea, neştiind ce să răspundă.

— Nu! Niciodată nu-ţi poţi antipatiza mama, ci numai mama vitregă... Aşa este şi n-ai ce-i face... Spune-mi cum o strigai pe Sidzue?

— Cum?

— Da, cînd i te adresai, cum îi spuneai, „mamă"?

— Nu, mormăi Setaro încurcat.

— Dar cum?

— Mamă scumpă...

— Mamă scumpă... E minunat... Iar mie cum aş să-mi spui?

— Mamă.

— Mamă ? Bine. Îţi mulţumesc şi pentru atît. Dar de ce diferenţa asta ? Sidzue să fie „mamă scumpă", iar eu numai „mamă". De ce ai altă atitudine faţă de mine ?

Setaro, tulburat, nu ştia ce să-i răspundă.

— De ce te porţi aşa de răutăcios cu mine ?

Într-adevăr, nu se putea purta cu mama vitregă aşa cum se purtase cu mama lui bună şi mai ştia că nu o va putea numi niciodată aşa cum o striga odinioară pe mama sa. Crezuse, însă, că Misako nu băga de seamă.

— Iertaţi-mă. Nu pot altfel.

— Nu te scuza. E firesc. E chiar bine aşa. E limpede că te chinuie într-una dorul de Sidzue, nu-i aşa ? Este emoţionant. Nu te supăra, Setaro, nu spun asta cu intenţia de a te ironiza.

Îşi trase scaunul mai aproape de el şi îi luă mîna. Ochii ei erau plini de lacrimi. Dar Setaro nu vroia s-o privească în faţă.

— Pe scurt, nu vreau să-ţi fiu mamă şi nici nu sînt bună de aşa ceva. La început am încercat s-o înlocuiesc pe mama ta bună. Mi se părea că dacă eşti fiul meu vitreg, între noi nu pot fi alte relaţii. Cred că şi tu gîndeai la fel, nu ? Şi tu erai preocupat de asta ?

— Da, oarecum.

— Ce curios ! Uite că şi acum te jenezi să stai de vorbă cu mine ! Dar nu mai are nici un rost ! Spune ce gîndeşti, ca un bărbat. Relaţiile noastre au pornit pe un făgaş cu totul greşit la început. Ce putea fi mai stupid ? Eu mă străduiam din răsputeri să-ţi devin mamă, iar tu să-mi devii fiu. Dar eu nu sînt decît mama ta vitregă. Deseori poţi

vedea în diferite piese de teatru cîte o mamă vitregă care stă pe scaun, pufăind din lulea, şi strigă : „La ce-ţi zboară gîndurile ? Unde ţi-a fost capul ?“ Eu nu vreau să fiu o asemenea mamă vitregă.

Setaro se sili să zîmbească.

— Uite, cum s-a întîmplat şi astăzi. Nu te simţeai bine şi te-ai culcat. Te-am întrebat dacă vrei să stau lîngă tine, iar tu mi-ai răspuns că nu e nevoie. Cred că altădată, un astfel de răspuns mi-ar fi displăcut. Dacă erai fiul meu, nu te-ai fi ferit atîta de mine. Iar eu, la rîndul meu, m-aş fi aşezat lîngă tine, fără să te mai întreb. Acum privesc lucrurile liniştit, pentru că ştiu despre ce este vorba. Hai să punem capăt acestei situaţii stupide. Tu spune-mi „mamă“, ca şi pînă acum. Eu am să-ţi spun Setaro, însă relaţiile noastre vor fi cu totul altele. Eu n-am să mă mai gîndesc că eşti fiul meu, iar tu să nu te mai gîndeşti că sînt mama ta. Şi cu toate că sîntem membrii aceleiaşi familii, consideră-mă un tovarăş bun de-al tău. Aşa o să trăim mai uşor şi mai bine. De acord ?

— Da, de acord.

— Deci, am hotărît. Dă-mi mîna

Ea îi luă mîna şi o scutură cu putere.

— In toate eşti de acord cu mine. Prea eşti ascultător. Ia priveşte-mă.

Îşi puse mîinile pe umerii tînărului. Setaro se simţi învăluit de parfumul ei.

— Ce neîndemînatic eşti !

Şi Misako îl sărută apăsat pe buze.

n clopot dă semnalul pauzei de dimineaţă care durează un sfert de oră. Imediat zgomotul fuselor încetează. Lucrătoarele încep să discute între ele cu însufleţire.

Miţue se ridică şi ea, mulţumită că poate să se oprească din lucru. Lumina puternică a zilei pătrunde prin fereastră. Începe vara. Undeva, prin apropiere, se aude un cuc.

— Ascultaţi cucul: „Am spînzurat de un ciot de nuc, un broscoi gros şi năuc!“

— Va să zică cucul se aude dimineaţa. Iar eu credeam că noaptea.

— Da de unde! Sigur că dimineaţa. Numai noi plîngem noaptea.

— Iar te-a bătut supraveghetorul?

— M-am încurcat cu seriplanul[1], să fie el al dracului!

— Ptiu!

— Nu-mi pasă de supraveghetor. E spionul stăpînilor.

— Mai încet, măi, că te aude!

— Într-un cîntec vechi se spune: „Am auzit cucul plîngînd“...

—... „Pe cer pălise luna“. Va să zică cucul se aude dimineaţa.

— Pe la noi nu sînt cuci.

[1] Aparat pentru controlul calităţii mătăsii brute

— Pe la noi sînt destui. Chiar mai mulţi decît aici. Cîntă: „Cu-cu! — Cu-cu! Ai spînzurat de un ciot de nuc?“ Se zice că odată un sfrînciog nu şi-a plătit datoria către cuc. De atunci, cît trăieşte, prinde broaşte şi le spînzură de cîte un ciot de copac, ca să-i plătească astfel cucului datoria. Iar cînd aude cucul strigînd, strigă şi el: „A venit după datorie!“, îşi ascunde capul în iarbă şi tremură de frică. Aşa mi-a povestit mama. Îmi spunea: „Cînd aud glasul cucului, mi se face tare milă de sfrînciog“.

— Ia uitaţi-vă unde cîntă! Pe stîlpul de telegraf de colo.

— Vai, pasărea aia e un cuc?

— Uită-te! A dat din cap şi a început să cînte. Ce mai cuc! Habar n-are de poezie. Cîntă pe un stîlp de telegraf.

— Chiar aşa! Dacă l-ar vedea vreun poet, cred că l-ar podidi plînsul.

Miţue simţi că cineva s-a oprit în spatele ei.

— Mittean, treci dincolo, îi şopti o voce la ureche.

Miţue nu se întoarse şi continuă să privească pe fereastră. Apoi se sculă şi se duse cu paşi repezi în camera de alături.

Acolo o aştepta Tomi, o lucrătoare ceva mai în vîrstă decît ea. Avea pe faţă o expresie de blîndeţe şi linişte.

Miţue se apropie.

— Ce s-a întîmplat, Tomi-tean?

— Ai fost la gimnastica de dimineaţă?

Miţue nu-i răspunse.

— N-ai fost! De ce?

În ajun, un „detaşament educativ“[1] îşi începuse activitatea în fabrică. Lucrătoarele trebuiau să se scoale cu o jumătate de oră mai devreme şi, înainte de a lua micul dejun, să facă gimnastică şi să cînte. Miţue nu ieşise în dimineaţa aceea la exerciţii.

— De ce ? Nu vreau şi atîta tot.

— Dar ai promis.

— A fost destul să vă văd cum vă puneţi tot sufletul în treaba asta, ca să mă înfurii.

— Crezi, Mittean, că nouă nu ne e necaz ?

— Nici nu mi-a trecut prin cap aşa ceva.

— Atunci de ce nu ieşi la gimnastică ?

— Vezi...

— Mittean, a nu-ţi ţine făgăduiala este echivalent cu a trăda.

Miţue se schimbă la faţă.

— Gîndeşte-te bine la ce-ţi spun. Dacă n-ai să vii la gimnastică, ai să atragi atenţia asupra ta, şi în felul ăsta poate şi asupra organizaţiei noastre, ceea ce înseamnă o trădare. Căci nu e trădător numai acela care trădează intenţionat.

Miţue stătea tăcută, cu capul plecat. În sfîrşit, bîigui strîngîndu-şi buzele :

— Am înţeles, Tomi-tean. N-am procedat bine. Mîine o să iau parte negreşit la gimnastică.

— Bine că ai înţeles. Avem mare nevoie de tine, Mittean. N-ar fi bine să te îndepărtezi de noi. Fii prudentă ! Iar acum, du-te repede. E timpul !

[1] Pregătindu-se pentru aşa zisul „mare război“, şi ca să nu permită pătrunderea ideologiei revoluţionare în rîndurile muncitorilor, clica militaristă a creat în fabrici şi uzine „detaşamente educative“, cu scopul de a-i spiona pe muncitori, de a propovădui cultul împăratului, de a desfăşura propagandă anticomunistă, de a face propagandă în sprijinul agresiunii japoneze împotriva altor ţări.

Mițue ieși indispusă din încăpere. Nu numai din cauza reproșurilor lui Tomi, ci și pentru că nu putea să uite cum s-a dat de gol în fața lui Setaro, care nu putea să-i fie decît dușman!

— Trădătoare! Într-adevăr sînt o trădătoare! șopti ea aproape plîngînd. Se apucă de lucru, dar în urechi îi răsunau cuvintele: „Nu e trădător numai acela care trădează intenționat". Simțea cum îi crește tot mai mult furia împotriva ei înseși.

— Hei! Lucrați cum trebuie, sau nu? strigă supraveghetorul cît îl ținea gura. Mișcați-vă! Se rupe firul! Proaste fără pereche ce sînteți! Nu vă pricepeți decît la trăncănit! Și mai vreți să primiți și bani pentru o treabă ca asta? Ați devenit mai nerușinate decît hoții!

Mițue își stăpîni enervarea.

„Trebuie să mă liniștesc! Trebuie să mă liniștesc! Ar fi îngrozitor să-mi trădez indignarea!" își repeta ea.

Depănatul unei gogoașe se termină. Opri o clipă mașina ca să înnoade firul. În clipa aceea, un tren trecu huruind pe celălalt mal al rîului. Preț de o clipă razele soarelui lunecară pe geamurile vagoanelor, luminînd husele albe ca neaua ale fotoliilor de clasa întîia.

Pe Mițue o cuprinse tristețea, de parcă s-ar fi uitat într-un abis fără fund!

— Cine-i aia care cască ochii pe fereastră? Dacă te holbezi la fiecare tren, n-ai să mai ai cînd să lucrezi! strigă supraveghetorul.

Dar Mițue, încordată, înnodase firul. Douăzeci de gogoși săreau din nou într-un vîrtej clocotitor. Mițue era una dintre cele mai bune lucrătoare din fabrică.

Cînd clopotul sună vestind pauza de prînz, lucrătoarele se repeziră care mai de care spre coridor. Erau fericite că măcar o jumătate de oră nu vor mai trebui să răsucească fusul şi, mai ales, că vor primi de mîncare. La ora asta le chinuia foamea. Intr-o larmă grozavă, se îndreptară îmbulzindu-se spre sala de mese.

Viaţa lucrătoarelor în fabrică nu se deosebea de loc de aceea a deţinuţilor. Aveau voie să părăsească fabrica numai de două ori pe lună. Singurele lor distracţii erau gustarea, prînzul, şi cina.

— Hei ! N-aţi văzut-o pe Miţue pe-acolo ? strigă supraveghetorul, trecînd prin secţie şi dînd lucrătoarele la o parte. A, eşti aici ? Vino-ncoa ! Te caută cineva din familia domnului director. Zice că are treabă cu tine.

— Cu mine ? Cine e ?

— Domnul cel tînăr.

Intr-adevăr, Setaro o aştepta în sala de primire. Simţi că roşeşte.

— Vreau să te rog ceva, Mittean, îi spuse Setaro încet. N-ai putea să vii deseară pe la noi, măcar pentru o jumătate de oră ? La vila noastră din Simohama. E foarte aproape de aici.

Miţue nu ştia ce să-i răspundă.

— Dacă eşti de acord, am să vin să te iau.

— Nu ştiu ce or să zică ăştia de la fabrică. Aici sînt reguli foarte stricte.

— Nu face nimic. Ţie au să-ţi dea voie. I-am şi rugat.

— Da ? se miră Miţue. Şovăi o clipă, apoi se hotărî : Bine, dacă-i aşa, am să vin.

— Ai să vii? mai întrebă Setaro mulțumit. Am să te aștept la șapte lîngă poarta fabricii. Te rog, vino neapărat, insistă el și ieși în grabă.

Miţue se grăbi și ea spre sala de mese. Era greu să mănînci și să te odihnești numai într-o jumătate de oră! Abia ieși din sala de mese, că o înconjurară lucrătoarele.

— Cu cine ai stat de vorbă, Mittean?

— Cu cine ai stat de vorbă?

— Da, da! Cine era bărbatul care a ieșit din sala de primire?

— A, păi ăsta-i... ăstă-i fiul stăpînului nostru.

— Fiul stăpînului?

— Da, fiul directorului fabricii.

— Ce frumos e!

— E mai frumos ca Banţuma [1].

— Ce face! Învață la școala superioară sau la institut?

— Nu, nu la institut. La școala superioară din Tokio.

— Și de unde te cunoaște?

— Păi am fost dădacă în casa fratelui mamei lui bune.

— Tii, ce încurcat! Dădaca fratelui mamei...

— Mă, ce proastă ești!

— Bine, las' să fie și așa. Și o să mai vină. Că el poate să vină cînd vrea... Fabrica e a lui. Să vină cît mai des, că atunci nici de salariu n-am nevoie.

— Uite ce poate să-i iasă din gură! Vrei să te spetești pe degeaba?

— Mie, oricum, banii mi-i ia fratele meu. Nu-mi rămîne nici un chior pentru zestre.

[1] Celebru actor de cinema japonez.

— Ce fericită eşti, Mittean! Ce bărbat frumos cunoşti! Vrei să-mi faci şi mie cunoştinţă cu el? Îţi dau în schimb o poză de-a lui Tedzino[1].

— Suceşte-i capul că poate te ia de nevastă.

Fetele izbucniră în rîs.

— N-o să poată. E prea prostuţă. Nici nu se pricepe să cocheteze.

— „Florile modeste de cîmp sînt frumoase, deşi nu bat la ochi!"...

— Adică e modestă? Nu prea pare...

— Nu mai flecăriţi aiurea, le spuse Miţue îndepărtîndu-se. Se apropie apoi de o lucrătoare micuţă, de vreo treisprezece ani, care sta rezemată de un stîlp de telegraf şi scria ceva pe o bucată de hîrtie.

— Ce scrii acolo, Fumi-tean? Arată-mi şi mie.

Fata îşi întoarse capul spre ea, zîmbi, şi îi întinse ruşinată foaia de hîrtie.

— O carte poştală? Şi ce scrii în ea? „Cum o mai duci Tomo-tean?" Cine e Tomo-tean?

— E surioara mea.

— Ai o surioară? Şi cîţi ani are?

— Opt. Anul trecut a început să meargă la şcoală.

— ...„la 16 ale lunii, cînd fabrica nu va lucra pentru că va fi întrerupt curentul, am să scuip în rîul Tenriu, iar tu, Tomo-tean, bea apă din rîu lîngă casa noastră".

— De ce?

— Pentru că se zice că rîul ăsta curge pînă la Hamamaţu.

— Curge într-adevăr. Tu eşti din Hamamaţu?

— Da, din Hamamaţu. Rîul curge chiar prin faţa casei noastre.

[1] Alt celebru actor de cinema japonez.

— Şi atunci, tu îi scrii să bea apă din rîu?

— Ascultă, Miţu, scrie-mi tu adresa Eu nu ştiu bine ideogramele.

— Bine. Mamă ai?

— Nu. A murit demult. Nu-l am decît pe tata. Numai că el bea mult. Dormeam totdeauna îmbrăţişată cu Tomo. Acum a rămas singură.

Ochii lui Fumi se umplură de lacrimi.

— Aşa... săraca fată, o mîngîie Miţue.

— Mă gîndeam că am să primesc salariul şi am să cumpăr o carte poştală ilustrată să-i scriu. Dar salariul nu ni se mai dă. N-am încotro şi trimit o carte poştală simplă. Tomo are să se bucure şi aşa.

— Lasă, îţi aduc eu deseară o carte poştală ilustrată.

— Îmi aduci tu, sigur? întrebă Fumi, căreia i se luminară ochii încă plini de lacrimi.

— Îţi promit. Deseară poate că n-am să pot, dar mîine dimineaţă ţi-o aduc negreşit. Nu-ţi pierde curajul!

Se auzi clopotul care anunţa reluarea lucrului.

★

Seara, îndată după cină, Miţue îşi schimbă kimonoul şi se duse la supraveghetor. Acesta, de obicei arţăgos şi afurisit, era de data asta prietenos. Îi spuse:

— Te duci la domnul director? Poţi să te duci!

De cum ieşi pe poarta fabricii, Miţue îl zări pe Setaro care o aştepta.

Îl salută, tăcută. Plecară împreună. Era o seară senină, dar fără lună. Primele stele sclipeau pe cer. Miţue nu mai ieşise niciodată pe poarta fabricii într-o zi de lucru, mai ales seara, aşa că acum toate

îi păreau ciudate. De o parte se întindea un depozit al fabricii şi de cealaltă parte era malul rîului Tenriu. Nu se zărea ţipenie de om. Setaro se opri în drum.

— Ştii... — începu el — poate ar fi mai bine să nu ne ducem acasă, ci în parc. E mai aproape.

— Mie mi-e totuna.

— Atunci aşa o să facem. N-aim să te reţin prea mult.

Trecură podul.

— Înainte nu era nici un pod în locul ăsta, observă Setaro.

Un alt pod alb se zărea ceva mai departe, acolo unde rîul Tenriu izvora din lac.

— Cînd l-au construit?

— Acum un an. Primăvara, mi se pare.

Ajunseră pe nesimţite la drumul care urca spre parc.

— Odinioară mergeam cu mama la templul din Osaka al zeiţei Kannon [1]. Era în a optzeci şi opta noapte [2].

— Şi eu mă duceam cu mama la templul acela şi tot în a optzeci şi opta noapte. Mergeam cu vaporul.

Îşi aminteau amîndoi cu tristeţe de trecut.

Ajunseră curînd în vîrful colinei.

— Cred că aici ne putem opri, e un loc bun.

Se aşezară pe o bancă mai retrasă, chiar deasupra lacului. De pe colina Okaia se deschidea pers-

[1] O zeitate budistă care personifică iubirea, mila şi compătimirea. E reprezentată sub forma unei femei frumoase.

[2] A optzeci şi opta noapte de la începutul primăverii, după calendarul lunar, cade în primele zile ale lui mai. E vremea răsădirii orezului.

pectiva asupra Suvei. Pe luciul lacului se oglindeau prelung luminile tremurînde ale oraşului.

— Rugămintea mea ar putea să-ţi pară ciudată, prinse Setaro să vorbească. Dar mă interesează fiul lui Taţu, despre care te-am mai întrebat.

— De ce ?

— Trebuie să-l întîlnesc neapărat. Toată nădejdea mi-am pus-o în tine. Mama mea, după cum ştii, a dispărut pe neaşteptate. Nici nu ştiu dacă mai e în viaţă sau dacă a murit. Această îndoială mă chinuie, crede-mă. Vreau să aflu adevărul, oricît de amar ar fi el.

— Înţeleg.

— Te rog, încearcă să faci ceva ca să mă poţi întîlni cu el. Măcar pentru cîteva clipe. În afară de el, nu mai am pe cine întreba de soarta mamei mele.

Miţue sta pe gînduri. Auzea lîngă ea respiraţia agitată a lui Setaro.

— Bine, spuse ea în cele din urmă. În orice caz, am să încerc. Am să-l rog să accepte să vă întîlniţi. Nu ştiu dacă o să vrea. Numai că acum nu e aici, aşa că n-am să pot vorbi cu el acum. Cred însă că se întoarce curînd şi atunci am să-l rog.

— Îţi mulţumesc, Mittean, rosti emoţionat Setaro, strîngîndu-i cu putere mîna. Ei i se păru că în ochii lui Setaro luceau lacrimi.

— Fiindcă veni vorba, domnule, vreau să vă întreb dacă aţi vorbit cu cineva despre omul acesta.

— Nu, cu nimeni.

— Vă rog să nici nu vorbiţi vreodată.

— Bine, n-am să vorbesc niciodată.

— Pot să contez că mi-aţi dat cuvîntul dumneavoastră ?

Setaro o privi țintă pe Mițue.

— N-ai încredere în mine, Mittean? Parcă ți-am făgăduit și rîndul trecut că n-am să vorbesc cu nimeni despre el!

— Nu vă supărați, domnule, dar trebuie să mă înțelegeți. Eu nu trebuia să vorbesc cu nimeni despre omul ăsta; pe mine m-a luat gura pe dinainte și regret foarte mult această ușurință nepermisă.

— Nu mai stărui, Mițue. Înțeleg că omul nu se are bine cu stăpînii și dacă se află prin tine ceva despre el, nici ție n-are să-ți fie bine. Dacă ești atît de neliniștită, îți mai făgăduiesc încă o dată că am să tac.

— Iertați-mă. Vă rog credeți-mă: nu mă îndoiesc că vă veți ține promisiunea.

Își strînseră mîinile cu putere și încredere. Mițue izbucni în plîns.

După cîtva timp, Setaro rupse tăcerea și spuse:

— Mittean! Am înțeles acum ce nenorocire e să te naști în familia unui om bogat. Dacă trăiam printre voi, aș fi fost fericit.

Aceste cuvinte îngreunară și mai mult inima lui Mițue. Deodată o străfulgeră un gînd nou și exclamă:

— Ce bine ar fi dacă ați lucra împreună cu noi!

Îl întrebă apoi plină de nădejde:

— Ce părere aveți, e dreaptă lupta noastră?

Setaro întîrzie cu răspunsul, dar într-un tîrziu rosti:

— Uneori mi se pare dreaptă, alteori, nu.

Tăcură din nou. Apoi tot Setaro întrebă:

— Pe fiul lui Tațu îl cheamă Oțuki?

— Da, Oţuki Singo. Ce credeţi despre el, domnule?

— Ce aş putea să cred eu despre el?... Nu-l cunosc destul.

— E un om foarte bun. Oricine îl cunoaşte, îl îndrăgeşte de îndată. Taţu şi Tino se mirau de ce se ocupă cu astfel de treburi cînd e atît de bun. Dar tocmai pentru că e bun este alături de noi.

— E adevărat că a stat la închisoare?

— Da. A ieşit de curînd. A suferit acolo groaznic de foame. De aceea nu mănîncă acum mai mult de două căni de orez pe zi, cu ceva alături, şi bea apă fiartă. Mai mult nu ia în gură, chiar dacă are ce. „Nu pot să ştiu niciodată cînd nimeresc din nou la închisoare — spune el — iar acolo n-ai voie să-ţi pierzi voinţa. De aia trebuie să te hrăneşti şi cînd eşti liber la fel ca la închisoare".

Dinspre lac adia răcoarea, de parcă ar fi fost toamnă.

— Hai să coborîm încet spre oraş.

— Da, e timpul!

Se ridicară.

— Vino pe la noi, Miţue, cînd eşti liberă, o rugă Setaro, luîndu-şi rămas bun de la ea cînd ajunseră lîngă pod. Cîteodată simt nevoia să vorbesc cu cineva despre mama. Şi n-am cu cine, în afară de tine.

Miţue îl privi pe Setaro drept în ochi şi o cuprinse şi pe ea tristeţea.

— Am să vin pe la dumneavoastră chiar în prima zi liberă.

— Îţi mulţumesc. La revedere.

Setaro se îndreptă spre staţia de autobuz. Miţue rămase în loc şi îl petrecu cu privirea.

CAPITOLUL X • ÎN MAGAZIA CEA VECHE

e înnopta. Răcoarea nopţii încerca să risipească zăpuşeala care tot mai stăruia.

Peretele alb al magaziei se deslușea în întuneric, şi i se părea lui Setaro un zid de nepătruns.

Atinse cu băgare de seamă lacătul ruginit, care scîrţîi ciudat, legănîndu-se în belciuge.

Setaro stătu multă vreme în faţa uşii. Întunericul nopţii devenea tot mai adînc. Nu-şi putea stăpîni enervarea crescîndă. Atinse din nou cu nerăbdare lacătul şi luă o hotărîre. Apucă lacătul şi-l suci din răsputeri.

Lacătul însă nu cedă. Setaro se înfurie. Luă prosopul de la brîu şi-l înfăşură în jurul lacătului. Apoi, adunîndu-şi puterile, îl suci din nou. Lacătul scîrţîi încetişor, dar puterile lui Setaro sleiră şi trebui să se odihnească vreo cîteva clipe.

Trase cu greu aer proaspăt în piept. Îşi auzea bătăile inimii. Mîinile îl dureau. de parcă cineva i le-ar fi strivit îndelung.

Apucă iarăşi lacătul cu amîndouă mîinile şi, încordîndu-se, încercă din nou. Din cauza efortului sîngele îi năvălise în obraz, gîfîia, şi picături de sudoare i se prelingeau pe frunte.

Se străduia din răsputeri să smulgă lacătul care, scîrțîind, părea că, în cele din urmă, va ceda.

Setaro își adună ultimele puteri.

— M-m-m, gemu el, încovoindu-și spatele. Era istovit. Simțea că-l părăsesc puterile și că se înăbușe.

Deodată, lacătul se desprinse de ușă zornăind și din opintire, Setaro căzu pe spate.

— În sfîrșit!

Aproape sufocat, își regăsea greu ritmul respirației. Dar strîngea în mînă lacătul smuls.

Sări în picioare și, gîfîind încă, trase de mînerul ușii. Aceasta, solidă și grea, se întredeschise cu un scîrțîit slab.

Inima lui Setaro bătea gata să se spargă. În sfîrșit, va dezlega misterul, va afla dacă mama lui mai trăiește.

Prin ușa întredeschisă se strecură în magazie. În beznă lovi cu piciorul un obstacol. Se trase înapoi și, întinzînd mîinile, pipăind, căută să descopere ce se afla în fața lui. Își dădu seama că drumul îi era barat de o altă ușă de fier! Trase de mînerul acesteia, dar ușa nu se clinti.

Pipăind mai departe descoperi sub mîner o broască mare. Înțelese că ușa era încuiată!

Mai smuci totuși mînerul, dar inutil, căci ușa nu se clinti nici de data aceasta.

Pierzînd speranța care încolțise în el după ce smulsese lacătul, se simți cuprins de disperare. Nu știa ce să mai întreprindă și stătea locului nehotărît, privind în gol, fără rost.

Ieși apoi din magazie și închise încet, în urma lui, ușa exterioară. Înțelesese cît era de greu să

pătrunzi în magazie! Afară domnea acum o beznă adîncă.

Coborî treptele de piatră ale scării ce ducea la magazie şi lovi cu piciorul lacătul pe care îl smulsese. Atîtea eforturi zadarnice! Îl ridică şi îl zvîrli cît mai departe. Lacătul căzu cu zgomot în iarbă. Istovit, Setaro porni spre casă.

★

— Domnule! Tatăl dumneavoastră binevoieşte să sosească, îi comunică bătrînul paznic, întîlnindu-l în curte. Am primit o telegramă

„Sosesc la ora 9,30 seara", scria în telegramă.

— La nouă treizeci? Nu mai e mult pînă atunci.

— Da. Am dispus să fie trimisă maşina

— Vine împreună cu mama?

— Cred că da.

Setaro se simţi tulburat. Din seara aceea n-o mai văzuse pe Misako şi acum îi era teamă s-o întîlnească.

Totuşi se duse la gară să-i întîmpine.

Ajunşi acasă, se aşezară la masă. Tatăl său bea bere, iar Misako, spre mirarea lui Setaro, îl servea. Setaro însă bea cidru şi mînca din fructele aduse de Misako de la Nagasaki.

— Nici la Suva nu-i prea răcoare! spuse Sesaku, întorcîndu-se spre Setaro şi ştergîndu-şi cu batista mustăţile uşor încărunţite.

— Da, azi e mai cald ca de obicei.

Într-adevăr, în seara aceea era o zăpuşeală neobişnuită.

— E timpul ploilor, interveni Misako şi îi mai turnă bere lui Sesaku. Vreau să-mi dai un sfat, Setaro.

— În ce privință ?

— Vreau să cumpăr un pian pe care să-l așez aici, în salon. Ce părere ai ?

Setaro ridică din umeri.

— Tu locuiești aici. În afară de asta, s-ar putea ca la vară să ne viziteze fiica lui Asai. În loc să transportăm pianul nostru de colo pînă colo, e mai bine să cumpărăm încă unul. Ești de acord ?

— Firește.

— Atunci să-i cerem bani tatei. Cred că te pricepi la instrumente muzicale, nu ?

— Da, în general mă pricep.

— Dacă-i așa, ar fi bine să alegi un pian cînd o să te duci la Tokio.

— Ia te uită, ce s-au apucat să discute ! sări Sesaku bine dispus. De unde știți voi că o să vă fac cadou un pian ?

— Ei, lasă, fiindcă am hotărît noi că avem nevoie de un pian, ne dai tu banii dacă te rugăm.

— Nu mai vorbi prostii, o întrerupse brusc Sesaku.

— Ha-ha-ha ! Și totuși o să trebuiască să-l cumpărăm ! Firește, unul străin e mai bun. Nu-i așa, Setaro ? Ce-i drept, pianele japoneze nu sînt mai prejos acum decît cele străine, dar totuși...

— Taci din gură ! strigă din nou Sesaku.

— Ce-i cu tine ? îl întrebă Misako mirată.

— Ascultați ! Auziți cum urlă ? O fi un cîine ?

Într-adevăr, un urlet prelung și lugubru răsuna undeva, departe, în liniștea nopții.

— Trebuie să fie un cîine.

— Nu, nu-i cîine.

— Atunci ce-ar putea să fie ?

— Poate-i un lup.

— Un lup?

— Sigur.

— Pe-aici nu sînt lupi! Trebuie să fie un cîine Sesaku îi privi pe rînd.

— Un cîine? Adevărat?

— Sigur că-i un cîine. De unde ai scornit că e urlet de lup?

Sesaku ridică paharul cu bere şi-l dădu pe gît ca să-şi ascundă tulburarea.

— Ai auzit vreodată cum urlă lupul? întrebă Misako, întorcîndu-se spre Sesaku.

— Nu-mi aduc aminte. Poate că am auzit, răspunse preocupat Sesaku. Ţin minte doar că bunicului meu, cînd era pe moarte, i se părea că vede lupi în jurul lui.

— Lupi?

— Da. Se vede că înnebunise. Zicea că în el trăieşte un lup. Şi urla prelung: „U-u-u..." Cred că aveam vreo şase ani pe atunci. Mi-aduc aminte că eram îngrozit.

— Cum poate un lup să trăiască într-un om?

— Ce mai întrebi? Omul înnebunise şi atîta tot. Hai, ajunge cu asta. Dă-mi orezul. Am impresia că m-am cam ameţit astă seară.

A doua zi, Setaro lucră pînă la prînz, fără să iasă din cameră. Apoi se plimbă cu barca şi seara se întoarse acasă mai devreme ca de obicei.

Fu foarte mirat cînd îl întîlni pe Sesaku, care venea dinspre fundul grădinii cu o sapă pe umăr, îmbrăcat într-o cămaşă şi nişte pantaloni vechi.

— Ce s-a întîmplat, tată?

— Ehei. Setaro, tatăl tău a devenit țăran, încercă să glumească Sesaku, înfigînd mulțumit sapa în pămînt. Călătoresc mereu și nu prea am timp să fac sport. De mult n-am mai luat sapa în mînă. Nimic nu e mai plăcut decît senzația de oboseală care te cuprinde de pe urma muncii fizice!

— Și ce-ai făcut?

— Am plivit iarba în jurul gutuilor și am presărat niște îngrășăminte. Copacii ăștia au fost plantați de Sidzue și uite ce înalți sînt! Cresc repede, nu-i așa? Acum au nevoie de îngrijire.

Se rezemă în sapă și își aprinse o țigară

— Vreau să și construiesc cîte ceva. În locul magaziei din fund am să ridic o vilă în stil european. În casa noastră toate odăile sînt după sistemul japonez, ceea ce e oarecum incomod. Apoi am să fac o intrare nouă, uite chiar aici.

— Va să zică vrei să dărîmi magazia?

— Da, n-am nevoie de ea și nici nu-mi place. Ce zici, gutuii or să fie potriviți cu vila în stil european? Mi se pare că o să iasă un lucru frumos. Plec acum la Simohama. Dacă ai ceva să-mi comunici, telefonează-mi acolo.

Aruncîndu-i o privire lui Setaro, își luă sapa pe umăr și plecă.

Tulburat, Setaro se îndreptă spre casă. Se duse în camera sa și stătu multă vreme nemișcat, gînditor.

În sfîrșit se auzi zgomotul mașinii care ieșea pe poartă. În aceeași clipă Setaro sări în picioare.

— Unde-i tata? o întrebă el pe femeia de serviciu.

— Chiar acum a plecat la Simohama.

Peste cîteva minute, Setaro se afla în faţa magaziei. Sub razele roşiatice ale soarelui care asfinţea, totul în jur părea un decor ireal.

Curînd magazia va fi dărîmată. Atunci va dispare definitiv şi taina ei, pe care el n-o va mai afla niciodată.

Frunzişul gutuilor înalţi arunca umbre pe peretele alb al magaziei. În locul lacătului rupt era acum o gaură. Tata îi spusese că fusese acolo să sape pămîntul în jurul gutuilor. Într-adevăr, pămîntul era săpat şi mușuroit cu grijă. Poate că tatăl său nici nu observase lipsa lacătului. Nu, nu era cu putinţă să n-o observe. Şi atunci ce şi-a putut închipui ?

Setaro trase încet uşa spre el. Ca şi în seara precedentă, se deschise, scîrţîind. Dar şi de data asta, cea de a doua uşă sta stavilă în faţa lui. Pe cînd o privea cu resemnare, tresări deodată înfiorat. I se părea că uşa de fier e întredeschisă. Se apropie de ea şi o cercetă mai atent. Uşa, pînă ieri ferecată, era acum într-adevăr întredeschisă şi razele soarelui cădeau pe podeaua celeilalte încăperi.

Îl cuprinse o bucurie de nestăpînit. Puse mîna pe mîner şi trase cu prudenţă.

Iată ! Uşa cedează... se deschide... s-a deschis !

La început, Setaro nu putu să desluşească decît conturul unor mobile mari, păstrate acolo. Se repezi în magazie, dar îşi aminti că nu vroia să fie deranjat. Se întoarse deci şi închise prima uşă, cea de afară. Apoi o trase bine şi pe cea de a doua. Numai după ce luă aceste precauţiuni privi în jur.

Fereastra, acoperită cu zăbrele de fier, era aşezată sus, aproape de tavan. Razele puternice ale

soarelui pătrundeau prin ea. Niște lăzi și diverse obiecte se îngrămădeau în stive înalte pe lîngă pereți. Hámuri și tolbe vechi cu săgeți atîrnau de piroane. Își aduse aminte că mai fusese acolo cînd era copil, și recunoscu hamurile.

Un val de tristețe adîncă îl cuprinse.

Ce ar putea afla aici, în magazia asta? Era o magazie obișnuită, ca multe altele. Sau poate vreo scrisoare de-a mamei lui să stea ascunsă aici, printre lucruri?

Într-o parte, sub acoperiș, se afla podul. O scară înaltă urca pînă sus. Se gîndi că poate acolo au fost păstrate unele lucruri mai deosebite. Urcă în fugă scara și, ajuns pe ultima treaptă, cercetă încăperea. Ceea ce îi fu dat să vadă îl uimi. Nu erau nici hamuri, nici tolbe sau lăzi. Podelele erau acoperite cu rogojini subțiri și cu un covor întins peste ele. La mijloc o masă mare, iar în jurul ei cîteva scaune frumoase. Pe masă era o scrumieră, un serviciu de ceai și un platou pentru prăjituri. Părea că cineva șezuse la masă doar cu cîteva clipe în urmă.

De ce era mobila asta aici?...

Începuse să se întunece. Setaro uitase pe ce lume se află. Picioarele lui parcă prinseseră rădăcini.

Deodată îl străfulgeră un gînd și un fior rece îi străbătu corpul. Dacă era cineva aici? Poate că cineva îl urmărea pe furiș!...

Se întoarse aproape fără voie și văzu ca prin ceață ceva alb lîngă perete. Își încordă privirea; pata aceea albă și difuză prinse să ia forme mai precise.

Un țipăt izbucni în pieptul lui și simți că i se înmoaie picioarele.

— Mamă ! Mamă ! Sidzue !

Mama lui îl privea !

Treptat, ochii i se obişnuiră cu semiobscuritatea şi, în jurul chipului mamei, se contură o ramă.

Setaro se apropie încet, atras de imaginea mamei, şi descoperi un portret în ulei, încadrat într-o ramă neagră, frumoasă, suflată cu aur.

Era ciudat că portretul nu fusese atîrnat pe perete, ci aşezat pe un şevalet mare. Lîngă şevalet se afla o masă, pe care fuseseră aruncate în dezordine culori şi pensule. Părea că cineva şi-a întrerupt lucrul numai cu cîteva clipe în urmă.

Setaro privea înmărmurit. Portretul nu era terminat. Faţa şi părul erau pictate cu multă minuţiozitate. Umerii şi bustul erau însă abia schiţate. Kimonoul nu era pictat de la umăr pînă la piept, iar mîna albă, care se rezema pe şold, avea indicat numai conturul.

I se păru că mama lui îl privea şi îi zîmbea.

Sleit de atîtea emoţii, Setaro se lăsă pe un scaun. Nu-şi amintea cum ajunsese în camera lui.

★

In noaptea aceea nu reuşi să adoarmă. Îl chinuia o neliniştе de nestăpînit. I se părea că îşi va pierde minţile.

De ce a găsit deschisă uşa magaziei ? În ajun mai era încă încuiată. Cine a deschis-o ? Tatăl lui, firеşte ! Numai el avea cheia de la magazie. Nimeni altul n-ar fi putut-o deschide. Nimeni ! Prin urmare el era cel care intrase în magazie. Pentru ce ? Ce căutase acolo ? De ce era un şevalet în magazie ? Cineva pictase acolo portretul mamei. Desigur, pictorul acela, despre care se spune că ar fi

fost iubitul lui Sidzue. Dar pentu ce fusese nevoie de toate astea? Se vede că se întîlneau acolo în taină.

★

Se ridică din pat cînd lumina difuză a zorilor începuse să pătrundă prin uşa întredeschisă. Îşi simţea capul greu, ca de plumb.

Ieşi din casă. Cerul era albastru, senin. O lună palidă îşi mai revărsa razele firave şi nu-ţi puteai da seama dacă mijeau zorile sau amurgea.

În casă domnea liniştea. Toată lumea mai dormea.

Setaro se îndreptă spre fundul grădinii. Magazia îi apăru ca şi în alte dăţi, greoaie şi misterioasa.

Stătu multă vreme rezemat de uşa ei. Acum nu mai dorea să intre în magazie. Dar nici de plecat nu se putea hotărî să plece.

Sirena fabricii se auzi în depărtare. Apoi liniştea se lăsă din nou.

Deodată i se păru că ajung pînă la el nişte zgomote slabe. Abia se auzeau şi, totuşi, erau distincte. Setaro se întoarse brusc. Sunetele veneau parcă din magazie!

Îşi lipi urechea de uşă şi ascultă. Într-adevăr, sunetele veneau de acolo. Un timp încetau, dar se auzeau apoi din nou. Păreau a fi şoapte, adică nu. mai curînd paşi şi foşnet de haine.

Setaro se cutremură: era cineva în magazie! Cine putea să fie? Un om sau o nălucă? Gîndul acesta îl ţintui locului. Zgomotele deveneau mai puternice. Da, erau paşii unui om care cobora încet scara. Îngrozit, Setaro se feri de lîngă uşă.

Mai întîi scîrţîi uşa de fier dinăuntru. Apoi se auzi cum cineva o închide. Încremenit, Setaro nu-şi lua ochii de la uşa exterioară.

În fine, aceasta se deschise încet şi silueta unui om apăru în prag.

„Tată!" vru să strige Setaro, dar nu-şi putu descleşta gura.

Văzîndu-l pe Setaro, Sesaku se miră, dar se stăpîni imediat şi îi zîmbi.

— Tu eşti, Setaro? Te-ai şi sculat? întrebă el, închizînd uşa în urma sa. Ţinea în mînă un pachet mare şi plat.

— Bine că te-am întîlnit. Tocmai mă pregăteam să-ţi dau asta.

— Dar ce este în pachet?

— Portretul lui Sidzue. E de mult aici. M-am gîndit că ar fi bine să-l iei tu, îi răspunse Sesaku privindu-l atent pe Setaro. Ai nevoie de el?

— Desigur, îi răspunse Setaro fără să stea pe gînduri.

— Dacă-i aşa, e mai bine să-l ducem în casă. Rama s-a cam stricat şi trebuie reparată.

După ce-i dădu pachetul, Sesaku îşi scutură mîinile fără grabă.

— E o vreme excepţional de frumoasă. Numai de n-ar ploua. Azi începem lucrul.

— Începeţi dărîmarea? întrebă Setaro.

— Nu, deocamdată nu dărîmăm magazia. Trebuie să scoatem mai întîi lucrurile din ea. Nu-i o treabă uşoară. Gîndeşte-te şi tu cum e mai bine să construim casa cea nouă, pentru că ai să locuieşti, cred, mai mult decît mine aici.

Sesaku nu discutase niciodată atît de liniştit cu Setaro.

fară bura. Setaro lua micul dejun împreună cu Misako. Sesaku plecase în seara precedentă.

— Ce vreme urîtă! spuse Misako privind în stradă şi încruntîndu-se. Nu se poate începe construcţia pe o vreme ca asta.

Setaro îşi ridică privirile obosite. Îl durea capul. Întrebă:

— Cînd începe dărîmarea?

— Cînd o să se îndrepte timpul. În ceea ce mă priveşte, mi-e indiferent. N-au decît să repare magazia veche sau să zidească ceva nou. Cred că totuşi ar fi mai bine s-o dărîme. Prea e sinistră!

Setaro mînca tăcut şi fără poftă. Ea urmă:

— În magazia aia sînt fantome.

— Fantome?

— Nu ştii că în ea sălăşluiesc sufletele morţilor care ne influenţează pe noi, pe cei vii? Pe tata, pe mine, pe tine...

Setaro întrebă:

— S-a hotărît de mult să se reconstruiască magazia?

— Nu cred. Mi se pare că tata s-a decis cu totul pe neaşteptate.

Setaro puse ceaşca pe masă.

— Nu mai doreşti un ceai? N-ai băut decît o ceaşcă!

— Nu prea mă simt bine.

— Iar ? Îmi pare rău. Într-adevăr, eşti cam palid.

— Se vede că am răcit. Nu e nimic grav.

— Trebuie să te păzeşti. E o vreme...

Pe Setaro îl lua cu frig şi simţea că îl trec fiori.

— Tata s-a schimbat foarte mult, nu-i aşa ? S-a făcut mai bun, mai blînd.

— N-am prea observat.

Setaro îşi dădea seama însă că în ultima vreme începuse să aibă alte simţăminte faţă de tatăl său. Acum, cînd era aproape sigur că mama lui îşi înşelase soţul, nutrea un sentiment de compătimire pentru Sesaku. Începuse să admită că tatăl lui nu devenise din senin atît de aspru. Cu toate astea. Setaro nu-şi ura mama. Ca şi pînă atunci, rămînea pentru el omul cel mai bun şi mai scump din lume.

— Ar fi bine să te culci puţin.

— Nu, nu sînt chiar atît de bolnav.

Misako era în ziua aceea surprinzător de reţinută cu Setaro, care nu-şi putea da seama dacă purtarea ei era prefăcută sau firească. De ce îl sărutase cu atîta patimă ? De fiecare dată cînd îşi aducea aminte de seara aceea îl cuprindea neliniştea şi tristeţea. Sărutul ei îl obseda zi şi noapte.

— N-ai febră ? Ai o privire cam ciudată, spuse Misako, fără să-şi ia ochii de la Setaro.

El îşi lăsă privirea în pămînt.

Intră servitoarea şi anunţă :

— Domnule, vă caută cineva.

— O femeie ?

— Da, domnule.

O lumină lăuntrică înseninâ faţa palidă a lui Setaro. „E Miţue ! Mi-a promis că vine astăzi", gîndi el.

— Unde e?

— Aşteaptă în antreu.

Intr-adevăr o găsi pe Miţue în antreu. Se vedea că nu se simte la largul ei în această casă.

— Ce bine că ai venit. Intră, te rog.

— Sînt foarte grăbită. Sînteţi liber deseară?

— Deseară? Da, n-am nici un program

— Atunci...

Se apropie de el şi-i şopti:

— A sosit omul acela.

— A sosit?

Ochii lui Setaro străluciră de bucurie.

— Vă aşteaptă deseară la Simohama. Aţi putea veni?

— Sigur că am să vin.

— Atunci vă aştept la ora şase în staţie. Mergem cu autobuzul. Acum, însă, mă duc. Am nişte treburi.

Şi Miţue plecă în grabă.

La dejun, Setaro nu putu mînca nimic. Ascultă sfatul lui Misako, luă o doctorie şi se culcă.

Se cufundă într-un somn adînc şi, după toate probabilităţile, dormi mult. Cînd se trezi, era lac de transpiraţie. Capul, însă, nu-l mai durea.

Sări grăbit din pat. Era încă prea devreme să se ducă la întîlnire. Ridicîndu-se, simţi iarăşi o greutate şi o durere ascuţită în cap, aşa că se culcă din nou.

Mai tîrziu, cînd veni timpul să se scoale, află că Misako plecase la vila din Simohama.

Se îmbrăcă şi ieşi în stradă. Tot mai bura. Simţea o mare slăbiciune în picioare şi uneori îl lua cu frig, de parcă l-ar fi stropit cineva cu apă.

Ajunse în staţie o dată cu Miţue. Schimbară numai o privire şi se urcară în autobuz.

Vîntul sufla, iar ploaia bătea în geamuri. Setaro era mereu scuturat de friguri.

Nu schimbară nici un cuvînt în autobuz şi nici după aceea pe strada Simosuva. Setaro mergea tăcut în urma lui Miţue. Simţi că ameţeşte şi se opri.

— Ce-i cu dumneavoastră, domnule?

— Am răcit. Se vede că am puţină febră. Dar nu-i nimic grav.

Porniră mai departe.

Se strecurară prin curţi şi dădură curînd de o cărare, pitită pe lîngă garduri. După ce se uită în jur, Miţue deschise uşa unei case şi intră. Setaro o urmă.

Un tînăr cu ochelari le ieşi în întîmpinare. După ce schimbă o privire cu Miţue, dădu din cap şi îi spuse lui Setaro:

— Intraţi, vă rog!

— Acum vă las, domnule. Aveţi la dispoziţie o oră întreagă, îi şopti Miţue şi plecă.

Urmîndu-l pe omul cu ochelari, Setaro străbătu o terasă ce se întindea în jurul casei. Ocolind, văzu pe faţadă firma unei măcelării şi nişte becuri roşii. Abia acum îşi dădu seama că se afla în casa unui negustor de carne.

În camera din fund, un bărbat tînăr, îmbrăcat într-un kimono albastru din pînză de bumbac, citea aplecat asupra unei cărţi. Cînd intră Setaro, îşi ridică privirea.

Era omul acela! Iată că îl întîlnea pentru a treia oară.

Văzîndu-l pe Setaro, îl salută cu o înclinare scurtă a capului.

— Iertați-mă că vă deranjez, murmură Setaro.

— Nu face nimic, nu face nimic.

Bărbatul cu ochelari turnă ceaiul în cești.

— Serviți, vă rog!

— Udzuhasi, îl cunoști pe domnul Furuhata?

— Nu.

Bărbatul cu ochelari, pe care-l chema Udzuhasi, îl privea prietenos pe Setaro.

— Eu însă vă cunosc, spuse Setaro.

— Da? De unde?

— N-ați făcut școala primară la Kamisuva?

— Ba da. Pe atunci aveam o prăvălie la Kamisuva. Și dumneavoastră ați urmat școala acolo?

— Da, eram cu două clase în urma dumneavoastră.

— Așa!

— De pe atunci purtați ochelari, de aia vă și țin minte.

— Ia te uită, domnule! exclamă Udzuhasi izbucnind în rîs.

— Știi, domnul Furuhata e fratele meu de lapte, spuse Oțuki zîmbind și privindu-l extrem de prietenos.

— Adevărat?

— Da. Mama mea a fost doica lui.

— Hm! Ce diferiți pot fi frații de lapte.

— La drept vorbind mama mea nu i-a dat să sugă. I-a fost doică numai cu numele.

Udzuhasi se ridică și se scuză înainte de a ieși:

— Vă rog să mă iertați. Mă duc să văd de prăvălie.

— Acum, la treabă, spuse Oțuki serios. În general, cunosc motivul pentru care ați vrut să mă

întîlniți. Vreți să aflați soarta mamei dumneavoastră, nu-i așa?

— Da, de aceea v-am rugat să-mi acordați o întrevedere.

— La drept vorbind și eu am vrut să mă întîlnesc cu dumneavoastră, să discutăm despre asta. Cu ce să începem? V-am transmis comunicarea mamei mele. Mama a fost foarte bucuroasă fiindcă a apucat să mă mai vadă, dar am impresia că și mai mult a bucurat-o faptul că putea să vă transmită prin mine unele informații importante. Înainte de toate vreau însă să precizez ceva. După cît se pare, toată lumea crede că arestarea mea a pricinuit boala mamei. Dar nu-i așa. Mama se îmbolnăvise înainte ca eu să fi intrat în pușcărie și cauza adevărată a bolii ei a fost soarta lui Sidzue, din a cărei pricină a suferit cumplit.

— Da, înțeleg și vă cred.

— Mama a știut despre Sidzue ceea ce n-a știut nimeni altul. Dar nu putea să împărtășească nimănui taina ei și de aceea se chinuia.

Setaro tresări și deveni palid

— Mama mea a fost roaba moralei feudale, continuă Otuki. Pentru ea, relațiile dintre stăpîni și slugi erau intangibile și inamovibile. Toți membrii familiei dumneavoastră erau considerați de mama mea ca stăpîni. Cunoscînd taina lui Sidzue, a ajuns într-o situație fără ieșire pentru ea. De dragul dumneavoastră și al mamei dumneavoastră ar fi trebuit să dezvăluie acea taină. Dar din cauza tatălui dumneavoastră, nu putea face nici o destăinuire. Toți trei erați stăpînii ei. De aceea, nu știa cum să procedeze. Firește că nici nu putea să știe, adause

Oțuki zîmbind. Frămîntarea aceasta a făcut-o să sufere mult și, pînă la urmă, a îmbolnăvit-o și i-a adus moartea. În felul acesta, familia dumneavoastră mi-a ucis mama. De altfel, nu numai familia dumneavoastră e vinovată de moartea ei, ci însăși regimul capitalist, cu rămășițele lui feudale. Mama mea n-a fost singura victimă a acestui regim. El strivește, jefuiește și distruge întregul nostru popor. Vă urăsc familia, care mi-a ucis mama, dar și mai mult urăsc regimul actual. Și noi vom lupta cu toată hotărîrea împotriva acestui regim odios. M-ați înțeles ?

— Da, v-am înțeles, abia izbuti să îngăime Setaro.

— Se pare că, pînă în cele din urmă, mama mea a luat totuși o hotărîre. Probabil că vă iubea foarte mult pe dumneavoastră și pe mama dumneavoastră. Față de tatăl dumneavoastră nutrea numai sentimentul datoriei pe care-l are o slugă credincioasă pentru stăpînul ei dar, după cît se pare, nu-l prea iubea. Iubirea a învins datoria. În orice caz, se vede că a luat hotărîrea de a vă dezvălui cîte ceva. Astfel a luat naștere bilețelul cu pricina. Dar după cum v-am mai spus, mai e altceva, cu mult mai important. Mama nu s-a putut totuși hotărî să vă spună tot ce știa ; dar ceea ce v-a ascuns dumneavoastră mi-a povestit mie, rugîndu-mă să nu mai împărtășesc nimănui cele auzite, nici măcar dumneavoastră. În sinea ei, însă, sînt încredințat că spera să vă povestesc totul.

Oțuki își aprinse o țigară.

— Dacă dăm crezare povestirii ei, lucrurile s-au petrecut, în general, în felul următor :

De emoție, Setaro simțea că se înăbuşe.

— Se spune că mama dumneavoastră a fugit de acasă cu pictorul Tamaki. Că acest pictor ar fi fost iubitul ei încă înainte de a se mărita cu tatăl dumneavoastră. Aţi auzit ceva despre toate astea?

— Da — rosti Setaro cu greu — dar e tot ce ştiu.

— Se pare însă că ei n-au fugit nicăieri. Dacă ne bazăm pe spusele mamei, înseamnă că au murit amîndoi pe moşia dumneavoastră. Aveţi acolo o magazie veche, nu?

— Da. Există o magazie...

— Mama spunea că s-au sinucis în magazia aceea. Dar nu s-au sinucis ca doi îndrăgostiţi care aleg acest sfîrşit. Cineva i-a silit să se sinucidă. Şi acel cineva a fost tatăl dumneavoastră.

Pe Setaro îl treceau fiori de groază, ascultînd această destăinuire.

— Mama mai spunea că Tamaki sosise la Suva cu puţin înainte de această întîmplare. Tatăl dumneavoastră a fost acela care a insistat ca el să vă frecventeze casa. Pe atunci, nici mama dumneavoastră, nici Tamaki nu nutreau nici un sentiment condamnabil unul faţă de celălalt. Mai mult decît atît, mama afirma că zvonul despre dragostea lor înainte de căsătoria cu tatăl dumneavoastră nu era întemeiat. Domnul Furuhata a răspîndit acest zvon, deşi ştia că n-a fost vorba de iubire şi că fuseseră doar logodiţi. Tot el l-a rugat pe Tamaki să-i facă portretul lui Sidzue, fapt pe care mai tîrziu l-a ascuns cu străşnicie. Numai mama mea l-a aflat, în ce fel nu ştiu. Ea mi-a spus că, la început, Sidzue a refuzat să pozeze. Dar tatăl dumneavoastră a in-

sistat atîta, încît pînă la urmă a cedat. Pictorul îi făcea portretul chiar în magazia aceea. La început era vorba să pozeze în chioşcul învecinat, dar tatăl dumneavoastră şi-a schimbat hotărîrea. Şi atunci...

Oţuki îşi întrerupse brusc povestirea. Tăcu şi ascultă. De afară se auzea numai răpăitul ploii.

— ...au dispărut pe neaşteptate amîndoi, continuă el. Tatăl dumneavoastră a trimis oameni să-i caute, a anunţat poliţia şi, în general, a făcut mare zarvă. Curînd fură găsite nişte sandale de lemn şi nişte pantofi pe mal, pe cărarea ce duce de la casa dumneavoastră spre lac. Toată lumea şi-a zis că cei doi îndrăgostiţi se aruncaseră în lac şi în felul acesta cercetările au luat sfîrşit. Mama mi-a mărturisit însă că nu s-au sinucis din dragoste, ci au fost ucişi, în magazie, de către tatăl dumneavoastră, care ar fi înscenat şi pretinsa sinucidere.

Setaro asculta în tăcere şi simţea că sîngele îi îngheaţă în vine.

— Se pune întrebarea: pentru ce a avut nevoie tatăl dumneavoastră să-i ucidă? Mama mea zicea că toate astea erau legate de afacerile băncii din Suva, care se afla atunci în pragul falimentului. Lovită de valul primei crize financiare, s-a văzut ameninţată cu retragerea masivă a depunerilor. Banca aceea era condusă de familia mamei dumneavoastră. În felul acesta şi familia dumneavoastră era direct legată de bancă. În cazul în care banca ar fi dat faliment, aţi fi avut de suferit şi dumneavoastră. Pericolul acesta nu se putea evita decît prin ruperea legăturilor de rudenie cu familia mamei dumneavoastră. Iată întreg adevărul. Iată de ce au murit mama dumneavoastră şi pictorul Tamaki.

Setaro se sufoca şi nu-şi mai putea înălţa capul, care îi căzuse în piept.

— După cum mi-a spus mama, tatăl dumneavoastră bănuia probail că ea aflase tot adevărul. Atunci l-a angajat pe unchiul meu, pe Tino, fratele mai mic al mamei, ca secretar personal. Puţin după aceea, familia lui Tino începu să prospere ca din senin. Se vede că asta a obligat-o şi mai mult pe mama să tacă. Fiindcă pentru ea, bunăstarea familiei era mai presus de orice. Iată din ce pricină nu s-a putut hotărî să vă dezvăluie taina asta, nici măcar dumneavoastră.

Oţuki trase din nou din ţigară.

— Asta-i tot ce aveam să vă împărtăşesc. Aţi intrat în magazie?

— Da, am izbutit să intru.

— Şi?

— Am găsit un portret neterminat al mamei mele.

Setaro fu cuprins de o tristeţe adîncă. Pînă în clipa asta nutrise o vagă speranţă că mama lui ar mai putea fi în viaţă.

— Şi altceva nimic?

— N-am mai găsit nimic altceva.

— Ciudat. Ce credeţi despre cele ce v-am povestit?

— Ce pot să cred?

— Vi se pare, probabil, că mama mea s-a înşelat, nu?

In clipa aceea, din prăvălie se auziră glasuri înăbuşite care vorbeau şoptit. Ochii lui Oţuki scînteiară. Luă repede ţigările ce se aflau în faţa lui, zîmbi şi spuse: „Ei, cu bine!" Apoi, cît ai clipi, se făcu nevăzut. Dar abia dispăruse spatele lui îm-

brăcat într-un kimono de bumbac, că un trosnet răsună dincolo de uşa care fu dată de perete şi un grup de oameni năvăli în cameră :

— Uite-l ! A sărit pe fereastră ! Prindeţi-l !

Setaro nu mai apucă să audă altceva. Încercă să se ridice de pe scaun, dar fu trîntit la pămînt, unde se întinse cît era de lung. Nu mai simţi decît dureri ascuţite, pricinuite de loviturile de pumni şi de picioare pe care le încasa. Cei care năvăliseră în cameră înjurau grosolan.

Tot corpul îl durea îngrozitor, nu putea face nici o mişcare. Chiar respiraţia îi pricinuia dureri. Trase aer în piept şi îşi pierdu cunoştinţa.

Cînd începu să-şi revină, îşi dădu seama că cineva îl tîra din prăvălie prin ploaie. Era legat ca un balot. Strînse din dinţi ca să poată suporta durerea provocată de frînghiile care îi intrau în carne. Cîţiva oameni îl azvîrliră într-o maşină.

Deodată își reveni în fire. Încercă să deschidă ochii, dar nu avu destulă putere.

Capul îl durea îngrozitor. Gîtlejul îi era uscat și setea îl chinuia. Avea febră, probabil chiar foarte mare.

Încercă să se miște, dar țipă de durere.

În cele din urmă își aminti că fusese bătut și lovit cu picioarele. Se mișcă și simți dureri în spate, în picioare și în mîini, agravate desigur și de frînghiile cu care fusese legat. Simțea pielea din jurul ochilor și buzele umflate și țepene.

Cu greu, întredeschise în fine ochii. Un bec gălbui lumina slab încăperea. Mai mult ghici decît văzu niște zăbrele de fier.

„Sînt la poliție — se gîndi el — într-o celulă". Încercă să se ridice în picioare, dar o durere ascuțită îi străbătu din nou tot trupul. Gemu și strînse din dinți.

Își aduse aminte de cele petrecute.

Îl legaseră ca pe un balot, îl aruncaseră în mașină și-l duseseră la poliție. Aici dezlegaseră frînghiile și-l azvîrliseră în camera asta. Apoi lacătul de la ușă fusese închis și totul se cufundase în beznă.

Nu știa cîtă vreme trecuse de atunci. Parcă intrase cineva și îi vorbise. Nu-și putea însă aduce aminte cine fusese și ce îi spusese.

Pe urmă un zgomot îl făcuse să deschidă ochii. Era lumină. I se păruse ciudat că se făcuse atît de repede ziuă. Nu mai înțelegea nimic. Simțea numai că tot corpul îi arde. Apoi totul pierise din nou.

Acum se trezise și asculta atent. Nu se auzea nici un zgomot. Cît o fi ceasul? Duse mîna la brîu și constată cu mirare că nu mai avea nici ceas, nici curea.

Deodată, răzbi pînă la el ecoul unor lovituri grele. Cineva țipa cu o voce îngrozitoare. Pe Setaro îl trecură fiorii. Țipătul se stinse într-un geamăt. Ce se petrecea dincolo? Părea că se dă o luptă. Dar cine oare se lupta în toiul nopții?

Din depărtare se auziră pași care se apropiau de încăperea în care zăcea el.

Ascultă cu înfrigurare. Într-adevăr, cineva venea într-acolo. Acum urcă treptele... S-a oprit în dreptul ușii.

Cheile zăngăniră și ușa se deschise.

— Scoală! Vino încoace!

Abia se putu ridica. Făcu vreo cîțiva pași, clătinîndu-se. O durere ascuțită în tîmple îl sili să se oprească și să se rezeme de perete. Își adună puterile și ieși pe ușa joasă ce dădea în coridor. Aici i se dădu cureaua.

— Mișcă!

In spatele lui mergeau doi inși îmbrăcați în haine civile.

Setaro abia își trăgea picioarele. Se sufoca și sudoarea îi curgea șiroaie pe față.

Acum îşi dădu seama în ce hal eda. Kimonoul îi era plin de noroi şi în locul mînecilor atîrnau nişte zdrenţe. O poală fusese ruptă şi lipsea. Mîna dreaptă îl durea. Îşi suflecă mîneca şi văzu că braţul era vînăt şi umflat.

Fu dus într-o încăpere mică. Anchetatorul stătea la o masă, iar cei doi inşi se postară lîngă el.

— I-o fi într-adevăr rău, spuse unul dintre ei.

— Ce are? întrebă anchetatorul punîndu-i mîna pe frunte. Hm... Parcă ar avea febră. Hai, stai jos.

Setaro mai mult căzu pe un scaun.

— Scuzaţi-mă... Aş dori un pahar cu apă...

Cel ce şedea la masă rînji.

— Apă? Dar ceai nu vrei? Se vede că eşti pentru prima oară pe la noi. Toată lumea ştie cît de gentilă e poliţia specială [1].

Setaro sorbi paharul dintr-o înghiţitură.

— Aş mai vrea puţin!

— Bea, bea! Acum te simţi mai bine?

Setaro mai bău un pahar. Ceaiul slab, care-i răcorea gîtlejul uscat, i se păru foarte gustos.

— Mai vreau!

— Eşti băutor, nu glumă! Dar nu face nimic, bea cît vrei.

Anchetatorul îi mai turnă chiar el un ceai.

— Eşti băiat frumos. Cînd ai o mutră ca a ta, n-ai de ce să te ocupi cu treburi de-astea. Poţi să cîştigi lucrînd oriunde. Chiar actor de cinema ai putea să te faci. Straşnic ai mai cîştiga. Ce zici?

Setaro tăcea, cuprins de un dezgust profund.

Anchetatorul era foarte dichisit. Părea destul de tînăr, deşi era aproape complet chel. Ceilalţi doi

[1] Poliţie politică secretă.

erau un bărbat de vreo cincizeci de ani, care începuse să încărunțească, și un tînăr.

— Totul e bine, dacă se termină cu bine. Acum ai să ne povestești totul ca un adevărat bărbat. De amănunte de prisos n-avem nevoie. Vorbește-ne numai despre lucrurile importante. Dar să ne înțelegem din capul locului: să nu pierdem vremea de pomană, nici unii, nici alții. De acord?

Anchetatorul accentuă ciudat cuvintele „să nu pierdem vremea de pomană". În timp ce vorbea, bătea cu creionul într-o hîrtie liniată.

— Cînd ai sosit aici?

— Unde „aici"?

— La Suva. Cînd ai sosit la Suva?

— M-am înapoiat la Suva în mai.

— Așa! Va să zică ești aici încă din mai?

Anchetatorul schimbă o privire cu agenții.

— Ai spus „m-am înapoiat". Ești născut la Suva?

— Da.

— Unde te-ai născut? La Simosuva?

— La Kamisuva.

— La Kamisuva? Și unde la Kamisuva?

— Pe Takasima.

— Pe Takasima! La ce număr?

— La numărul doisprezece.

— Numele și pronumele.

— Furuhata Setaro.

— Furuhata. Cu ce ideogramă scrii „se"?

— Cu ideograma „stimat".

— Vîrsta.

— Douăzeci de ani.

— Ai părinți?

— Am tată.

— Cum îl cheamă?

— Furuhata Sesaku.

Anchetatorul tăcu, holbîndu-şi ochii.

— Lasă glumele, nemernicule ! răcni el şi-l plesni pe Setaro cu palma peste obraz. Păstrează măsura cînd minţi !

Îl mai lovi o dată. Setaro se clătină şi era să cadă de pe scaun, dar îşi regăsi echilibrul.

— Răspunde cumsecade, cînd te întreb, ticălosule ! Fiul domnului Furuhata nu poate fi unul ca tine.

Fără să vrea, lui Setaro i se umplură ochii de lacrimi. Încleştîndu-şi dinţii şi luptînd contra ameţelei, îl privi cu ură pe anchetator.

— Dacă vă închipuiţi că mint, chemaţi-l pe tata aici.

Anchetatorul îl privi ţintă.

— Va să zică susţii că eşti fiul domnului Furuhata ? Bine, să controlăm. Cîţi ani are tatăl tău ?

— Patruzeci şi şase.

— Cum o cheamă pe mama ?

— Misako.

— Vîrsta ?

— Douăzeci şi opt.

— Probail că mai trăieşte bunicul. Cum îl cheamă ?

— Sesuke.

— Vîrsta ?

— Şaptezeci şi unu.

— Bunica ?

— Siun.

— Vîrsta ?

— Şaizeci şi cinci.

— Aşa...

Anchetatorul îi punea repede întrebările una după alta. După ce termină de întrebat, schimbă o privire întunecată cu funcționarul care întocmea procesul-verbal.

— Dă un telefon la Kamisuva!

Unul dintre agenți ieși grăbit.

— Ești într-adevăr fiul domnului Furuhata? insistă anchetatorul încurcat.

— N-am obiceiul să mint.

Agentul se întoarse curînd. Anchetatorul îl privi întrebător.

— Totul e exact.

— Hm...

Anchetatorul începu să dea semne de neliniște. Se ridică în pripă și spuse unuia dintre agenți:

— Vino o clipă!

Ieșiră amîndoi din cameră. Agentul cel tînăr, care rămăsese cu Setaro, fuma nepăsător.

Anchetatorul reveni singur.

— Ești student? întrebă el, cercetîndu-l din ochi pe Setaro.

— Da.

— Unde studiezi?

— Sînt student în anul întîi al școlii superioare.

— Și de ce ești aici? Ce, acum e vacanță?

— Lipsesc de la școală fiindcă sînt bolnav.

— Așa. Și cînd ai început să participi la asta?

— La ce?

— Nu fă pe naivul!... La mișcarea revoluționară sau cum naiba îi mai ziceți voi.

— Nu particip la nici un fel de mișcare.

— Nu participi?

Privirea anchetatorului se înăspri din nou.

— Termină! Cu noi nu-i de glumit.

Totuşi, acum tonul lui era cu totul altul.

— Nu particip la nici un fel de mişcare.

— Dacă nu participi, ce cauţi la întîlniri?

Setaro se zăpăci.

— Ce ai căutat în casa aceea?

Abia acum îşi dădu seama Setaro ce răspundere mare îl apăsa. Răspunsul lui putea abate mari nenorociri asupra multor oameni. În orice caz asupra lui Miţue şi a lui Oţuki.

— Nici n-am ştiut ce fel de casă e aceea.

Era hotărît să nu-i trădeze pe Miţue şi pe Oţuki. Va suporta toate încercările, oricît de grele ar fi.

— Cum n-ai ştiut? Doar ai fost acolo!

— Nu înţeleg despre ce fel de întîlniri vorbiţi!

Setaro era disperat. Gîndea intens, căutînd febril răspunsuri cît mai veridice. Cu cine spuneţi că m-am întîlnit?

— Tu trebuie să ştii mai bine decît noi.

În clipa aceea îi veni o idee şi începu să vorbească supărat:

— Am primit o scrisoare anonimă. Pe plic nu erau trecute nici numele, nici adresa. Înăuntru era un bilet prin care eram chemat la şapte seara la Simosuva, să mă întîlnesc şi să discut cu cineva. Am fost foarte mirat şi totuşi m-am dus. Acolo mă aştepta un necunoscut. Vroiam tocmai să-l întreb ce vrea de la mine, cînd aţi năvălit dumneavoastră.

Furia şi sentimentul jignirilor suferite îl împiedicau să vorbească liniştit.

— Iar dumneavoastră ce-aţi făcut cu mine? izbucni Setaro şi ochii i se umplură iarăşi de lacrimi.

— Spui adevărul? mormăi anchetatorul extrem de îngrijorat.

— Trebuia să mă întrebaţi de la început şi lucrurile s-ar fi lămurit de mult.

Setaro îl privea acum pe anchetator cu ochii injectaţi şi plini de ură.

— Cum arăta necunoscutul acela? întrebă anchetatorul încurcat.

— Cum arăta? Era tînăr...

— Ce vîrstă avea? Cel puţin cu aproximaţie.

— Era cam de-o vîrstă cu mine.

— Purta haine europeneşti sau kimono?

— Kimono. Un kimono de bumbac cu desene în pătrăţele.

— Aha...

Uşa se deschise şi în pragul ei apăru agentul cel vîrstnic. Făcu un semn din ochi anchetatorului care se ridică şi ieşi.

Setaro oftă adînc şi închise ochii. Broboane de sudoare îi acopereau fruntea.

Corpul îl durea, dar sufletul îi era plin de bucurie: va să zică nu l-au prins pe Oţuki!

Uşa se deschise şi auzi că intră cineva. Nu mai găsi însă puterea să deschidă ochii. Un singur gînd îi stăruia în creierii: să nu dea în vileag pe nimeni, să nu trădeze pe nimeni.

— Aşadar spui că n-ai ştiut într-adevăr nimic?

Setaro îşi veni în fire şi întredeschise ochii. Văzu înaintea sa o pată luminoasă. Era faţa anchetatorului.

— Spui adevărul?

Nu înţelegea întrebarea ce i se punea, dar în schimb se simţea nespus de uşor.

Deodată fața anchetatorului deveni surprinzător de mică și dispăru în depărtare. În aceeași clipă simți că alunecă de pe scaun...

Cîtă vreme trecuse nu-și putea da seama. Cineva îl scutură de umeri. În sfîrșit, își recăpătă cunoștința și deschise ochii.

Stătea culcat pe niște rogojini, dar de cînd era acolo nu ținea minte. Capul tot îl mai durea. N-avea putere să se ridice.

— Hei, tu, scoală-te!

În fața lui se afla acum un agent în uniformă. În spatele acestuia ardea un bec electric, gălbui.

— Au venit de acasă să te ia. **Haide!**

Setaro nu putu să înțeleagă cine a venit și de unde a venit.

— Hai, scoală! Reazemă-te de umărul meu.

Pînă la urmă, agentul îl luă în cîrcă și ieși cu el.

— Vai! Setaro! Ce s-a întîmplat cu tine? auzi el vocea lui Misako.

Setaro îi recunoscu cu greu pe Misako și pe Tino, care stăteau în fața lui. Nu se putea ține pe picioare și fu așezat pe un scaun. Lacrimile curgeau șiroaie pe obrajii lui.

Misako își frămînta mîinile:

— Cine te-a bătut în halul ăsta? Uite în ce hal ți-e kimonoul!

Revoltată, se întoarse spre agenții care se strînseseră în jurul lor:

— Ei? Ei te-au bătut?

— Nu, doamnă. Am să trec deseară pe la dumneavoastră și am să vă explic totul.

Comisarul de poliție, pesemne șeful secției, făcea temeneli peste temeneli.

Setaro îşi mai dădu seama că Misako şi Tino îl purtau pînă la maşină. Apoi îşi pierdu din nou cunoştinţa.

Mai tîrziu, nu ştia dacă în vis sau în realitate, vedea din cînd în cînd faţa lui Misako. Îi turna ceva pe gură. Era ceva neplăcut, dar el n-avea destulă putere să-i dea mîna la o parte. Altă dată, Misako se aplecă asupra lui şi i se păru că-i spune ceva. Uneori i se părea că plînge. Dar nu putea să desluşească şi să înţeleagă cuvintele.

Apoi imaginea lui Misako dispăru. În locul ei apăru faţa unei femei necunoscute. Cîteodată apărea şi un bărbat necunoscut. Toate acestea se învălmăşeau în mintea lui. Îi era rău.

Dar iată că într-o dimineaţă senină, îşi reveni în fire. Lumina puternică a soarelui care inunda terasa îi rănea încă ochii.

Femeia necunoscută şedea lîngă patul lui. Era îmbrăcată într-un halat alb. Era, probabil, o infirmieră ; îl întrebă :

— Cum vă simţiţi ?

— Mi-e sete !

Gîtlejul îi era uscat şi vocea de-abia i se auzea.

— N-am auzit : ce-aţi spus ?

— Apă !

— Îndată !

Femeia apropie de buzele lui un vas de sticlă cu gîtul subţire. Un lichid dulceag i se prelinse în gură. Setaro închise ochii şi bău cu sete.

Simţi apoi o mînă atingîndu-i uşor fruntea.

— Sînteţi mai bine. Nu mai aveţi febră.

— Unde-i mama ? întrebă el cu glas răguşit.

— Se întoarce astăzi. A telefonat adineauri. Soseşte la ora opt.

— De unde vine ?

— A plecat alaltăieri la Tokio. A avut acolo unele treburi urgente. Era foarte necăjită că vă lasă bolnav. A întrebat şi ieri la telefon cum vă simţiţi.

— Şi tata ?

— După o călătorie de afaceri s-a dus şi el direct la Tokio, unde va mai rămîne o bucată de vreme.

Setaro nu putea urmări tot ce spune sora. Pricepu doar că nici Misako, nici tatăl lui nu erau acasă. Lipsa lui Misako îl întristă.

Îi era dor de Misako şi aştepta cu nerăbdare întoarcerea ei.

Seara bău puţină zeamă de orez şi mîncă chiar puţină supă. După aceea, însă, se simţi foarte obosit şi aţipi.

Cînd deschise ochii, i se păru că e noaptea tîrziu. În odaie era linişte. Privi în jur, ostenit.

Deodată, foarte aproape de el, deslusi vocea lui Misako :

— Te-ai trezit, Setaro ?

O privi lung şi închise din nou ochii. Lacrimile i se prelinseră de sub genele strînse.

— Sînt atît de fericită că te simţi mai bine ! Atît de fericită !

Şi Misako plîngea.

— Cît am stat la Tokio, m-am gîndit numai la tine. Cînd am plecat, aiurai. În tren plîngeam şi nu mă puteam stăpîni. Şi a mai survenit şi întîmplarea aceea îngrozitoare.

Misako îşi şterse lacrimile şi îi explică.

— Asai a fost ucis.

Setaro o privi mirat.

— Da, a fost ucis alaltăieri dimineaţa, în faţa băncii, cînd cobora din maşină. A fost împuşcat.

Se zice că sub haină purta zale care apără de gloanțe. Dar nu i-a fost de nici un folos. Gloanțele l-au nimerit în obraz și în cap, așa că a murit pe loc.

— Cine a tras?

— Un student. Trebuie să fie un fascist. Se zice că a fost prins. Soția lui Asai și Matiko sînt înnebunite de durere. De aceea a trebuit să plec neapărat acolo.

— Și tata s-a dus la Tokio?

— Da, a trebuit să plece pe neașteptate direct din Fukusima. N-o să se poată întoarce decît după înmormîntare.

Misako se aplecă și îi luă mîna.

— Ce mai poți face, dacă așa a fost să se întîmple?

Setaro strînse tare, cu degetele lui slăbite, mîna lui Misako. Acum i se părea că ea e unicul lui sprijin.

Misako îi spuse:

— Ceea ce mă preocupă este ca tu să te simți bine. Cu Asai n-aveam nimic comun.

Deodată, buzele lui Misako se lipiră puternic de buzele lui Setaro.

El începu să plîngă cu sughițuri, ca un copil.

— Te iubesc, Setaro, rosti Misako în șoaptă și buzele ei fierbinți se lipiră din nou de ale lui.

oarele dogorea. Strada era pustie. Mițue stătea în fața unui gard înalt de scînduri, în dosul căruia se înălța o clădire mare cu două etaje.

Era chestura poliției. Mițue aruncă într-acolo o privire încărcată de ură.

— Lasă că o să vă arătăm noi vouă; șopti ea. De mînie, lacrimile îi șiroiau pe obraji.

Cîte batjocuri nu îndurase în ultimele șase zile! Ticăloșii de agenți își făcuseră o plăcere ca, sub pretextul interogatoriilor, să-și bată joc de tînăra fată. O dezbrăcaseră goală, o legaseră, o bătuseră, o loviseră cu picioarele, îi vîrîseră creioane în nări, îi arseseră cu țigările părul de pe corp.

Dar nu izbutiseră să-i smulgă nici un cuvînt. Din cauza torturilor îngrozitoare, Mițue își pierduse de mai multe ori cunoștința, dar de fiecare dată buzele ei se strînseseră și mai tare.

— Încăpățînata dracului! exclamau agenții.

În sfîrșit, îi dăduseră drumul, zvîrlind-o pe poarta chesturii, în stradă.

Era devreme dimineața și pe stradă se aflau puțini trecători. Totuși, fața ei umflată, purtînd urmele bătăilor suferite, atrăgea atenția oamenilor. Mițue grăbi pasul.

Oricum ar fi, era liberă ! Agenţii tot n-au reuşit să afle adevărul.

— Lasă ! Lasă ! Mă răzbun eu ! repeta ea.

Dar cînd se gîndi la organizaţia distrusă, i se făcu negru înaintea ochilor. Fratele ei, Esimaţu, fusese arestat. Udzuhasi de asemenea. Tomi, de la fabrica unde lucra Miţue, fusese arestată şi ea împreună cu cîteva lucrătoare.

Arestările masive din primăvara aceea continuau represiunile începute cu un an înainte. Distrusă atunci, organizaţia abia dăduse muguri noi, cînd fusese din nou crunt lovită.

Cu chiu cu vai ajunse acasă.

— Vai, Mittean ! strigă Tie care alergă spre ea şi o strînse la piept izbucnind în hohote de plîns. Miţu ! Miţu ! Ce bine că te-ai întors !

— Surioară !

Se îmbrăţişară drăgăstos.

— Credeam că nu te mai întorci ! Dar ce se întîmplă cu Esi ? Nu există nici o speranţă să-l elibereze ? Tie îşi ştergea lacrimile cu şorţul. Tusea o îneca.

— Lui o să-i dea drumul mai greu. Ştiu şi ei că el a fost conducător aici.

Miţue îşi plimbă privirea prin casă.

— Tata culege frunzele de dud, lămuri Tie. Altcineva n-are cine s-o facă, în lipsa lui Esi. Afară de asta, nici viermii de mătase nu-s buni. Mare nenorocire ! Esi a fost arestat tocmai în ziua cînd viermii de mătase trebuiau scoşi în curte şi ştii că asta e cea mai grea perioadă de muncă. Mai vin şi ăştia de la poliţie în fiecare zi, percheziţionează, interoghează cît îi ziulica de mare. N-avem pic de linişte. De două nopţi n-am dormit nici eu, nici tata. Am

hrănit viermii de mătase cu frunze, dar tot n-am scos-o la capăt.

Din casă se auzea un foşnet asemănător cu zgomotul ploii. Fîşîiau frunzele de dud pe care le rodeau viermii de mătase.

Miţue îşi dădu seama abia acum că faţa lui Tie avea o culoare bolnăvicioasă, pămîntie.

— Ce ai? Ce-i cu tine?

— Nu mai dorm de loc. Simt un fel de sfîrşeală. Am şi puţină febră.

— Asta nu-i bine. Odihneşte-te puţin, lucrez eu în locul tău.

— Trebuie să-ţi fie foame, Miţu!

— Fleacuri. Sînt tare mînioasă şi de aia nu mi-e foame.

— Nu vorbi aşa! Uite, este acolo nişte supă. Încălzeşte-o şi mănîncă. Am s-o scot eu la capăt cu frunzele astea.

Grăbită, Tie se apucă din nou să pregătească frunzele de dud.

Camera era plină de frunze şi numai vatra nu fusese acoperită de ele. Miţue aţîţă focul, încălzi ceaiul, îl adăugă la ciorba de orez, pe care o sorbi apoi, înghiţind cu nesaţ.

— Ligheanul e pe poliţa de după uşă, spuse Tie, mutînd coşurile din loc.

— S-au stricat tare omizile, Tie?

— Se pare că da. Cred că n-o să scoatem nici jumătate din cît nădăjduiam.

— Aşa de puţin? Ce nenorocire!

— Da, e o nenorocire! Ce o să ne facem anul ăsta? Te-a căutat ieri un om de la fabrică, Miţu...

— Da? Şi ce-a vrut?

— Zicea să vii să-ţi iei plata. Şi lucrurile zicea să ţi le iei.

— Şi lucrurile ? Mă concediază ?

— Se vede că da. Zice că zece oameni sînt concediaţi de la fabrica voastră.

— Mă aşteptam să mă concedieze.

— Acum nu pridîdim nici acasă cu lucrul, aşa că-i tocmai bine.

Miţue nu spuse nimic. Duse vasele murdare la ligheanul cu apă.

— Tata e supărat pe mine ?

— De ce să fie supărat ?

— Nici nu mi-a mai vorbit în ultima vreme.

— Asta era după întîmplarea cu banii.

— Crezi că numai de asta ?

— Sigur. Cînd te-au luat, a fost foarte neliniştit.

— Adevărat ?

— Imi tot spunea : „Deşi pare şi ea tare ca Esi, de fapt e slăbuţă. De nu s-ar îmbolnăvi acolo". Ţi-a adus nişte ouă. Le-ai primit ?

— Da.

— El a făcut rost de ele şi tot el ţi le-a adus. N-aveam un ban în casă, dar îmi tot spunea : „Are să fie rău dacă se îmbolnăveşte..."

Lui Miţue îi venea să plîngă. Se stăpîni însă, pentru că tocmai intra Kamekiti, cu o legătură mare şi foşnitoare de frunze de dud.

— Of, tare e greu ! gemu el, aruncînd legătura din spate.

— Tată, s-a întors Miţue ! îi strigă Tie, oprindu-se din mutatul coşurilor.

— Cum ? S-a întors ? exclamă Kamekiti privind-o buimac pe Miţue, care spăla vasele.

— Zice că pe Esi au să-l ţină mai mult.

— Aşa... Tare am mai asudat! se văietă Kamekiti desfăcîndu-şi brîul şi scoţîndu-şi haina. Uite! Parcă m-ar fi udat cineva cu apă. Şi n-am cărat decît a treia parte din cît căra Esi.

Miţue se apropie de el.

— Iartă-mă, tată, că ţi-am făcut atîtea necazuri. Ochii lui Miţue erau plini de lacrimi.

— Ei, bine că te-ai întors, spuse Kamekiti şi o privi cu atenţie. Mă certai pe mine şi, cînd colo, ai nimerit tu la puşcărie...

Îşi întrerupse brusc vorbele şi exclamă cu groază:

— Doamne! Dar ce-i asta? Ţi-e faţa umflată!

— M-au bătut, nemernicii...

— Vai, aşa de tare te-au bătut?

— Nu face nimic, o să-mi treacă.

— Uite ce-au făcut! Şi ăia care veneau la noi să facă percheziţie erau nişte ticăloşi. Au răscolit toată casa, au ridicat pînă şi preşurile. Atunci, le-am spus: „Esi al nostru spune el fel de fel de vorbe, dar nu se află prin partea locului un muncitor mai vrednic ca el. De ce l-aţi dus la poliţie?“ Iar ei mi-au răspuns: „Pentru că a lipit hîrtii“.

— Da, a lipit manifeste.

— I-am întrebat ce fel de hîrtii a lipit. Iar ei cică hîrtii ca să se plătească salariile. De alea erau, nu? Atunci le-am spus şi eu: „Ce-i rău în asta? Dacă n-o să ne primim banii, o să ne jigărim cu totul. Parcă nu-i drept să-ţi ceri plata?“

— Bravo, tată! Şi ce ţi-au răspuns?

— Au zîmbit şi atîta tot.

— L-au şi ameninţat, adăugă Tie. „Dacă mai vorbeşti, te băgăm şi pe tine la puşcărie!“

Miţue îl privea radioasă pe Kamekiti. Nu-i venea să creadă că tatăl ei, atît de sfios şi de supus, a fost în stare să spună asemenea lucruri.

— Vreau să-ţi mai arăt ceva, Miţu. Kamekiti se uită atent în jur şi scoase un plic din haina lui descusută. Chiar în ziua cînd l-au luat pe Esimaţu şi ne-au răvăşit toată casa a venit poştaşul. La noi, nu primea scrisori decît Esimaţu. Şi atunci, ca să nu le cadă scrisoarea în mînă, am luat-o eu pe furiş şi am ascuns-o aici.

Miţue se schimbă la faţă. Scrisoarea venea de la centru, de la conducerea *Dzenke* [1].

— Bine că ai ascuns-o. Ar fi fost îngrozitor să le cadă în mînă.

— Aşa mi-am zis şi eu. E vreo hîrtie comunistă?

— Cum să-ţi spun? Cam aşa ceva. Datorită ţie, am scăpat cu toţii, Esimaţu, eu şi ceilalţi.

— A doua zi au venit din nou, dar scrisoarea tot n-au găsit-o.

Miţue îşi înclină capul. Tatăl ei îi făcuse o mare bucurie şi se simţea grozav de emoţionată.

— Ei, acum mă duc să mai car o legătură.

Kamekiti luă lada în spate şi ieşi.

— Culcă-te, Tie. Am să lucrez eu, îi zise Miţue.

— Dar nici tu nu te-ai odihnit încă.

— Lasă asta! Mi-am revenit. Tu odihneşte-te!

— Dacă-i aşa, mă culc. Cînd o să te simţi obosită, trezeşte-mă.

Tie luă o pernă şi se culcă de-a dreptul pe rogojina de paie dintre rafturi. Cîtva timp tuşi înecat. Apoi rămase nemişcată, ca moartă.

---

[1] Confederaţia sindicală pe întreaga Japonie, nevoită să activeze în ilegalitate din pricina represiunilor.

Soarele se înălţase pe cer şi se făcea tot mai cald şi mai înăbuşitor. Guiţatul porcilor, behăitul caprelor şi cîntul cocoşilor măreau parcă zăpuşeala.

Miţue tăia frunzele cu repeziciune. Era încă foarte slăbită şi tot corpul o durea din cauza loviturilor. Dar îşi încorda voinţa, îşi regăsea curajul şi continua să lucreze.

Sudoarea îi şiroia pe obraji. Însă îşi dădea seama că munca o făcea să se simtă mai bine. Îi veni chiar chef să cînte.

La secţia de poliţie, Miţue suportase cel mai greu inactivitatea. Acolo n-ai nimic de făcut. Abia acum, cînd se întorsese acasă şi se apucase de treabă, simţi cu toată fiinţa ei bucuria libertăţii.

Pentru Miţue, munca fusese întotdeauna o plăcere. Chiar la fabrică, unde era conştientă că stăpînii se îmbogăţeau de pe urma muncii ei, a lucra nu însemna pentru ea o povară. Mai mult chiar, dacă i s-ar fi spus: „lasă ţesutul şi stai fără să faci nimic", i-ar fi fost foarte greu să se supună.

Cînd îi amorţiră mîinile, aduse în casă frunzele culese.

— Cum te simţi, Tie?

Tie nu răspunse. Miţue văzu ieşind dintre coşuri piciorul lui Tie, slab şi alb, întins pe rogojină. Strigă mai tare:

— Tie, Tie!

Dar nu primi nici un răspuns. Atunci Miţue se apropie de sora ei şi rămase înlemnită. Tie sta culcată, cu braţele depărtate de corp, şi cu capul întors într-o parte. Se vedea limpede că îi era foarte rău.

— Ce-i cu tine, Tie? întrebă din nou Miţue aplecîndu-se ca să o poată privi în faţă. Ţi-e rău?

Tie se mişcă puţin şi spuse ceva, dar atît de încet, încît Miţue nu înţelese nimic.

— Ce? Ce-ai zis?

Tie îşi îndoi neliniştit spatele, se chirci şi gemu slab. În sfîrşit, îşi ridică puţin capul, ţinînd cu mîna prosopul lîngă gură.

Miţue simţi că i se rupe inima. Sprijini cu braţul umărul lui Tie şi o întrebă şoptind:

— Ţi-e rău, surioară?

— Ascultă, Miţue! bolborosi în sfîrşit bolnava. Adă-mi nişte apă şi un prosop.

— Vrei să-ţi răcoreşti pieptul?

— Da.

Miţue aduse repede ligheanul cu apă.

Tie stătea acum pe spate cu pieptul dezgolit. Ochii îi ţinea închişi, iar capul îi atîrna într-o parte. Miţue puse prosopul stors pe pieptul lui Tie.

— Aici? E bine aşa?

— Da, aici, în partea dreaptă...

În curte se auzi iar foşnetul frunzelor de dud. Miţue vru să se ridice.

— Stai, Miţu, o opri în pripă soră-sa. Îmi trece repede. Nu putem chema medicul.

— E mai bine să te vadă un doctor.

— Nu. Ţi-aduci aminte cum mi-a dat o dată sîngele pe gură? Şi atunci mi-am răcorit pieptul cu apă şi mi s-a făcut mai bine.

— Totuşi...

— Nu, nu trebuie! Doctorul o să-mi facă o injecţie şi o să ceară o groază de bani.

Miţue se duse la Kamekiti. Dezbrăcat pînă la brîu, el se spăla lîngă fîntînă. Faţa îi era roşie ca focul.

— Tată, lui Tie i-e rău.

— Cum? Lui Tie? Doar a lucrat pînă adineauri!

— Da, dar acum i-a dat sîngele pe gură.

— Iarăşi ?

Kamekiti se încruntă şi, lepădîndu-şi sandalele. intră în casă.

— Ce-i cu tine, Tie, ţi-e rău ?

Tie, fără putere, îşi întredeschise totuşi ochii şi zîmbi.

— Miţu !

— Da. Ce-i, surioară ?

— E vremea prînzului. Fă focul în vatră

— Bine, bine, lasă, nu-ţi face griji.

Miţue fugi în bucătărie. În urma ei veni şi Kamekiti

— Rea vreme, rea.

Părea abătut.

— N-ar trebui oare s-o consulte un doctor, tată ? întrebă în şoaptă Miţue.

— Hm...

— Ea zice că nu e nevoie să chemăm doctorul, dar...

— Bine, chemăm doctorul, şi după aia ? Dacă i-a dat sîngele pe gură, tot o să moară curînd. Nu-i aşa ?

— Da de unde ! Dacă e îngrijită acum, la începutul bolii, se poate vindeca chiar dacă are hemoptizie.

— Crezi ?

— De asta trebuie s-o vadă cît mai repede un doctor.

— Dar n-avem un ban în casă.

— Am să fac eu rost de bani. Tu cheamă repede doctorul. Dacă nu-l chemi, moare Tie !

Kamekiti nu mai răspunse nimic.

Foşnetul frunzelor înfulecate de viermii de mătase continua să se audă, aidoma răpăitului ploii.

ând tatăl lui se înapoie la Suva, Setaro încă mai zăcea bolnav.

— Tata vrea să te vadă, Setaro, îi spuse Misako.

— Eu însă nu vreau să-l văd! îi răspunse scurt acesta, încruntîndu-se.

Misako rămase înmărmurită.

Cînd Sesaku intră totuşi în cameră, Setaro, încăpăţînat, rămase culcat pe o parte, cu ochii închişi.

— Aud că ai avut necazuri, Setaro, spuse vesel Sesaku.

Setaro nu-i răspunse.

— Ce-i cu el? Nu şi-a revenit încă?

Misako se zăpăci cu totul, neştiind ce să spună.

— Bine, să-l lăsăm să doarmă, spuse Sesaku şi ieşi.

Peste două-trei zile, Sesaku plecă din nou la Tokio şi Setaro se linişti.

— Te-ai făcut într-adevăr comunist, Setaro? îl întrebă Misako într-una din zile.

Acum Setaro se putea ridica în pat şi stătea rezemat în perne. O privi în tăcere pe Misako şi clătină din cap.

— Spune-mi că nu e adevărat, insistă Misako.

Setaro continua să tacă, dar o aprobă cu o înclinare a capului.

— Ce bine? E periculos să fii roşu... La drept vorbind, asta îl neliniştește pe tata mai mult ca orice.

— Da?

— Desigur, pentru că l-a prevenit chestorul: „Deocamdată, Setaro n-are legături cu roşii, dar ăştia sînt întotdeauna în stare să le stabilească, aşa că supravegheaţi-vă fiul".

Setaro zîmbea în silă. Misako continuă să-i povestească.

— Cînd te-am adus acasă a fost îngrozitor. Ai zăcut zile întregi fără cunoştinţă, iar chestorul venea în fiecare zi. Tata era plecat din Suva. Chestorul nu se dumirea dacă tata lipsea într-adevăr de acasă, sau dacă nu vroia să-l vadă, supărat cum era pe agenţii poliţiei. S-au mai cunoscut ei şi în alte împrejurări. La fabrica noastră a lipit cineva nişte manifeste, dar n-a putut fi prins. Tata s-a înfuriat, l-a chemat pe şeful poliţiei şi i-a tras un perdaf straşnic. De aceea, acum, poliţia făcea pe dracu-n patru ca să-i intre în voie tatii. Misako zîmbi. Altceva ce putea să facă? La fabrică se lipeau manifeste prin toate ungherele, pe toţi pereţii. In ele se cerea achitarea salariilor şi îmbunătăţirea condiţiilor de muncă. Numai că, în momentul de faţă, nu se plătesc salariile la timp în nici o fabrică. Tatii i s-a făcut lehamite de toate astea şi le-a făcut scandal celor de la poliţie. S-a apucat să dea el ordine. Poliţia s-a pus pe treabă cu rîvnă, arestînd pe oricine, fără alegere. Aşa ai nimerit şi tu printre cei arestaţi. O adevărată comedie, nu-i aşa?

Misako rîdea. Setaro, însă, nu izbutea să rîdă. Simţea acum cît îi va veni de greu între ai lui. Obosit, îşi lăsă în tăcere capul pe pernă.

Misako, nepăsătoare, nu pricepea ce se petrece cu el, şi îşi urma povestirea.

— Trăim într-o lume ciudată. De curînd, tata mi-a spus: „Nu ştiu ce să fac. Cred că va trebui să devin şi eu patriot". Presupun că a spus adevărul. Pînă acum, Sesaku a fabricat mătase numai de dragul cîştigului, dar de acum încolo va trebui s-o facă de dragul patriei. Din Suva s-au ridicat patrioţi ca Heikiti Ogava şi mulţi alţii. Ei au elaborat legea referitoare la apărarea securităţii sociale, i-au adus amendamente, i-au oprimat pe muncitori pentru că simpatizau cu roşii, au apărat regimul şi le-au dat astfel posibilitatea fabricanţilor de mătase să se îmbogăţească. Cu un cuvînt, au fost susţinătorii patrioţilor. Dar Heikiti Ogava se află acum într-o situaţie delicată. S-a aflat că a luat mită de la o companie de căi ferate. Dacă treaba asta se va da în vileag, patrioţii se vor ruina, iar patria va fi în primejdie. Aşa că toţi fabricanţii de mătase îl susţin acum pe Ogava şi îi pun la dispoziţie fonduri.

★

A doua zi Misako plecă la Tokio pentru a lua parte la înmormîntarea lui Asai.

Urma să se întoarcă peste trei zile. Cele trei zile au fost zile de chin cumplit pentru Setaro. În sufletul lui se dădea o luptă crîncenă între atracţia pentru Misako şi ura împotriva ei.

Notă în jurnalul său:

„Mă doare tot trupul, de parcă s-ar coace în el un buboi enorm. Mă aflu acum la marginea prăpastiei. Un pas greşit şi sînt pierdut. Să nu plec oare de acasă?"

Trecură cele trei zile. Trecu și a patra zi, și Misako tot nu se întorcea. Setaro era tot mai neliniștit. I se părea că nu există pe lume decît două lucruri: soarele fierbinte, nepăsător, și el, Setaro, chinuit de așteptare.

★

Era o zi călduroasă. Medicul îi îngăduise pentru prima oară după boală să se tundă și să facă o baie, ceea ce îl obosi peste măsură și-l făcu să doarmă toată ziua. Se trezi abia spre seară. Simțea o greutate pe suflet. Se sculă din pat și începu să rătăcească prin casă, așa cum era îmbrăcat, în pijama

Intră în camera lui Misako. Aici plutea în aer parfumul ei. Setaro făcu ocolul camerei și trase sertarul măsuței de toaletă. Îl izbi o aromă picantă. Luă un borcănaș cu cremă și-l duse la nas. Mirosul cremei îl scotea din minți. Era parfumul lui Misako.

Luă borcănașul în mînă și alergă în coridor, unde îl izbi cu putere de treptele de piatră. Borcănașul se făcu țăndări. Parfumul lui Misako înmiresma acum și mai persistent aerul răcoros al nopții.

Setaro rămase nemișcat.

— Hei, Setaro!

Se întoarse uluit în direcția de unde venise glasul; păli, văzîndu-i pe Misako și pe Sesaku în costum de călătorie.

— Ce-i cu tine?

Setaro se prăbuși fără a mai răspunde.

N-a dormit toată noaptea. Sărea mereu din pat și umbla agitat prin cameră. Se dezmeticea, se culca din nou și iarăși se scula.

Ațipi spre zori, cînd păsările prinseră să ciripească gălăgioase sub streașina casei. Îl treziră niște lovituri de ciocan.

Rămase multă vreme întins în pat, nemișcat.

Asculta.

Se vede că undeva pe aproape se construia ceva. Nu deslușise pînă atunci zgomotul acesta.

Se sculă, se înfășură într-un kimono, și ieși în grădină. Iarba mai era umedă de rouă. Avea să fie o zi călduroasă. Se îndreptă spre locul de unde se auzeau loviturile de ciocan.

Magazia dispăruse. În locul ei rămăsese un teren gol, cu un mic șopron și o grămadă de scînduri. Pe spațiul acela se agitau vreo zece oameni. Dulgherul bătea cu ciocanul.

Lui Setaro i se păru că în timpul cît zăcuse bolnav se schimbaseră toate. Doar boschetul de gutui rămăsese același. O luă printre copaci spre portița de la celălalt capăt al grădinii. Dincolo de portiță era un lac. Apa clipocea liniștit. Nu era țipenie de om în jur. Setaro stătu multă vreme singur.

Prin mintea lui se perindară toate evenimentele care avuseseră loc din clipa cînd sosise aici, ca și persoanele care interveniseră în viața lui: sărbătoarea *Onbasira,* familia Asai, intrarea în magazia înspăimîntătoare, Oțuki Singo, Mițue cu familia ei, tatăl lui, poliția și, în sfîrșit, Misako.

Deodată simți că cineva stătea în spatele lui. Se întoarse și încremeni. Era tatăl lui. Se priviră în delung.

Sesaku zîmbi și spuse:

— Ar fi bine să nu se schimbe vremea. Construcția ar înainta mai repede.

Scoase o țigară și o aprinse.

Setaro se uită mirat la tatăl său. Era palid, cu pielea feței vineție și cu o expresie înspăimîntătoare în ochii care îl priveau ciudat și pătrunzător.

— Ce zici? De cînd s-a dărîmat magazia e mai curat pe-aici, nu-i așa?

Setaro, care simțea că se sufocă, încercă să respire adînc și își luă inima în dinți:

— Ce s-a întîmplat cu mama, tată?

— Cu mama? Cu Sidzue?

Sesaku privi țintă în ochii lui Setaro și urmă:

— Cum, nu știi?

Un tremur îl cuprinse pe Setaro.

— I-ai ucis? Pe amîndoi?

Sesaku zîmbi, dar zîmbetul lui nu era decît o strîmbătură ciudată:

— Nu vorbi prostii! Ce sînt eu? Criminal? Au murit amîndoi nesiliți de nimeni. S-au spînzurat în magazie.

Stăteau nemișcați unul în fața celuilalt.

Deodată, Sesaku izbucni în hohote de rîs, ca nebun.

— Toate astea au trecut. Acum construim în locul magaziei o vilă în stil european. Aș vrea să locuiești tu aici. Asta e! Cred că și vremea o să fie frumoasă. Vezi că toate merg spre bine.

Aruncă țigara și vru să plece.

— Tată, îl opri Setaro. Ce s-a întîmplat cu trupurile lor? Unde sînt?

Sesaku se întoarse spre el.

— Cadavrele? A, vrei să știi unde sînt cadavrele! Pînă nu demult mai erau în magazie. Le-am scos de acolo zilele trecute. Ai intrat doar și tu în magazie! Chiar în dimineața aceea le scosesem. Fața lui Sesaku deveni din nou înfiorătoare. Nu ră-

măseseră decît oasele, continuă el. Pentru că de atunci magazia n-a mai fost deschisă. Le-am strîns şi le-am înfăşurat în nişte basmale. Tare se mai ciocneau unele de altele cînd le căram. Ştii ce zgomot fac oasele cînd le ciocneşti ?

Expresia feţei lui era foarte ciudată. Ba se schimonosea într-un rînjet, ba împietrea.

— Am săpat pămîntul în jurul gutuilor şi le-am îngropat. Pe cînd le îngropam, iar se ciocneau de lopată... Cred că anul ăsta o să avem o recoltă bună de gutui.

Sesaku se îndepărtă fără grabă. Setaro privi în urma lui.

ițue nu mai avea timp pentru odihnă. Pentru țărani începea perioada de muncă grea. Trebuiau hrăniți viermii de primăvară și trebuia plivit orezul.

„Pentru cei care ne storc de vlagă și care vor culege toate profiturile, ne căznim noi", se gîndea ea. „Pe Esimațu l-au luat, iar Tie zace bolnavă. Lasă, lasă! Toate se vor schimba odată".

Muncea cu înverșunare. Ura îi înzecea puterile. Trebuia să hrănească singură viermii de mătase, să pregătească mîncarea, să plivească orezul și s-o îngrijească pe Tie. Afară de asta, profitînd de puținele ore libere din timpul nopții, se ocupa de refacerea organizației revoluționare. Represaliile îi descurajaseră cu totul pe muncitorii de la fabrică, pe țărani și pe intelectuali. Era nevoie de foarte multe eforturi ca să-i îmbărbătezi și să le dai din nou curaj.

„Nu este trădător numai acela care trădează conștient."

Da, era adevărat. Ar fi cea mai înaltă trădare să nu te ocupi de refacerea organizației tale. A fost doar un timp cînd nu exista nici un comunist. Dar s-a aflat un om curajos, care a făurit prima organizație.

Și Mițue muncea scrîșnind din dinți.

În ziua aceea stătuse toată dimineaţa cu picioarele în apă pînă la glezne şi plivise iarba în lanul de orez. Soarele îi arsese faţa, care devenise stacojie.

Ţăranii ieşiseră la plivit cu familiile lor şi glasuri vesele răsunau pretutindeni. Miţue îşi aminti că altădată, înainte ca ea să fi devenit lucrătoare la fabrică, ieşeau şi ei cu toţii la plivit. Astăzi toate astea păreau un vis. De ar fi fost acum cu ea fratele şi sora ei, n-ar fi speriat-o greutăţile. Dar ei nu mai erau cu ea Abia îşi putea stăpîni lacrimile.

În sfîrşit, se hotărî să se odihnească puţin şi se îndreptă de spate. Era leoarcă toată de sudoare. Îşi spălă mîinile de noroi şi răsuflă adînc.

— Mittean ! o strigă cineva de pe drumeagul de la marginea ridicată a lanului.

Miţue întoarse capul.

— A, domnul cel tînăr !

— Te-am căutat acasă, dar n-am găsit pe nimeni, îi spuse Setaro.

— Ce vi s-a întîmplat ?

Se priviră în tăcere.

— După ce m-au adus acasă, am fost grav bolnav şi am zăcut în pat. Astăzi am ieşit pentru prima dată în oraş şi am venit pînă aici.

— Am vrut să trec pe la dumneavoastră, dar n-am avut timp. Fratele meu a fost arestat. Eu muncesc acum în locul lui.

— Cum ? Uehara a fost arestat ?

— Da. Mie mi-au dat drumul patru zile după dumneavoastră. Iar acum s-a îmbolnăvit şi sora mea.

— Şi tu ai fost arestată ? întrebă Setaro privind-o mirat. Pînă atunci nu avusese habar despre asta.

Nici nu-i trecuse prin minte că Esimaţu şi Miţue ar fi putut fi arestaţi. Abia acum înţelegea ce vroise să spună Misako. I se strînse inima la gîndul că tatăl lui era acela care ordonase să fie înhăţaţi cu toţii.

— Bine că ţi-au dat drumul măcar ţie.

Se adăpostiră la umbra unui gutui mare de lîngă drum. Setaro privea cu admiraţie silueta zveltă a lui Miţue, care purta o pălărie de rogoz şi îşi suflecase kimonoul. Greierii cîntau neobosiţi în jurul lor.

— Am aflat că aţi fost bolnav şi eram îngrijorată.

Setaro se uită pe furiş în jur şi scoase o scrisoare din sîn.

— Azi dimineaţă am primit scrisoarea asta.

— O scrisoare? Pentru cine?

— Pentru tine.

După ce privi în jur, Miţue luă scrisoarea şi citi:

„Aflînd că v-aţi întors cu bine acasă, m-am liniştit. Vă cer mii de scuze pentru neplăcerile pe care vi le-am pricinuit. Iertaţi-mă, dar n-aţi putea oare să transmiteţi urgent această scrisoare lui Miţue Uehara? Dacă nu o veţi putea transmite, vă rog să o ardeţi.

Oţuki."

Aceste indicaţii erau scrise pe cel de-al doilea plic pe care Miţue îl rupse în grabă şi începu să citească mesajul care îi era destinat.

„Stimată tovarăşă,

Nu ştiu dacă pe la tine totul e bine. Doresc din toată inima să fie aşa. Dacă totul e în regulă, înştiinţează-mă imediat la locul cunoscut. Comunică-mi amănunţit pierderile suferite, greutăţile în legătură cu descurajarea de la fabrică şi cu refacerea organizaţiei. Aş putea veni pe-acolo acum,

sau încă nu? Eu sînt sănătos. Nu pierde curajul. Luptător adevărat e acela care ştie să suporte cu tărie greutăţile."

Miţue reciti scrisoarea şi o înmînă apoi lui Setaro, care începu şi el s-o citească. În clipa aceea o auzi pe Miţue izbucnind în hohote de plîns. Îşi ascunsese faţa în prosop şi umerii îi tresăltau.

Setaro o privi uimit.

— Vă mulţumesc foarte mult! spuse Miţue ridicîndu-şi capul şi ştergîndu-şi lacrimile. Dacă aţi fi procedat altfel, ar fi fost şi el arestat atunci. L-aţi scăpat pe Oţuki.

Aceste cuvinte treziră amărăciune şi nelinişte în sufletul lui Setaro care, printr-un efort de voinţă, îşi ascunse sentimentele.

Miţue rupse scrisoarea în bucăţele mici şi le aruncă în hatul plin cu apă.

Priviră în tăcere cum pluteau bucăţelele de hîrtie. Norii alburii se oglindeau pe luciul apei şi, alături de ei, pălăria de rogoz a lui Miţue.

— Şi pămîntul ăsta e al nostru? întrebă Setaro.

— Da, toate pămînturile astea şi cele din jur vă aparţin.

Plecară împreună de pe cîmp.

Cînd intrară în casă, Miţue aruncă o privire sub plasa contra ţînţarilor, întinsă printre rafturi. Apoi îl duse pe Setaro în camera de ceai.

— Tie doarme.

— Ce-i cu ea? E chiar atît de rău? întrebă Setaro în şoaptă.

— Da, situaţia e foarte proastă. Cred că un plămîn este complet atacat.

— Păcat de ea.

— Da, păcat. A avut o viaţă nenorocită. Vroia să se mărite. Ce-i drept, nu din dragoste, dar nici în silă. Tie a fost foarte fericită, dar asta n-a ţinut mult. Logodnicul ei era un ţăran de pe-aici, un prieten de-al fratelui nostru.

— Şi de ce nu s-au luat?

— Aşa-i soarta noastră. Pe atunci trebuia să plătim datoriile, arenda şi impozitele. Era neapărată nevoie ca soră-mea să lucreze la fabrică şi să aducă banii acasă. De aia, tata a rugat-o să-şi dea consimţămîntul la căsătorie, dar s-o amîne cu doi ani. Tie, care e atît de supusă, s-a învoit. Anul trecut însă au concediat-o de la fabrică din cauza bolii. Atunci şi logodnicul a renunţat la ea. Înainte de a se îmbolnăvi era foarte puternică. Acum, îmi spune mereu: „Am avut o soartă nefericită". Numai că nu-i vorba de soartă. Sărăcia noastră a dat-o gata pe Tie.

Setaro se ridică fără să spună un cuvînt.

— Ceaiul e gata. Vă rog să beţi o ceaşcă.

— Mittean, s-ar putea să plec curînd la Tokio.

— Cum aşa? Studenţii sînt doar în vacanţă acum.

— Da, sîntem în vacanţă. Eu însă am acolo unele treburi!

— Treburi? Nu cumva în legătură cu ocupaţiile dumneavoastră din ultima vreme?

— Nu, răspunse hotărît Setaro. Mă gîndesc însă să plec de acasă pentru totdeauna.

— Şi ce o să faceţi dacă o să plecaţi de acasă?

— Nu ştiu încă.

Miţue îl privi cu atenţie.

— Vă părăsiţi casa, pentru că familia dumneavoastră îi exploatează pe muncitori şi pe ţărani, şi

pentru că vă vine tot mai greu să locuiți împreună cu tatăl dumneavoastră ?

— Nu, nu-i vorba de asta, protestă Setaro. Cu toate că și asta influențează mult hotărîrea mea, dar...

— Dacă vreți să plecați de acasă numai din cauza asta, greșiți. După ce o să plecați, familia dumneavoastră o să exploateze ca și pînă acum țăranii și muncitorii. Numai dumneavoastră personal o să găsiți o satisfacție în plecarea asta.

Setaro o privi mirat. Fata asta micuță îi vorbea ca o mamă.

Dîndu-și seama că poate a spus prea multe, Mițue roși. Totuși urmă :

— Orice veți încerca să realizați de unul singur, nu o să aveți sorți de izbîndă. Dacă ați lua însă parte la mișcarea noastră, ar fi cu totul altceva...

Setaro o privea tot mai mirat pe Mițue.

Din cealaltă cameră, se auzea tusea înceată a lui Tie.

neori, la începutul verii, spre mirarea tuturor, timpul se răcorește de parcă ar fi venit toamna.

Așa a fost și în ziua aceea. În razele palide ale soarelui zburau stoluri de libelule roșii. Pe cer goneau nori grei de ploaie. Cîntecul sîcîitor al greierilor încetase și nu se mai auzea decît zumzetul trist al lăcustelor. Era frig și te simțeai bine într-un kimono călduros.

Toată dimineața Setaro nu ieșise din camera lui. De cîteva zile citea cu febrilitate cărțile pe care i le împrumutase Miţu. Începuse în fine să înțeleagă de ce comuniștii erau atît de devotați cauzei lor.

Acum se înserа, dar el tot mai ședea aplecat deasupra cărților. Misako intră, aducîndu-i o ceașcă de ceai pe o tavă.

— Ce mult înveți ! Mai odihnește-te puțin. Uite, ți-am adus un ceai. E foarte bun, e din cel cules de pe țărm.

— Unde e tata ?

— La Nagano. Acolo, la prefectură, se ține o întrunire a fabricanților de mătase. O să dureze vreo două sau trei zile. Lui nici nu-i dau din ceaiul ăsta. N-ar avea nici un rost, pentru că el tot nu se pricepe la mîncare. Sper că tu mai ești în stare să apreciezi cîte ceva.

Rîsul cristalin şi parfumul ei provocător umpleau camera. Îmbujorată după baie, Misako era într-adevăr fermecătoare. Luă cu vîrful degetelor ei frumoase şi îngrijite o prăjitură europeană, cu miros puternic şi plăcut, şi i-o întinse lui Setaro.

— Ai dreptate, e foarte gustos ceaiul, recunoscu acesta.

— Nu ştiu ce o fi avînd tata, mărturisi Misako. Acum cîteva zile s-a întors acasă, după ce a recepţionat nişte mărfuri, şi s-a aşezat la masă; deodată a lăsat din mîini beţişoarele şi mi s-a părut că ascultă atent ceva. L-am întrebat: „Ce ai?" Mi-a răspuns: „Auzi? Urlă lupii!"

— Da, şi mie mi-a vorbit despre lupi.

— Da, dar atunci chiar urla un cîine. De data asta însă era o linişte deplină. Îţi mărturisesc că mi s-a făcut frică!

— Ce-o fi cu el?

— I-am spus atunci: „Nu aud nimic". Dar el a insistat: „Ce tot vorbeşti! Auzi cum urlă!" şi a continuat să asculte cu încordare. Poate că are nervii zdruncinaţi din cauza evenimentelor nenorocite din ultima vreme.

— Vorbiţi de arestarea mea?

— Da, desigur că şi asta l-a zguduit. Dar ceea ce l-a impresionat mai ales, a fost asasinarea lui Asai. Totuşi, nu-i numai atît. Tata nu spune nimic, dar eu ştiu că suferă foarte mult, pentru că toate planurile lui s-au năruit aşa cum se sparg baloanele de săpun. Cu siguranţă că o să le înfăptuiască el cîndva, dar pînă una-alta nu i-au reuşit.

Terminaseră ceaiul şi beau acum suc de ananas.

— E răcoare. Mi s-a făcut frig. Am să închid ușa, spuse Misako și se duse să închidă ușa spre terasă.

— Uite ce frumos se oglindește luna în lac.

Într-adevăr, sub razele lunii, lacul strălucea ca argintul.

— Da, e minunat. Dar afară bate un vînt de toamnă în toiul verii.

Misako luă cartea de pe masă.

— Ce carte grea citești : „Originea familiei, a proprietății private și a statului". A scris-o vreun roșu ?

Setaro nu-i răspunse. Misako veni lîngă el.

— Setaro, eu știu pentru ce ai fost tu acolo. Știu, spuse ea în șoaptă, punîndu-i mîinile pe umeri.

— Unde ?

— La Simosuva, unde te-au arestat. Te-ai întîlnit acolo cu fiul lui Tațu, cu Oțuki.

Setaro deveni atent și întrebă :

— De unde știți ?

— Ghici ! Ai vorbit despre el chiar tu cînd erai bolnav și cînd aiurai, îl lămuri zîmbind Misako.

— Cînd aiuram ?

— Da, repetai într-una : „Fugi repede, Oțuki ! Păzește-te, Oțuki !"

— Adevărat ? insistă Setaro îngrozit.

— Liniștește-te. N-am suflat o vorbă despre asta nici tatălui tău, nici altcuiva. Știu de ce ai vrut să te întîlnești cu Oțuki.

Și, luîndu-i în tăcere mîna, Misako continuă :

— Ai vrut să-l întrebi ce știe despre Sidzue. Nu-i așa ?

Cîteva clipe Setaro nu mai simți decît răsuflarea lui Misako lîngă obrazul său.

— Eşti prea impresionabil, Setaro, şopti ea în sfîrşit, şi îi strînse mîna cu putere. Parfumul ei discret şi provocător îl învăluia tot mai mult. Vru să-şi retragă mîna, dar ea o strînse şi mai tare.

— De ce? şopti ea duios, apropiindu-şi şi mai mult obrazul de al lui.

Ce minunată era! Pielea albă, ochii mari şi umezi care-l chemau plini de o tristeţe nesfîrşită. Simţi că nu va mai putea rezista.

Dar în clipa aceea se întîmplă ceva ciudat: pe buzele lui Misako apăru umbra unui zîmbet straniu. Un zîmbet enigmatic şi fără sens. Buzele ei tremurau.

Deodată înţelese.

N-avea voie să se atingă de buzele ei. N-avea voie să le sărute!

O respinse pe mama lui vitregă şi se ridică brusc. Misako se clătină şi încercă să-l îmbrăţişeze.

— Setaro...

Se lipi de el cu patimă. Un fior îi trecu prin tot trupul. Nu-şi dădea seama ce se petrece cu el. Părea că-şi pierde minţile şi că hotărîrea lui slăbeşte.

O prinse pe Misako de umeri, puternic, cu amîndouă mîinile. Privirile lor se încrucişară. Avu senzaţia că îi fuge pămîntul de sub picioare. O plesni peste obraz. Ea ţipă şi se prăbuşi la picioarele lui.

— Nu-mi sînteţi decît mamă vitregă! Şi nimic altceva. Auziţi ce spun? rosti el cu buzele tremurînde şi fugi din cameră.

In seara aceea, Setaro rătăci pînă tîrziu prin grădina cufundată în întuneric. Umbla ca nebun. Cînd se hotărî să se întoarcă în casă, află că Misako plecase la Iokohama.

A doua zi dimineaţă, Tino, secretarul tatălui său, comunică la telefon că Sesaku s-a îmbolnăvit la Nagano şi va sosi curînd acasă.

★

Aspectul tatălui său îl îngrozi pe Setaro. Era de nerecunoscut. Avea faţa neagră-verzuie şi încremenită într-o strîmbătură ciudată. Cînd îl văzu pe Setaro, nu scoase nici un cuvînt.

— Cum te simţi, tată? îl întrebă acesta, dar nu primi nici un răspuns.

— Vă rog să nu fiţi îngrijorat, îi spuse Tino, care rezolvă singur toate treburile: chemă medicul, dădu dispoziţii servitorilor şi telefonă la Iokohama.

Cînd zarva provocată de sosirea lui Sesaku se mai linişti, Setaro se aşeză la căpătîiul tatălui său. Încerca să se răcorească făcîndu-şi vînt cu evantaiul, pentru că vremea se schimbase şi era o zăpuşeală îngrozitoare. Se uita la tatăl său şi simţea că se adînceşte într-o tristeţe de moarte.

Pe neaşteptate, Sesaku deschise ochii şi se ridică în capul oaselor.

— Cheam-o pe Misako! Unde-i Misako?

— A plecat la Iokohama.

— La Iokohama? Da? Aşa a spus?

Sesaku înclină puţin capul şi îl privi insistent pe fiul său. Apoi întrebă:

— Ascultă, Setaro, de ce a plecat Misako la Iokohama? Fiindcă e îndrăgostită de tine, nu-i aşa?

Setaro încremeni.

Sesaku continua să-şi aţintească privirea asupra lui, clipind des. Aspectul lui te înfiora. După un timp zîmbi şi îl întrebă, aşa, din senin:

— Te-ai făcut într-adevăr comunist?

Setaro continua să tacă. Dar acum îl privea şi el pe tatăl său drept în faţă.

— Dacă eşti comunist, nu-i nimic rău în asta. Ei, roşii, comuniştii, spun adevărul.

Sesaku se chirci în pat, dar urmă:

— Noi însă nu sîntem muncitori. Noi sîntem capitalişti, iar muncitorii sînt duşmanii noştri. Cu duşmanii trebuie să lupţi pînă la capăt. E greu de găsit nişte proşti care să dea înapoi, numai pentru că ştiu că duşmanul lor va birui. Trebuie să lupt, să lupt pînă la capăt. Nu învinge neapărat cel ce are dreptate. Are dreptate cel care învinge. Am făcut totul ca să înving. Şi am să lupt mai departe.

Tăcu cîtva timp cu privirea pierdută în gol. Apoi se întoarse din nou spre Setaro, şi începu iar să-i vorbească, fără să-l slăbească din ochi.

— Tu, Setaro, ce gînduri ai? Crezi că o să ai curajul de a mă înfrunta ca pe un duşman? Nu! Nu cred că o să ai atîta curaj... Şi e mai bine aşa... Ar fi fost prea stupid. Şi-apoi... Dar ce se aude? Ce sînt loviturile astea?

Obrajii şi buzele îi tremurau. Nu mai putea deschide ochiul stîng.

— Ţi-e rău? îl întrebă Setaro speriat.

— Din nou loviturile alea! strigă Sesaku şi gura lui se schimonosea de parcă încerca să-şi înfrîngă o durere.

— Care lovituri? Despre ce vorbeşti?

— Ascultă! N-auzi loviturile de la construcţie? Îmi răsună în cap.

Se auzeau într-adevăr nişte lovituri de ciocan.

— Mă duc să le spun să înceteze.

— Prostule! Să nu cumva să te duci, se răsti Sesaku. Construcţia nu trebuie oprită. E foarte important să se termine cît mai curînd.

Tăcu cîtva timp; stătea întins, cu ochii închişi. Apoi începu din nou să-i vorbească lui Setaro:

— Ce înţelegi tu... Lucrurile cele mai importante nu le cunoşti. De pildă, ce ştii tu despre producţia de mătase? Îţi dai tu seama ce treabă grea este asta? Nici o ţară din lume n-are o asemenea industrie. Nu putem deci împrumuta nimic de la europeni. Celelalte ramuri ale industriei le putem dezvolta folosind experienţa europenilor. Industria de mătase însă, nu. De unde ştii tu cîte griji avem noi? Obrazul i se schimonosi din nou într-un spasm. Bine, fie ce-o fi. Acum o să trebuiască să-ţi dai seama singur ce fel de treabă e asta. Îţi place sau nu, o să trebuiască să-ţi dai seama.

Se întoarse greoi pe o parte şi, de cum puse capul pe pernă, începu să sforăie zgomotos.

*

Profitînd de sosirea infirmierei, Setaro ieşi grăbit din casă.

Afară iuţi pasul, apoi începu să alerge. Sudoarea îi şiroia pe faţă, dar el nu-şi dădea seama. Alerga fără să aleagă drumul.

Ceva îl împingea înainte şi nu se putea opri.

Ştia însă foarte bine unde se duce. Mergea la Miţue. Nu exista alt loc pe lume unde ar fi putut să se ducă acum.

Cînd ajunse gîfîind în dreptul casei lui Kamekiti, Setaro văzu satul scăldat în razele fierbinţi ale soarelui şi cufundat în nori de praf. În fiecare curte.

se vedeau grămezi înalte de gogoşi de mătase. Oamenii le triau, le aşezau în coşuri, şi le cărau în fugă.

Bărbaţi, femei, copii, toţi erau însufleţiţi ca la o sărbătoare.

— Producţia de mătase! Uite, asta e producţia de mătase! rosti Setaro cu glas tare şi se scutură, parcă doritor să se lepede de o greutate.

În curtea casei lui Miţue se înălţa un munte de paie sclipitoare.

Miţue ieşi pe prispă cu un coş plin cu paie, pe care urma să le folosească ca aşternut pentru viermii de mătase. Se opriră amîndoi şi se priviră în tăcere.

Setaro simţi un miros de fenol şi întrebă îngrijorat:

— Unde ţi-e sora, Mittean?

Bărbia lui Miţue începu să tremure şi ea izbucni într-un plîns cu sughiţuri, ca un copil. Setaro înţelese.

— Cînd?

— Alaltăieri.

— Alaltăieri?

— Da. I-a fost foarte rău.

Miţue lăsă jos coşul din mîini şi, acoperindu-şi ochii cu şorţul, izbucni în hohote de plîns.

— Aşa s-a întîmplat deci...

— Biata mea soră! Înainte de moarte a vrut să-şi vadă măcar o clipă fratele. Dar cei de la poliţie n-au luat în seamă rugăminţile noastre şi nu i-au dat voie să-l vadă.

Miţue îşi şterse lacrimile.

— Vedeţi ce oameni nefericiţi există pe lume? Cînd a murit soră-mea nici n-am mai avut putere s-o plîngem. Şi oameni chinuiţi ca noi sînt fără număr!

Stăteau nemişcaţi şi tăcuţi, unul în faţa celuilalt.

— Eşti, probabil, ocupată. Te-am deranjat, spuse într-un tîrziu Setaro.

— Nu. Noi ne-am terminat treaba. Tata s-a dus să vîndă gogoşile. Numai că sînt de calitate proastă şi nu-s bune de nimic. Nu mi-a mai rămas decît să strîng coşurile.

— Dă-mi voie să te ajut.

Setaro începu să adune şi el coşurile trîntite pe jos, iar Miţue le curăţa cu mătura şi le orînduia unul peste altul, într-un colţ al curţii.

— Nu vă e prea cald? Azi dogoreşte soarele ca niciodată, spuse Miţue, ştergîndu-se de sudoare, cînd toate coşurile fură adunate.

— N-are nici o importanţă, crede-mă.

— Acum e cea mai grea perioadă în munca ţăranilor. Gogoşile s-au copt şi orezul s-a înălţat.

— Mittean, tu m-ai ajutat să descopăr cîtă bucurie se poate găsi în muncă. Am înţeles că omul decade dacă nu munceşte.

Miţue îl privi mirată.

— Vreau să-ţi spun că nu mă mai întorc la Tokio.

— Cum asta?

— M-am hotărît să rămîn aici, la Suva, fără a pleca însă de acasă, aşa cum m-ai sfătuit tu.

Spunînd toate acestea, Setaro simţea o uşurare şi o bucurie fără margini.

— Te rog, Miţue, să accepţi să fii şi pe viitor sfătuitoarea mea.

— Eu să fiu sfătuitoarea dumneavoastră?

Deodată, Setaro o prinse pe Miţue de mijloc şi o ridică de la pămînt.

Miţue îl privi mai întîi mirată. Apoi roşi şi surîse blajin.

*

Sesaku nu mai vorbea şi nu mai vroia să vadă pe nimeni. Deşi era cald, se învelea cu plapuma pînă peste cap. De două zile nu mîncase aproape nimic. Bea însă cu nesaţ apa pe care i-o dădea infirmiera.

Obrajii i se scofîlciseră şi era galben la faţă ca un mort. Ziua dormea, iar noaptea stătea culcat, cu ochii deschişi, privind încordat în gol.

În a cincea zi de boală începu din nou să vorbească şi ceru de mîncare. Răsuflară cu toţii uşuraţi. Dar cînd i se aduseră bucatele, Sesaku se strîmbă şi, după ce gustă din ele, le dădu la o parte.

Apoi căzu din nou într-o stare de prostaţie şi într-un somn greu. Nu deschise ochii nici atunci cînd medicul îl examină, întorcîndu-l în pat şi ridicîndu-i pleoapele.

După miezul nopţii, pe cînd Setaro ţinea locul infirmierei, Sesaku deschise deodată ochii.

— Tu eşti, Setaro? întrebă el şi se ridică în pat.

— E mai bine să stai culcat, încercă Setaro să-l liniştească.

— Nu, vreau să mă ridic puţin.

Sesaku părea că se simte mai bine.

— E vreo veste de la Iokohama?

— Da, a telefonat Misako. A comunicat că vine mîine.

— Bine că vine. Ea ştie să îngrijească un bolnav.

Îşi lăsă capul în piept şi întrebă cu interes:

— Ce crezi, sînt chiar atît de bolnav?

— Se pare că ai un şoc nervos.

— Un şoc nervos? Prostii! Nu există asemenea boală! spuse Sesaku răstit. De altfel, acum n-am timp de bolit. Ascultă, Setaro! Ai într-adevăr de gînd să te răzbuni pe mine? întrebă el întinzînd gîtul.

— Să mă răzbun?

— Vrei să spui că nu urmăreşti o răzbunare? Tu ai aflat doar că eu am ucis-o pe Sidzue. Deci vrei s-o răzbuni, nu-i aşa? De asta ai sedus-o pe Misako şi te-ai înhăitat cu roşii. Crezi că nu ştiu? Îl privea pe Setaro cu răutate. Bine! Încearcă, să vedem dacă ai să reuşeşti. Să ştii însă că eu nu sînt dintre ăia care se sperie uşor. Eu nu admit înfrîngeri şi n-am fost înfrînt niciodată. Iar dacă urmăresc un ţel, îl ating fără doar şi poate.

Sesaku oftă adînc şi continuă:

— Ştii, Setaro, eu am iubit-o foarte mult pe Sidzue. Mult mai mult decît pe Misako. Am iubit-o din toată inima. Şi totuşi am ucis-o. Eu sînt în stare de orice ca să-mi ating ţinta...

Oftă din nou adînc şi urmă:

— În tot ce am făcut eu, n-ai să poţi găsi o greşeală. Ştiam că pictorii sînt nişte proşti. Şi atunci i-am sugerat: „N-ar fi mai bine să pictezi în magazie, pentru că în chioşc e gălăgie şi lumina e slabă? Prostul a fost de acord: „S-ar putea să fie într-adevăr mai bine". Cînd am vizitat magazia, a aprobat: „Chiar aşa, aici lumina e mai discretă". Mie îmi venea să rîd. Chiar a doua zi am încuiat uşa pe-afară şi am pus lacătul. Apoi am dus sandalele şi pantofii lor pe malul lacului. În clipa aceea nu mi-am putut stăpîni lacrimile. Cred că au murit chiar în prima zi, cînd au înţeles care era planul meu. A doua zi, cînd am trecut pe lîngă magazie,

domnea înăuntru o liniște adîncă. De curînd, cînd am deschis magazia, am găsit un bilețel. Firește că nu l-am citit.

Setaro ședea nemișcat. Încremenit, ca o stană de piatră, își privea tatăl.

Sesaku ședea și el nemișcat, privind în gol.

Întunericul liniștit al nopții îl învăluia.

— Mai bine te-ai culca, izbuti să îngăime în sfîrșit Setaro.

— Taci din gură! îl întrerupse tăios Sesaku, ridicînd capul. Întinse gîtul și privind în noapte, ascultă încordat.

— Ce ai, tată?

— Taci! se răsti Sesaku. Auzi! Acum se aude bine! Uite... Auzi?

— Ce? Ce să aud?

— Urlă lupii. N-auzi cum urlă?

Fața i se schimonosea în spasme.

— Urăsc urletul ăsta. Parcă-mi sfredelește creierii. Bunicul tău urla și el așa pe patul de moarte.

Vorbea acum repede, dar șoptit.

— De altfel, e ceva ciudat, Setaro. Aseară am încercat și eu să urlu și am reușit. Au crezut că sînt un lup și mi-au răspuns.

— Tată! strigă Setaro și, nemaiputînd suporta, îi puse mîna pe umăr.

Sesaku îi dădu furios mîna la o parte.

— Taci! Ascultă! Ascultă! Uite acum...

Se rezemă cu mîinile de rogojină și, întinzînd gîtul, ajunse cu capul pînă aproape de podele; apoi deschise gura și începu să urle:

— U-u-u-u-u-u!

Era un urlet neomenesc.

Setaro îl cuprinse puternic cu brațele.

— Tată !

— Auzi ? Îmi răspund. Ascultă !

Setaro încercă să-l oprească, dar nu reuşi. Sesaku îl respinse cu o putere neobişnuită la un bolnav.

— Stai să vezi !

Şi, îndoindu-se ca un arc, Sesaku urlă din nou :

— U-u-u-u ! U-u-u-u ! U-u-u-u !

Tatăl lui urla, iar Setaro şedea alături de el şi lacrimile îi şiroiau încet pe obraji.

CUPRINS

Cuvînt înainte 5

Cap. I Suva 9
Cap. II Sărbătoarea *Onbasira* . . 17
Cap. III Mițue 34
Cap. IV Simohama 42
Cap. V Kamekiti 51
Cap. VI Misako 64
Cap. VII Banii pentru îngrășăminte 72
Cap. VIII Mama 78
Cap. IX Lucrătoarele de la fabrica de mătase 92
Cap. X În magazia cea veche . . 104
Cap. XI Oțuki Singo 115
Cap. XII La secția de poliție . . . 126
Cap. XIII Fata dijmașului 138
Cap. XIV Revoluționarul 147
Cap. XV Tie 154
Cap. XVI Lupul 160

În EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

au apărut:

E. BAGRIȚKI

Versuri

208 pag. — 6,10 lei

●

HRISTO BOTEV

Versuri

76 pag. — 3,15 lei

●

DOBOZY IMRE

Un concert neașteptat,

schițe

214 pag. — 2,85 lei

●

M. GORKI

Viața lui Klim Samghin,

roman

4 vol. — 2412 pag. — 47,60 lei

●

A. I. HERZEN

Amintiri și cugetări,

vol. IV

784 pag. — 28,60 lei

JESUALDO

Antologia poeziei latino-americane,

776 pag. — 38,70 lei

●

MARȚIAL

Epigrame

424 pag. — 10 lei

●

D. SOTIRIU

Morții așteaptă...,

roman

344 pag. — 8,05 lei

●

V. TEVEKELIAN

Dincolo de rîul Moscova,

roman

412 pag. — 9 lei

●

* * *

Destine americane,

nuvele

364 pag. — 8,40 lei

Redactor responsabil : COMȘA ION
Tehnoredactor : MALCAȘ SORINA

Dat la cules 13.11.1961. Bun de tipar 03.01.1962. Apărut 1962. Tiraj 12145 ex. Hîrtie semivelină satinată de 65 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 6,79. Coli tipar 11. A. nr. 01077. C.Z. pentru bibliotecile mari 89. C.Z. pentru bibliotecile mici 89–32=R.

Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918", str. Grigore Alexandrescu nr. 93–95, București — R.P.R.

Lei 3,85

PENT[illegible]UR UNIVERSALĂ